

aci; trebuie întru toate rânduială, după via!

— Nu se poate baciule dragă, mâncăm la o masă împreună, altminteria plec; iar moșul ridicând șiret din mustață imi făcu voia.

— Adu! furculițele și lingurile din fridă, Sandule!

Le-a adus; apoi ne-am așezat la o masă pe câte o buturugă rotundă de brad.

Mămăliguța răsturnată pe un fund curat și alb, răspândea mirosul atât de caracteristic și atâtător la mâncare. Din ușa chilerului Sandu apără cu străchini pline cu brânză și unt galben.

Lipsit de eticheta prânzurilor de sa-loane de unde pleci în tot-deauna informată mă simțeam atât de bine aci, între moldovenii mei! Cu mâna întingeam în unt și brânză, gura o căscam mare, capul îl dam pe spate și bucata cam peste măsură, aluneca totuși iute și cu poftă.

— Ei, dragii mei, beți o leacă de vi-nișor?

— Bem, boerule, răspunse baciul cel cu drept de vorbă, dar numai așa de gustare; ci-că «ghinul» ăsta, dacă bei mai mult, e otravă urâtă!

— Tu lasă acum, moșule, bea și taci din gură.

Am răs, am mâncat și am băut ca nici odată.

II

Stăteam tolăniți pe iarbă. Moșnenii brazil scăpărau în toropeala dulce a lunii. Șipotă Bistrița din vale și se auzea bolborosind a ciudă. De pe cer se desprindea câte o stea alburie și se afunda în gol, pierzându-se în ultima scântee.

— Hei, boerule, zise deodată moș Ion, știu eu ce vă trebuie!

— Ce, dragă baciule?

— Un cântecel care să-ți meargă la inimioară! — Măi, Sandule, măi! ia zăi tu, știu, pe coarda dragostei un cântec de-al tău, dar zălai bine, ai înțeles?

— Lasă, taică, lasă!

Și unde începu, măre Doamne, o doină, de fremăta pădurea, de cloco-teau văile ascunse în umbră! Nu au-zeai, — simțea, vedeai!

Vrăjit de melodia mistuitoare ce îți răscolea simțurile adormite, vedeai în închipuire perechi de amorezați iubindu-se în taină. Încă un suspin și cântecul se stinse. Un «ce» bun și dureros, mângăietor și aspru făcea să trăesc o altă viață. M'am dus la Sandu.

Privea cerul și plângea; fluerul îi căzuse din mâini.

— Dar ce ai, flăcăule?

Nu'mi răspunse nimic, se sculă iute și fugi pe poteca strămtă în pădure.

— Moș Ioane!

— Nu te speria, boerule, c'asa e Sandu al meu. Părdalnică de inimă l'a făcut așa. Iubește și el o mândră de fetică,

dar ce folos, boerule, că ea nu'l vrea și'i întoarce spatele.

— Bietul băiat!

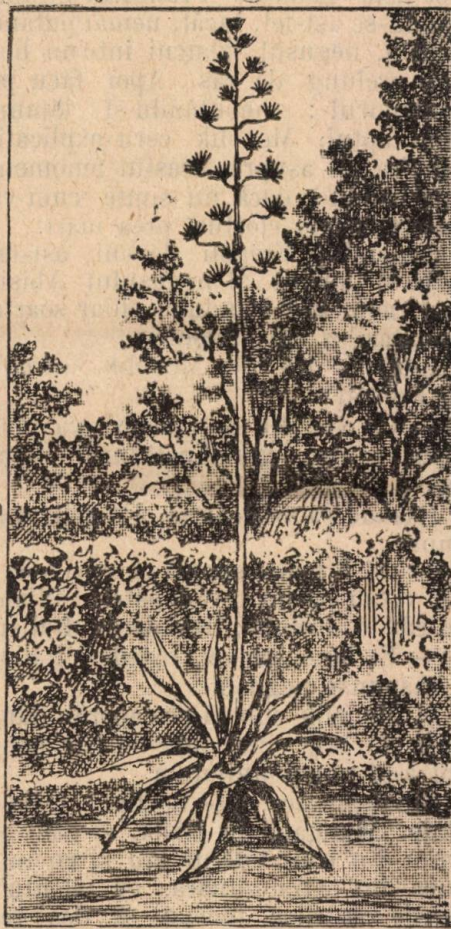
Și tot gândind la el, nu dormii toată noaptea.

J. Totu.

DE PRIN DEȘERTURILE ARABIEI

O PLANTA CARE PROVOACĂ RÂSUL

Dacă suferiți de «spleen» — plictiseală, pe românește, — duceți-vă în Arabia și vă asigur că veți găsi mijlocul de a râde, fără să vreți. Să nu credeți că e vorba de vr'o piesă caraghioasă sau de vr'un vodevil irezistibil, ori cine știe ce istorisire

umoristică. Nu! Vi se va da să mâncați o plantă care e cunoscută sub denumirea de «planta râsului». Numele acesta i-a fost dat când s'a văzut că toți aceia cari au înghițit din sămânța ei nu'si puteau stăpâni râsul.

Arabii de prin locurile unde crește această miraculoasă plantă îi adună boabele și le usucă. Cea mai mică doză face pe omul cel mai trist să răză ca un eșit din minți. Cel mai posac om, dacă înghite o cantitate

mai mare, începe să cânte, să joace, să strige ca un nebun, aproape un ceas.

Dar după veselia aceasta artificială urmează mai totdeauna un fel de betie inconstientă. Celui care râdea cu atâta poftă mai adineaori, i se face somn și când, după un repaos de câteva ceasuri, se deșteaptă, nu'si mai aduce aminte de prostiile pe cari le-a făcut.

Cine voește să se vindece de neurastenie... să se ducă acolo.

m.

DIVERSE

Vor învia morții? — În lumea științifică se vorbește acum de experiențele bizare făcute de curând în laboratorul faimosului inventator Edison, — de către o savantă de origine rusă, d-na dr. Luiza Robinovici.

Savantă rusoaică a făcut experiențele cu un epure. Toată lumea constatare mai întâi moartea evidentă a animalului. Dar inventatoarea, cu ajutorul unui aparat inventat de dinsa, prin numeroase descărcări electrice, a reușit să determine reîntoarcerea epurei la viață.

Cetitorul ne va scuti de amănunțele tehnice ale acestei minuni: destul să știm că faptul s'a petrecut. Fanaticii științei vor proclama de sigur că în curând morții vor învia, și cimitirele se vor goli. Până la proba contrară însă, noi suntem mai sceptici.

Nu ne vine așa de ușor să credem, că în cele din urmă omul va reuși să suprimă chiar moartea!...

Și totuși...

Un rajah pretentios. — Acum vre-o doi ani, un rajah a trimis în Europa, pe unul dintre curtenii săi, căruia i-a dat o misiune puțin banală.

Îi ordonase să cumpere 4 vaci de rasă, de anumite dimensiuni. Dar dimensiunile acestea trebuiau să fie observate cu cea mai mare strictețe; nici un milimetru mai mult.

Și-apoi, înălțimea pe care o cerea acestor vaci, era cu totul exagerată: mai bine de un metru și jumătate.

Zadarnic umblară diferiți agenți prin toate țările reputate ca bune producătoare de vaci. Până acum s'au făcut cheltueli de vre-o 15 mii de franci, fără nici un rezultat.

Este evident că în cele din urmă rajahul va trebui să mai scadă ceva din pretențiunile sale...

x.

AVENTURILE UNUI PRESTIDIGITATOR

MENELIK ȘI VENTRILOCUL

Cine cunoaște pe Fregoli!.. Fregoli, omul cu atâtea chipuri, care alcătuia el singur, o întreagă trupă de actori, luând cu o repeziciune uimitoare, toate aspectele, îmbrăcând toate costumele, într-o succesiune de transformări neînchipuibile.

E de crezut că lui i-a revelat vocația un hazard tragic. Origina sa artistică nu aparține, fapt persiflant, istoriei. El e fiul unui cordonier, care l'a învățat meșteșugul acesta cu multă răbdare bine-voitoare, doritor să-i fie un demn urmaș, și convins chiar că, prin aptitudinile «cizmărești» ale micului Fregoli, această dorință i se va realiza. În timpul uceniciei lui de cordonier, micul Fregoli găsi timp, în clipele de repaos și libertate, și pentru a citi cărți găsite la întâmplare. Tot de-odată el începu să observe, imagini, trecători, viața și în fine ce-i trecea pe dinaintea ochilor. El avea o voce caldă, răsunătoare și foarte muzicală, și marea dorință (chiar trebuință putem spune) de a imita gesturile, ticurile și cele-lalte, ale actorilor celebri. Observa mult și în deosebi pe comedie, nu de valoare și pe prestidigitatori. După ce își stabilă cariera de cordonier, el deveni soldat.

Vioi, muncitor, rezolut, el fu un bersaglier model, unul din aceia care nu oboresc nici odată în marș, fie cu pas obicinuit, fie cu pas de goană.

Era caporal, când batalionul său primi ordin să meargă în Abisinia. La Adua, Fregoli se luptă ca un disperat pe când în juru-i camarazi piceau întocmai cum cad toamna frunzele de plop. În seara acelelor zile de luptă, el fu făcut prizonier de soldații negusului Menelik.

Totți nefericiții prizonieri ai acestei armate semi-sălbatică și crude, fură nespuse de rău tratați și îndurară suferință de nedescris, iar bietul Fregoli nu făcu de loc excepție la acest tribut de martir ostășesc.

Cu toate astea, el nu se intristă prea mult și începu chiar a doua zi dimineata să indulcească suferințele camarazilor săi prin fel de fel de cabalacuri, ghiumbușlacuri și caraghioslacuri, imitând pe feluriți actori mari, cântând nenumărate melodii învățate în patria-mumă și făcând pe ventrilocul.

Din când în când, o voce depărtată, bizară, striga disperatilor prizonieri: «Ewiva l'Italia!»

Era glasul de ventriloc, al bersaglierului Fregoli.

Frontul se înviora și speranțele re-

nășteau în sufletele sărmanilor prizonieri.

Un ventriloc! De unde să știe negusul Menelik că există un ventriloc printre supraviețuitorii luptei dela Adua.

Iată însă că, prin cine știe cine, se află la Curte despre năzdrăvanul de Fregoli. Și în câte-va ceasuri, prizonierul se află în fața lui Menelik, învingătorul, stăpânul vieții sale.

El nu fu de loc intimidat de multă sperietoare a negusului.

Stătu drept în mantaua sa găurită de gloante și avu înfașurarea unui captiv plin de mândrie și de dispreț pentru moarte. Surise chiar.

Menelik era foarte curios să-l asculte, și dorind mult să fie distrat, îl îngriji cât se poate de bine. Il primi prieteneste, și Fregoli răsă atunci cum văzuse el pe un mare artist dela Comedia Franceză, strâmbându-se ast-fel, încât, nemaî putând rezista, negusul izbucni într-un hohot prelung de râs. Apoi făcu pe ventrilocul: neputându-și lămurii bine faptul, Menelik ceru explicații lui Fregoli asupra acestui fenomen, întrebându-l dacă nu simte cum-va dureri făcând eforturi prea mari.

Caporalul Fregoli deveni ast-fel artistul favorit al negusului Abisinie, neuitând a îndulci chiar soarta camarazilor săi prizonieri.

Într-una din zile, Menelik, întrebă pe Fregoli:

— Ce vrei tu să-ți acord, ca răsplată pentru ghiumbușlacurile tale, br?

— Răzând ca tot-deauna, Fregoli răspunse:

— O! E foarte simplă cererea mea! Eu vreau să-mi revăd patria! N'am de cât o dorință: revederea Italiei.

— Ei bine, tu vei revedea Italia, îi răspunse negusul.

Și Menelik eliberă pe caporal, dându-i și o mie cinci sute de lire pentru a-și renoi uniforma.

Cincisprezece sute de lire! O bogăție. Ajungând în Italia, el dădu o parte din bani tatălui său și cu mica lui extraordinară, cu talentul rar de ventriloc, începu să dea reprezentații, câștigând tot mai mulți bani. Peste puțin timp deveni celebru. Fu nespuse de bogat în același timp, până în ziua când, la Paris, în teatrul *Trionon*—sunt mai mult de zece ani, pare-mi-se—totul îi pieri în flăcări, decorurile, costumele, peruciile, etc., întreg materialul său, care l costase zeci, sute de mii de franci; iar a doua zi după incendiul acesta el era tot acel «grogisvani» cel din trecut.

dar Fregoli n'a fost cuprins de disperare și nu s'a descurajat o clipă măcar. Luptătorul din Abisinia posedă încă toate acele însușiri neo-

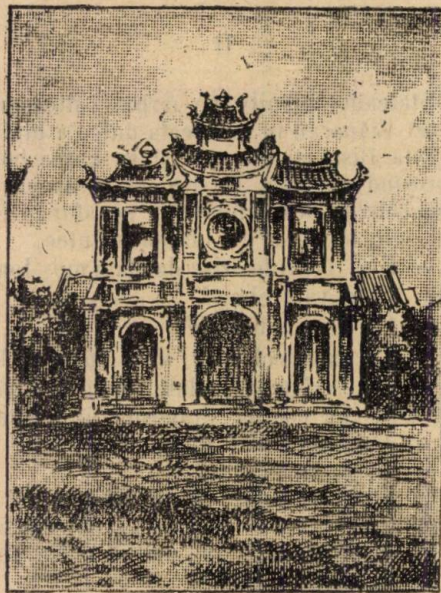
bicnuite prin cari realizase atâtea bani și devenise celebru. Renumele lui de-asemena, îi rămăsese, ba chiar îi crescuse în urma incendiului dela *Trionon*. Mai găsisse el câteva resturi din bogatele colecții, sub cenușe, astfel că, luându-și-le, plecă vesel pe drumuri noi să facă din nou avere. Și în scurtă vreme el reuși.

Deceniul din urmă a fost cea mai strălucită vreme a sa. În acești zece ani el a străbătut multe țări și câte-va continente chiar,—de aceea și mai ales pentru că a fost și pe la noi prin București, îi păstrăm un colțor în amintirea noastră. Fregoli are azi un renume european și câteva milioane. Aventurile lui, dacă ar fi descrise, ar constitui o carte cu totul interesantă.

Felul neobicinuit în care a devenit ceea ce e, aventura extra-ordinară care i-a deschis poarta acestei cariere strălucite pentru el și însușirile lui excepționale, îi dau înfașurarea unui artist *sui generis* și-i câștigă simpatia și interesul tuturor.

Phev.

VEDERI DIN ANAM

Fațada vestitei și bizare clădiri în care se află «Mormântul Regal».

UN LAC CURIOS

În insula Ceylan există un lac care se numește «Batticalva», al cărui pești scot sunete armonioase ce seamănă cu un cântec mai apropiat sau mai depărtat, după cum ei sunt mai mult sau mai puțin la suprafața apei.

Lacul Batticalva s'a format dintr-o îngrămădeală de nisip, care încetul cu încetul a astupat îmbucătura

unui râu. Peștii cari locuiesc în apele acestea au darul de a cânta. Se zice că sunetele ce le produc sunt așa de armonioase, încât se aseamănă cu miriade de harpe eoliene sau cu acelea ale unor țitire, a căror muzică ar fi din când în când acompaniată de notele unui bas profund.

Când te plimbi noaptea în luntre pe lacul Batticalva auzi sunetele a-

S'a mers mai departe. Unii au susținut că nu trebuie să se vadă în asta decât un zgomot ciudat și foarte slab produs de pești și repetat de cavitățile din fundul lacului, făcând astfel ecou și mărinind sau micșorând sunetul pe măsură ce peștele, în mer-sul lui, s'ar apropia sau s'ar depărta de ele.

Această teorie e foarte posibil să

cestea dulci apropiindu-se sau depăr-tându-se, după cum te apropii sau te depărtezi de locul unde stau acești muzicanți.

Dacă lipești urechia de lopată în clipa când lovești apa, observi că su-netul se mărește foarte mult.

Învățații nu se înțeleg de loc asu-pra naturii exacte a acestor pești-muzicanți, dar indigenii îi asigură că sunt niște crustacee, cunoscute în știință sub denumirea de «Cerit-tium palustre».

fie mai aproape de adevăr, dar este curios că numai peștii din lacul Batticalva sunt în stare să cânte și că nu se mai găsește un specimen în nici un alt lac sau lagună.

De sigur, ar fi foarte nostim când d-ta, cititorule, aflându-te la pescuit într-o dimineață și după o așteptare încordată de câteva ceasuri, te-ai ve-dea răsplătit cu apariția vre-unui peș-tișor, care ar începe să-ți cânte o... serenadă.

a. m.

BICIUL DE FOC

— Marc roman de aventuri moderne —

— Urmare —

— Fără îndoială că te înțeleg, dar asta nu ne înaintază nici cu un pas. Afurisitul detectiv nu va veni aici de cât dacă va voi-o dânsul.

— Trebuie să-l facem noi să aibă voința aceasta, răspunse Larmette, cu dinții strânși.

— A! dacă ai găsit tu vre-un mijloc!...

— N'am găsit încă, dar trebuie să gă-sim unul... Il vom găsi... Și odată intrat în închisoarea noastră, nu va mai eși de cât mort. Numai în starea aceasta vom putea să nu ne mai temem de dânsul. Apoi Defrau și ficia sa fiind în Si-beria, vom putea în fine să dormim mai liniștiți.

— Îți spun pe onoarea mea că aș fi foarte încântat să se sfârșească odată...

Ce fel de viață e aceea, când ești me-reu în așteptarea unei lovituri, despre care nici nu știi bine de unde îți va veni?

În momentul acela fluieratul unei si-rene spintecă aerul.

— E amiază, murmură Müller.

«Iată că vor eși lucrătorii de la uzine pentru a lua masa. Pentru moment, ne-având de făcut altă ceva mai bun, putem cina și noi, nu-i așa?»

Larmette îl privi cu dispreț; dar după un moment se răzgândi și răspunse:

— Ai dreptate... căpătând noi forțe, vom determina poate și o mișcare mai vioaie a creierului.

Porțile uzinei de filme cinematografice se deschiseră.

Lucrătorii și lucrătoarele eșeau în li-niște, fără acel zgomot care caracterizează de obicei eșirile din alte fabrici.

Se vedea bine că lucrătorii aceștia constituiau un fel de aristocrație în lu-meia muncii.

Bărbații erau curat îmbrăcați și aveau înfățișarea unor funcționari.

Femeile de asemenea erau curat îm-brăcate și cu oare-care cochetărie; în gesturile lor ghiceai îndată demnitatea.

Mergeau în grupuri mici să "cineze în localurile obișnuite de prin impre-jurimi.

Larmette și complicele său se inde-părtaseră. Ei priveau de la cealaltă ex-tremitate a pieții defilarea lucrătorilor.

— Să mergem și noi să mâncăm! zise Muller. Simt nevoia unui dejun bun pen-tru a-mi mai ridica moralul. Tramvaiul ne va conduce în zece minute la poarta galbenă, și...

— Lacomule! răspunse bijutierul, băgă de seamă că l'comia să nu te piardă.

— Până atunci, l'comia asta mă scapă de desperare. Singurele momente bine pe cari le petrec sunt acelea pe cari le petrec la masă.

Și întorcând spatele valului de lucră-tori, se îndreptară spre linia tramvaiului.

Mișcarea lor atrase atenția unui lu-crător și unei lucrătoare, cari se plim-bau în mijlocul grupurilor.

Bărbatul era înalt, brun și purta o barbă neagră bine îngrijită.

Femeia era mică de statură dar foarte vioaie.

Era o tinăra pereche, sau cel puțin așa fusese prezentată la uzină, unde fu-sese primită cu câte-va zile mai înainte, după recomandăția expresă a directorilor.

Oamenii aceștia câștigaseră de la in-ceput simpatia camarazilor, prin veselia și prin purtarea lor îndatoritoare. Ce-rură ei singuri, ca în prima lună, ca noui sosiți, și pentru a-și arăta dragos-tea către tovarăși, să facă de gardă în timpul nopții.

Camarazii găsiseră procedeul foarte bun. Poate că ar fi putut bănui că era la mijloc și vre-un interes personal, dacă în momentul acela ar fi auzit următo-a-rea convorbire:

— Larmette și Müller! murmurase tinăra femeie.

— Chiar ei.

— Par a fi cam plietisiți.

— Și cum n'ar fi? Acum, după ce s'au explicat, văd bine că sunt amenin-țați de undeva, dar nu pot ghici de unde.

Femeia începu să rădă cu poftă.

— Trebuie să mărturisești, patroane, că ai avut o idee...

— Tăcere! Un singur cuvânt poate compromite toate combinațiile noastre.

— Bine, bine... dar dinții sunt de-parte acum și camarazii nu pot bănui nimica. Nici nu-ți poți inchipui ce poftă neună de răs mă apucă când tovarășele mele de lucru mă strigă «Roza», ori când maestra imi zice «d-na Daway»... Dacă

n'as mai râde așa pe infundate din când în când, într-o zi ar trebui să izbucnesc.

Și Jean Brot începu a râde și mai cu poftă :

— Sunteți veselți amândoi, observă un lucrător care tocmai se apropiase în momentul acela.

— Pe legea mea, răspuse falsul Daway, niște tineri căsătoriți, cari își au lucrul asigurat, n'ar avea nici un motiv să fie melancolici.

— Știu ; dar cunosc mulți în situația d-voastră cari nu se cred așa de fericiți.

— Oh, răspuse Jean Brot cu gravitate, totul atârnă de femei. Bărbații sunt întotdeauna mulțumiți când au o bună menajeră.

Dick nu'și putu opri un suris.

... Larmette nu se înșelase în presupunerile sale. Plecat din Moscova a doua zi după convorbirea pe care o avusese cu Negia, Dick se îndreptase spre Varșovia, unde aștepta Muller.

Din Varșovia pleacă cu acelaș tren. Debarcă amândoi pe țărmurile Senei, fără ca Muller să fi avut vre-o bănuială în tot timpul acesta.

Dar, fără îndoială, Muller era grăbit să scape de caseta cu dublu fund pe care o purtase mereu cu sine în tot timpul călătoriei, căci nici după ce ajunsese la Paris nu se odihui.

Abia ajuns în gara de Nord, se îndreptă spre bulevardele exterioare. Se urcă dintr'un tramvai în altul pînă când ajunsese la Vincennes.

Trecu prin fața uzinei cinematografice și se opri la porțile unei case mici, cu o înfățișare destul de modestă.

După ce aruncă în jurul său o privire cercetătoare și se convinsese că nimeni nu'l observa, deschise porțile cu o cheie pe care o scoase din buzunar și dispăru înăuntru, pentru a nu se arăta din nou decât abia după o jumătate de oră.

Numai că, la intrare, avea sub-oară celebra sa casetă cu fundul dublu, pe când acum era cu mâinile libere.

Se întoarse în Paris, trase la un hotel confortabil și se puse să se odihnească, fără să bănuiască un singur moment că Dick Fann îl urmărise de aproape, făcând exact aceleași drumuri și popasuri ca și dinsul.

A doua zi Jean Brot, care străbătuse Europa singur, debarcă de asemenea la Paris.

În aceeaș seară, minunat deghizat de Dick, se prezenta la uzinele dela Vincennes, sub numele de Roza Daway, nevasta așa zisului mecanic Daway.

Zi cu zi urmăriră toate mișcările dușmanilor pe cari voiau să-i demaste.

Sosirea lui Larmette, convorbirile sale cu Muller, vizitele la casa de lângă uzină, nimic nu le scăpase.

Acum să duceau să cineze, într'un debit-restaurant, situat la o mică distanță.

În sala comună, un tânăr blond, cu o

mutră și niște gesturi puțin cam pretențioase, strigă de departe :

— Imi datorezi aperitivul, domnule Daway.

— Nu e cu putință.

— Ba da. Ai pariat că nu voi putea închiria camera de jos, din pricină că sezonul este foarte înaintat.

— Și nu cum-va ai închiriat-o ?

— Da, domnule.

Tânărul cel blond triumfă. Dick avu un gest furios, ca și cum afacerea ar fi fost de o deosebită importanță.

— Și afacerea s'a făcut ? întrebă dinsul.

— De sigur. Prin urmare voi putea bea un vermouth în socoteala d-tale.

— Am pariat și prin urmare ai dreptul.

Și pe când tânărul proprietar chema băiatul de serviciu pentru a-i da comanda, soții Daway schimbau o privire repede.

S'ar fi zis că știrea pe care o aflaseră îi înveselea. Măncară cu poftă și părăsiră localul cântând.

— Iată două înamorați cari vor face o mică preumblare înainte de a se duce la lucru, glumi unul dintre lucrători.

Falșa Roza îl auzi și-i răspuse de departe :

— Foarte bine !... D. primar mi-a recomandat pădurea Vincennes, pentru sănătate.

Celalt izbucni în hohote de răs, și tânăra pereche dispăru.

Peste cinci momente erau în pădure, și-acum, d-na Daway, reluându-și tonul ei adevărat, acel ton așa de parizian al lui Jean Brot, murmură :

— D-ta mă uimești, în tot-dea-una domnule. În ce mod ai putut ghici că Larmette va închiria o cameră ?

— Îți repet, Jean, că eu nu ghicesc nici-odată ; raționez.

— Așa spui d-ta. Dar eu raționez cât poftesc, și cu toate acestea nu ajung la nici un rezultat.

— Pentru că nu știu să te servești bine de facultatea raționamentului.

«Să-ți spun și ție cum am ajuns la deducția cu Larmette, și vei vedea îndată cât este de simplu.

— Știu, știu, răspuse ștregarul. Lucrul pare simplu, dar nici-odată n'as reuși să fac ca d-ta... Totuși, povestește-mi, pentru că auzindu-te pe d-ta, am impresia că mi se citește un roman.

Detectivul surise. Admirația sinceră a parizianului îl măgulea.

— Ascultă-mă, spuse dânsul ; cari pot fi ideile lui Larmette ?

Omul acesta este convins că eu rătăcesc în jurul lui, urmărindu-l pas cu pas. Trăește zile pline de neliniște, fiecare moment putând aduce catastrofa.

— Asta o știu și eu. Dar de aici, și pînă la închirierea casei de peste drum de casa sa...

— Puțină răbdare. Larmette nici n'ar fi putut face alt-fel.

— Ah !, asta-e prea mult ! protestă ștregarul, cu energie.

— Veți fi îndată de părerea mea. Larmette dorește cu ori-ce preț să mă reducă la neputință.

— De sigur.

— Bine. Dar dânsul neștiind de unde să mă ia, ce idee a *trebuia* să încolțească în creierul său ?

— Asta e treaba lui.

— Ba nici de cum. Când cauți pe cine-va, și când acel cine-va se ascunde, te întrebi în ce mod l'ai putea sili să se arate.

— Asta e drept... Dar totuși...

— Urmărește bine raționamentul meu. Dânsul are acum radiumul furat. Dacă voi putea dovedi că așa stau lucrurile, atunci toate acuzațiile lui contra d-nei Defrau, cad de la sine.

— Înțeleg foarte bine.

— Ei bine !... Prin urmare, radiumul este obiectul luminos în care voește să mă atragă în cursă. Odată intrat, mă va împiedeca să es.

— Cum să te împiedece ?...

Este cu putință oare ?

— Ei, micul meu Jean, este în tot-deauna cu putință să ucizi un om ; lucrul acesta nu trebuie să-l uiți niciodată.

Detectivul pronunțase cuvintele acestea cu un ton atât de grav în cât ștregarul fu emoționat.

— Așa dar, d-ta presupui, murmură dânsul, că s'ar putea....

— Sunt sigur. Larmette nici nu are alt mijloc pentru a ieși din încurcătură.

Un duel de moarte s'a angajat între noi amândoi, și este evident că dacă nu cad eu va cădea el. Înțelegi bine că nu acesta poate fi interesul său.

«Pentru a mă atrage, *trebuie* ca eu să cred că a și put-a pătrunde în casa cu radium fără să fiu surprins. Evident că timpul cel mai potrivit pentru asemenea lucru nu poate fi de cât noaptea.

Prin urmare, și-a zis Larmette, dacă Dick Fann va crede casa deșertă în timpul nopții, nu se va putea împotrivi dorinței de a pătrunde în ascunzătoarea noastră. Acuma sper că raționamentul meu este destul de luminos.

— Fără îndoială. Numai că tot nu pot pricepe cum ai ajuns la concluzia că va închiria casa de peste drum ? Căci imi aduc bine aminte : gândul acesta l'ai avut din primele zile.

— Era foarte natural.

— De vreme ce spui d-ta...

— Apoi, dacă mă introduceam în casa lui Larmette, de unde voești s'o știe dânsul, dacă nu m'ar fi supravegheat ?

— Ei bine ?

— Când se afla tocmai peste drum o cameră de închiriat, și încă o cameră minunată ca aceasta, care are și o intrare dosnică prin pădure, — cum voești ca un bandit de specia lui Larmette să nu se folosească de un asemenea prilej ?

Jean se lovi cu palma peste frunte !

— Ah ! cât sunt de dobitoc, exclamă dânsul.

— Așa dar continuă Dick, Müller va părăsi casa în văzul tuturor ; apoi pe drumul dosnic din pădure va veni să se întâlnească cu Larmette în camera închiriată.

— Și vor sta amândouă de pândă acolo. Numai că vor putea să aștepte mult și bine.

Dar Dick Fann clătină din cap și răspunse hotărât :

— Te înșeli ștregarule. Vor trebui să ne vadă, căci altfel te întreb cum am putea să-i prindem vre-odată în flagrant delict ?

Jean voi să mai pue și alte întrebări, dar detectivul îl opri cu un gest :

— E timp să ne reîntoarcem în atelier. Să fii cu băgare de seamă la lucru Roza. Mi se pare că aceasta va fi ultima noastră ședință.

CAP. II

Cu toate că pădurea de la Vincennes era bine iluminată cu globuri electrice, tot mai erau multe locuri cari rămăneau în umbră.

Un om mergea repede printr-o alee paralelă cu calea Poligonului. În curând ajunse în dreptul unei străzi laterale care se termina în piața despre care am vorbit la începutul capitoului precedent.

După ce se opri un moment și examină cu atenție drumul, convingându-se că nimeni nu trecea pe acolo, străbătu repede piața și intră din nou în pădure prin partea opusă.

Cum de-alungul arborilor erau înșirate case și grădini, ajunse curând într-una din aceste grădini.

În față era o casă modestă.

Nici o fereastră nu era luminată. Dar la apropierea vizitatorului nocturn o ușă de lemn se deschise și o voce prudentă șopti :

— Tu ești ?

— Da.

Omul intră și ușa se închise în urma lui. În interior domnea întunericul cel mai complet.

Cei doi oameni ajunseră totuși până la o a doua ușă.

Pătrunseră într-o altă încăpere unde întunericul era mai puțin opac. Se putea distinge o cameră de dormit simplă mobilată. Fereastra dădea în stradă.

— Nimeni nu te-a urmărit ? întrebă omul care aștepta.

— Nimeni. Pot să afirm cu toată siguranța. Am plecat pe la orele opt, am intrat în Paris, m'am dus la hotel, mi-am schimbat hainele, m'am transfigurat, am eșit apoi, am luat o trăsură și după ce am străbătut mai multe străzi fără nici o orientare logică, am dat drumul birjarului și mi-am continuat calea pe jos.

În modul acesta nimeni n'a putut să mă urmărească. Trei ore de drum, pentru a trece de la un trotuar la cel-alt !

cred că nu este lucru tocmai obișnuit, nu e așa ? Dar tu ce ai făcut ?

— Am stat tot timpul și m'am gândit ; dar până acum nimic.

— Diavolul acela de Dick Fann este în stare să nu se arate de loc.

— Te asigur că va veni ; tentația e prea mare.

Tăcură.

Larmette și Müller stătură multă vreme pe gânduri. Căci, după cum lesne se putea ghici, erau Larmette și Müller, în camera pe care cel dintâi o închiriasse în dimineața aceleaze zile, peste drum de casa în care se afla ascuns radiumul.

Stăteau amândouă lângă fereastră și prin perdele cuprindeau strada cu niște priviri lacome. Ar fi fost cu neputință să treacă cineva pe acolo fără ca dinșii să nu'l vadă.

Dar timpul trecea. Într-o încăpere de alături un ceasornic bătuse miezul nopții.

— Nu va mai veni în noaptea asta, murmură Müller.

— Tăcere ! Vom putea dormi cât vom voi în timpul zilei.

Dar și Larmette era neliniștit. Mai trecu o oră. Cei doi oameni începură să aibă gesturi nervoase. În fie-care mo-

ment li se părea că aud afară zgomote misterioase și atunci, cu atenția încordată, se inclinau înainte, dând chiar perdelele la o parte.

Dar nu erau decât iluzii ; strada rămânea mereu tăcută, pustie.

Deodată însă auziră într-adevăr un zgomot. Un om venea pe trotuar cu pași hotărâți.

Cei doi complici își șoptiră :

— Dinsul este.

Era în adevăr Dick Fann. Polițistul trecu înainte fără să se oprească la casa cu radiumul.

— Unde naiba s'o fi ducând ?—murmurară bandiții dezolați.

Dar englezul, după ce mersese până la capătul străzii și examinase cu atenție împrejurimile, se întorcea acum îndărăt.

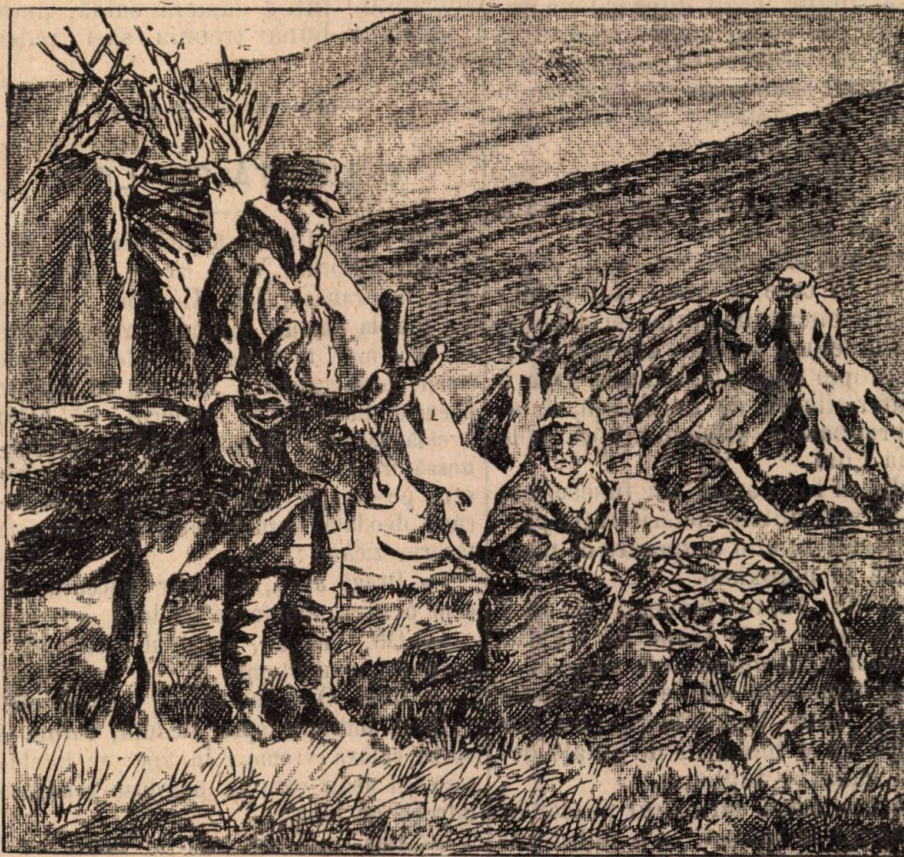
— E prudent Dick Fann, șopti Larmette. Banuiește că ar fi la mijloc o cursă, dar a noastră este prea lină pentru a o putea ghici. Cred că de astădată vom pune mâna pe dinsul.

Tăcură.

Dick se apropiase.

Acum mergea cu cea mai mare băgare de seamă, silindu-se să nu facă nici un zgomot. (Va urma)

LOCUIŢELE LAPONILOR

Dăm aci o ilustrație care reprezintă câteva din locuințele poporului dela Nordul Europei, ale Laponilor. Acești semi-sălbatici trăiesc în niște corturi clădite pe jumătate din zăpadă. Singurul sprijin și cel mai folositor animal domestic al lor e renul. În acest fel de locuințe... lacustre viețuiesc mai mult de o pătrime de milion de Laponi. Priveliștea e cât se poate de interesantă.

Cruda aventură a unui pescar

Islanda e cu adevărat țara ghețelor. De aceea e ușor de înțeles că ea nu e de loc ospitalieră pentru nefericii marinari pe cari hazardul îi aruncă pe coastele sale.

Vaporul de pescari «Thomas-Hamling», surprins de o furtună grozavă, naufragiă, nu de mult, în apele islandeze, și echipagiul său, scăpând în întregime, se aventurează în aceste pământuri înghețate.

Cu nădejdea că vor găsi vre-un sătuc prin aceste locuri, oamenii porniră în marș, străbătând singurătatea. Unul din ei însă, anume Robert Gibson, alunecă pe o stâncă și își răni piciorul stâng. Camarazii lui îl purtară, pe rând, două zile.

Dar eforturile lor mari, lipsa de alimente și gerul strașnic de pe meleagurile acelea, îi făcură să întârzie mult pe drum și să risce astfel a pieri toți în acel deșert.

Ei deciseră deci să lase pe rănit în vre-o grotă sau în ghiată, și chiar așa făcură, neuitând totuși, înainte de a se depărta, să-l învalue cu toate hainele pe cari le aveau de prisos.

Gibson, care se resemnase și rămasese singur, căzu după câteva minute într'un somn adânc. Când se deșteptă el constată că vestimentele-i erau foarte strânse pe el, astfel în cât nu avea putința să facă nici cea mai mică mișcare.

El era condamnat să moară nemîșcat. N'avea măcar putința să-și scoată un braț de sub manta.

Camarazii săi pusese lângă el un mic sac în care se aflau câțiva biscuiți și o bucată de carne rece. După mari și îndelung repetate eforturi reuși să-și apropie degetele de buze. Dar îi era materialicește cu neputință să apuce prețioasele alimente spre a le duce la gură.

Supliciu lui Tantal nu fusese mai mare, și suferințele nefericitului pescar nașteau în el o desperare ce mergea pînă la paroxism.

Sfortările supra-omenești pe cari le făcuse spre a se scăpa de legăturile hainelor, îi epuizaseră forțele.

Când camarazii săi se vor înapoia la grotă, cum făgăduiseră, nu vor mai găsi între blocurile de ghiată decât un cadavru înghețat...

Câte ore stătu sârmanul pescar în acest somn al morții, n'a putut nimănui să afle. Când în fine deschise ochii, îi fu dat să guste un chin.

În cea dintâi clipă, el scoase un strigăt, văzând un țaran islandez care apăruse pe o colină la o distanță de câțiva metri.

Călare pe un căluț, în urmă-i se zăreau alți câțiva țărani. Aceștia pă-

reau sălbateci. Moartea deci nu mai întârzia să se apropie și să ia pentru totdeauna pe Gibson din această lume a durerilor neconținute.

Dar țărani, fără să-l vadă, trecură înainte și după câteva minute, dispărură.

În vântul care sufla răzbind pînă în fundul grotii, pescarul începu să urle, căznindu-se din nou și cu tot restul de puteri să scape din vestimentele-i cari erau ca niște cătușe.

Și astfel prin zvârcolirile și tipele lui, căta să atragă din nou pe țărani dinaintea grotii.

Ce situație îngrozitoare! Acest om de 25 de ani care ajunsese, în toată puterea tinereții, să spuie vieții *adio* și, resemnat, să moară de foame și de frig, tremura acum.

Chinurile lui cele mai mari erau mai mult din cauza fricii. Intervenind un acces de nervi, datorit marilor eforturi făcute și emoțiilor neobișnuite, Gilson, cu un țipăt sfâșietor, lăsă capul jos pe pământ și nu-l rămase de cât să aștepte sosirea morții, mângâitoare supremă.

Dar iată că în aceste dureroase împrejurări, când părea că pentru el totul s'a sfârșit, tovarășii săi de drum se întoarseră din satul unde fuseseră, și luară pe nenorocitul rănit, ducându-l într-o cameră caldă, unde îngrijirea bună trebuia să-l redea viață.

O LUPTĂ CU LEII

Era într-o frumoasă dimineață de Februarie. Lordul V. și cu un prieten al său, un francez, Jean Hérison, se aflau de o zi la Kartum și fiindcă n'aveau timp să stea mai mult de trei zile în aceste locuri fermecătoare, hotărîră să facă în această dimineață o călătorie. Își luară o călăuză mai bătrână, dintre vestiții cunosători ai pustiei, Beduinii. Călări-seră pe cămile câtăva vreme în tăcere, când deodată lordul intrerupse această tăcere, zicând:

— Dragă Jean, nu ți-ar plăcea să facem o mică vânătoare de lei?

— Oh, cum nu, scumpul meu amic: aș fi foarte mulțumit.

— Bine. O să mă înțeleg cu Beduinul.

Și se îndreptă spre Beduin, căruia îi vorbi câtăva vreme. În fine, se înțelesă, și Jean care își pierduse răbdarea întrebă pe lord:

— Dar ce-ai stat atât de vorbă?

— Uite de ce. Beduinul e cam fricos și imi tot spunea să nu ne aventurăm într-o asemenea vânătoare. Văzând însă că vreau cu ori-ce preț să vânez un leu, imi spuse că mă va conduce acolo pe unde se plimbă de obicei lei.

Trecuseră două ore dela hotărîre, când deodată se auzi în depărtare un

muget groaznic la fel cu tunetul. Beduinul zise cutremurat lordului:

— Acesta e urletul unui rege teribil. Alah să ne apere.

Lordul dădu ordin să se călărească mai repede. Călăuza rămânea tot în urmă. Peste puțină vreme detersă peste o urmă. O urmă despre Nord fiindcă de acolo venise mugetul. După puțin zăriră leul în depărtare, dar, spre a lor surprindere, văzură mai departe încă un leu.

— Eu atac pe al doilea, zise lordul, iar tu, Jean, pe cel dintâi; Beduinul să ne apere în cazul când nu vom nemeri bine.

După aceste vorbe se întoarse și nu mai văzu pe călăuză de cât ca un punct mic la orizont.

— A rămas, fricosul, în urmă...

Erau la vre-o sută de pași de primul leu. Lordul făcu un mic ocol și când fu aproape de leul al doilea, auzi o detunătură de pușcă: Jean trăsese.

De-odată auzi și un strigăt. Strigătul era al prietenului său. Lordul se întoarse repede și văzu leul agățat de spatele cămilei. Fără a pierde vreme, ochi și trase. Leul se clătina și căzu; dar în acest moment se auzi un urlet și mai îngrozitor ca cel dintâi, care făcu pe lord să se cutremure; el trase repede cuțitul din brâu, se întoarse în șea și se găsi față în față cu al doilea leu, care tocmai ridica laba spre a-l lovi. Lordul îi dete repede o lovitură de cuțit în unul din ochi, scoțându-i-l. Urlând de durere, leul, la rândul lui, izbi pe lord peste umărul drept. Acesta căzu de pe șea în nesimțire din cauza marelui pierderi de sânge.

Când se deșteptă din amorțeală, se afla în patul său din coliba închiriată din Kartum și la căpătâiul său era Jean.

— Mai trăești! zise el plin de bucurie și își șterse o lacrimă.

După o lună lordul se făcu bine și își urmă drumul împreună cu Jean spre Leopoldville, ținta călătoriei lor.

Cals

POȘTA REDACȚIEI

Calcarus (Iasi).—Dorim să știm cine sunteți și de unde aveți bucată trimisă.

Nelli N.—Nu ne-ați mai trimis nimic.

N. B.—Regretăm; am prefera o traducere.

S. S.—Colaboratori avem destui. Primim numai lucrări îngrijite.

Vetor.—O vom publica în curând.

Butoae de Stejar

bune pentru varză și murături, se află de vânzare ieftine, la administrația ziarului «Universul».

TOȚI ABONAȚII LA
«**ZIARUL CALĂTORIILOR**»

PARTICIPĂ,

cu începere de azi, la următoarele mari și de valoare premii:

1) O sobă «Godin» No. 3, cumpărată de la cunoscuta casă : Industria Metalică «Marcu», B-dul Elisabeta, No. 5.

2) Una pușcă fină de vânătoare, cu 2 țevi, cal. 12, din vechia și renumita fabrică Pieper-Bayard.

3) Un pistol automat de buzunar, Pieper-Bayard, modelul cel mai nou, fiind de calibru mare, 7.65, însă format redus, foarte portativ.

4) Una carabină de mare precizie, cal. 22, Pieper-Bayard, semi-automatică.

Toate aceste 3 arme sunt cumpărate de la marele magazin B. D. Zisman, 44, calea Victoriei, furnizorul Curții Regale.

5) Una oglindă mare venețiană de cristal ;

6) Una măsuță de toaletă, cu oglinzi de cristal ;

7) Una mașină de cusut de mână ;

8) Două frumoase tablouri.

Toate aceste 5 obiecte sunt cumpărate de la marele magazin de mobile Marco Dattelkremer, str. Carol, No. 62.

9) Una pendulă de birou ;

10) Una chisea de argint de China, foarte frumoase obiecte, cumpărate de la magazinul de încredere Schmith & Stratulat, calea Victoriei, 53.

11) Un gramofon perfecționat ;

12) Una mandolină, din lemn de palisandru, ornată cu sidef, cumpărate de la marele magazin de muzică Jean Feder, calea Victoriei, 54.

13) Una fructieră, argintată și aurită, cu 12 cuțite pentru desert, aurite, cumpărată de la cunoscutul magazin de bijuterie Th. Radivon, B-dul Elisabeta, 9 bis.

14) Una toaletă de bambu veritabil, cumpărată de la bine asortatul magazin de mobile de trestie și bambu, D. Littmann, strada Lipscani, No. 3.

15) O duzină crema «Flora».

16) O » săpun «Flora».

17) O » pudră «Flora».

18) 2 ceasornice de argint, pentru bărbat.

19) 5 abonamente pe 6 luni la ziarul umoristic «Veselia».

20) 5 abonamente pe 3 luni la ziarul «Universul literar».

Toate aceste frumoase premii se oferă cu începere de azi, prin tragere la sorți, abonaților «Ziarului Călătoriilor».

Prețul abonamentului lei 5 p. un an, 2.60 p. 6 luni.

NOUILE PREMII ALE ZIARULUI „UNIVERSUL”

Cu incepere de astăzi, ziarul „Universul” oferă abonaților săi următoarele mari
și de valoare premii :

OVILA LA SINAIA

construită anume anul acesta pentru abonații noștri, în pozițiunea cea mai încântătoare a Sinaei, pe str. Furnica

Un dormitor de bronz

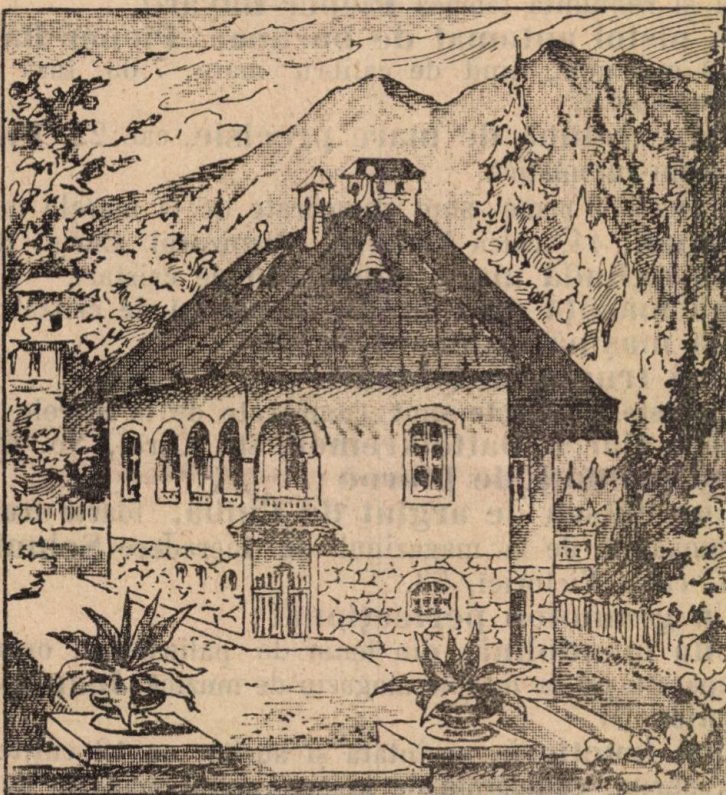
foarte elegant, de mare valoare, cumpărat de la „INDUSTRIA METALICA MARCU”, Bulevardul Elisabeta, No. 5

UN DIVAN-PAT și

Un salonaș modern

cumpărate de la marele magazin de mobile „La Centrala”, Marcu Dettrekremer, str. Carol, No. 62

Un mare pedestal de marmoră sculptat pentru flori

Una bicicletă, o pușcă de vânatoare și Un pistol automat,

cumpărate dela marele magazin de arme B. D. Zisman, calea Victoriei, 44

Un gramofon perfecționat și Una vioară

sistem Stradivarius
cumpărate dela marele magazin Jean Feder, calea Victoriei, No. 54

Un flaut ornat cu fildeș cumpărat dela magazinul La Harpa, calea Victoriei 5.

Un ceasornic de aur pentru bărbat și O pereche cercei cu 6 pietre de diamant cumpărate de la cunoscutul magazin „Ceasornicăria Colței”

Una pendulă de perete artistică lucrată bătând orele

O elegantă pendulă de biuro și

Două fructiere cumpărate de la marele magazin de horologerie și bijuterie Theo- dor Radivon, Bulevardul Elisabeta, No. 9

Cu toate că acordă aceste mari premii, «Universul» menține aceleași prețuri de abonament, adică :

Lei 18 pentru un an; lei 9.15 pentru 6 luni; lei 4.65 pentru trei luni.

Abonații mai primesc gratuit „Universul Literar”, iar cei ce se abonează cu incepere de azi mai primesc un volum din :

MEMORIILE REGELUI CAROL I

Spre a participa la aceste premii, abonații pentru un an primesc 30 bonuri : pe 6 luni 14 bonuri ; pe 3 luni 5 bonuri

Un inel de damă cu piatră antică de valoare

10 tablouri aquarele

Șase ceasornice pentru bărbați

Șase ceasornice „Réveil”

20 abonamente pentru 6 luni la ziarul „Veselia”

10 „ „ 6 „ la „Ziarul Calătoriilor.”

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

ȘI AL ÎNTÂMPLĂRILOR DE PE MARE ȘI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI

Lei 5.—Pe un an în toată țara
• 2.60 • 1/2 • " • " •

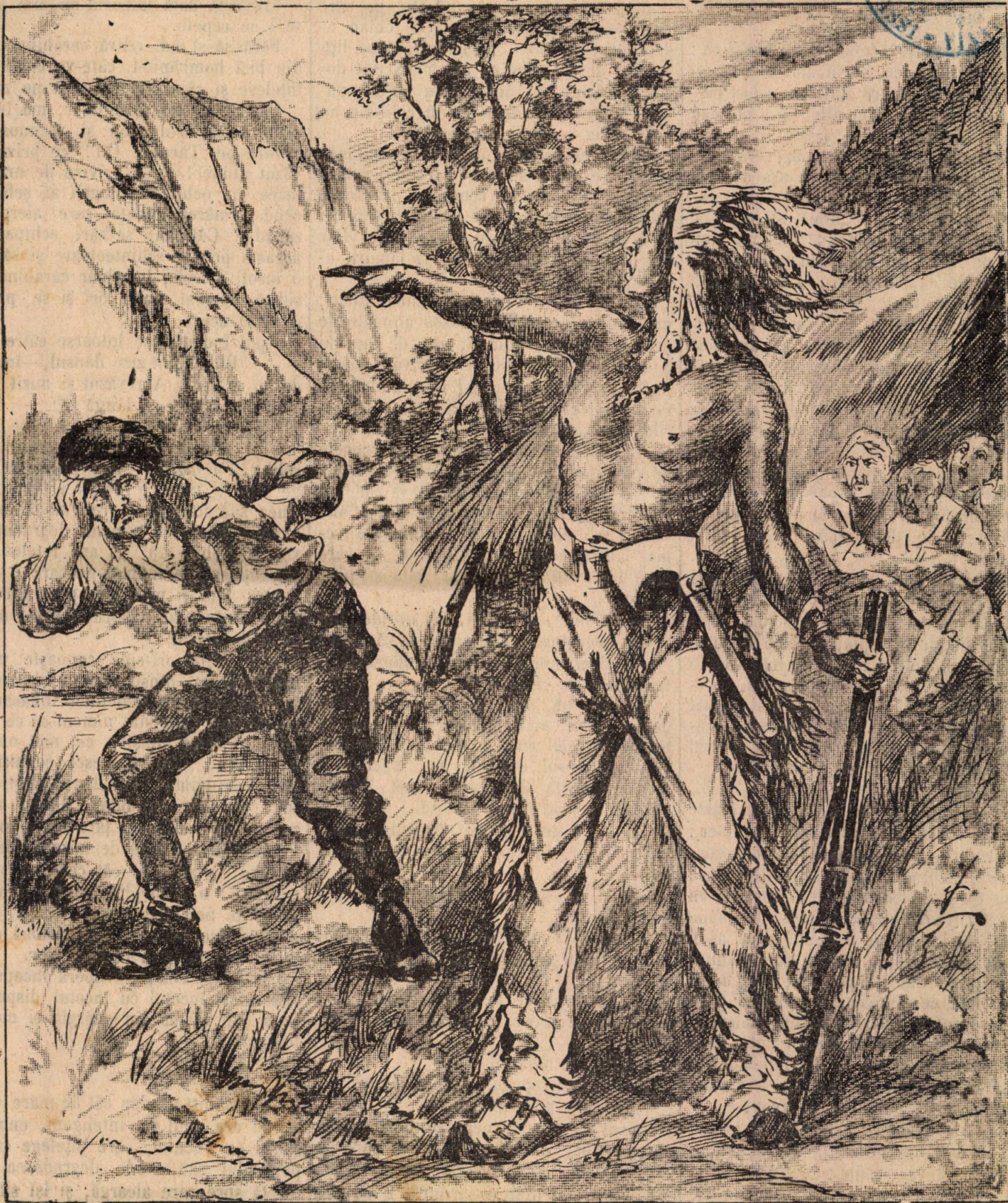
Redacția și Administrația

No. 11, Strada Brezoianu, No. 11.

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

Apare odată pe săptămână

— MARȚEA —

RĂZBUNAREA UNUI INDIAN. — (Vezi pag. 4648.)

ABONAMENT

LA

"ZIARUL CALATORIILOR"

Pentru 1 an 5 lei; jum. an 2.60

Răzbunarea unui indian

Canadianul își începu ast-fel povestea :

— Vă afirm că eram amicul său, și chiar singurul dintre albi care a fost primit în coliba sa, căci albiu nu-i plăceau de loc; și dacă a fost tratat totdeauna de bandit și nebun sanguinar, era pentru că nimeni nu-l cunoștea așa de bine cum îl cunoșteam eu. Nu! nimeni altul de cât mine n'a putut ști ceea ce era în realitate *Tăcutul*; nici un altul afară de mine nu s'a putut apropia așa de bine de dânsul pentru a citi pe fața sa mândră și tristă, adevăratele idei ale acestui om taciturn, și nimeni n'a priceput fapta la care numai eu am fost martor... A fost un criminal, de oarece a lăsat în urma lui peste trei-zeci de cadavre... Și cu toate acestea era în adevăr criminal?... De câte ori de atunci, nu mi-am pus această întrebare! Povestitorul se opri, părând agitat de gânduri triste și repetă încetșor: «Era în adevăr criminal?» Apoi făcu un gest de îndoială și de descurajare și ne privi iarăși.

«Am făcut totul pentru a-i explica fapta și a i se respecta cel puțin memoria, reluă dânsul cu durere: un soldat, chiar când e singur în luptă, nu este un asasin. Însă nimeni n'a voit să mă asculte și mai puțin încă să mă creadă, și—Dumnezeu să mă ierte!—am fost arestat ca complicele său!.. Cu toate acestea aveam tot dreptul să-l apăr pe amicul meu mort pentru că eu îl omorisem!

— D-ta!

— Eu!.. Da!.. eu!.. Oh! știu foarte bine tot ce au povestit ziarele și lumea: împușcătura, pădurea bombardată, corpul desmembrat de mitracă! Dar când prima lor ghiulea își făcu intrarea în stufiș, *Tăcutul* murise, ucis de mâna mea... Ah! dacă aș fi știut! dacă aș fi știut!.. Dacă aș fi prevăzut că vor aduce tunul contra unui singur om, i-aș fi lăsat să facă ce poteau, și n'aș fi avut să-mi reproșez astăzi moartea amicului, căci moartea se m'a chinuit tot-d'una ca și cum numai eu aș fi vinovatul. Și totuși credeam că fac bine!.. Avut-am oare dreptate?... S'a'u n'am avut?

Omul se opri din nou, chinuit mereu de îndoială, ori poate de remușcare și se gândi câteva minute:

— Ascultați, ne zise dânsul în sfârșit; recuse cât-va timp de când frecventam

«rezerva» al cărui șef era dânsul, amicul tuturor, vânând cu unul și cu altul; însă nici odată *Tăcutul* nu aruncase măcar o privire asupra mea; părea că nici nu mă vede, și nici odată nu intrasem în coliba sa. Dânsul locuia singur, vâna singur, și seara, sombru și taciturn, se așeza singur lângă foc în fața ușei. Nu vorbea nici odată nesilit și atunci vorbea numai spre a da ordine sau câteva sfaturi; de altfel cei-lalți, conștienți de valoarea sa, îl stimau și îl respectau și se lăsau duși orbește de el.

«Dânsul trăia cu vânatul său, pe care nu-l vindea nici odată, nici chiar agenților companiei, preferând să se lipsească de tot ceea ce ar fi excitat dorința altora; și când trecea un neguțator, *Tăcutul* se închidea în colibă și nu voia să ia parte la tocmeală.

«Până atunci eu nu înțelesesem încă cauza acestei tristeți și acestei izolări permanente, acestei renunțări dureroase întipărite cu statornicie pe figura șefului; și degeaba îi întrebam pe cei-lalți. Dar într-o zi îmi fu dat să desleg lămurit enigma:

«Unul dintre acei neguțatori liberi, una dintre acele numeroase animale de probă, hoți și criminali, cari de fapt nu aduc cu ei decât alcool și otrăvuri, trecu pe la «rezervă» ridicând în schimbul câtorva chilograme de otrăvă toate blănurile din wigwamuri. Trist și iritat asistai la vânzare, gândindu-mă la scenele de epilepsie, poate chiar singeroase cari se vor desfășura timp de câteva zile fără ca nici o putere să le poată opri. Când aceste schimburi se făcure eu eram tocmai lângă căruța neguțatorului la care erau înghesate niște câini gata să pornească.

— Ei bine, dar d-ta, vânzătorule, îmi strigă negustorul, n'ai nimic de vânzare?

— N'am nimic pentru dumneata, îi răspunsei cu răceală.

— Oh! oh! făcu el rizând, nu ești de loc vesel, prietene, dar mă prind, că te voi înveseli eu... Iată! privește ici!

«Neguțatorul desfăcu un pachet și scoase o sticlă din care turnă într'un pahăruț pe care mi-l întinse.

— Gustă de ici, zise dânsul clipind din ochi cu un aer răutăcios, e foarte bun.

«Cu o mișcare a mâinei repezii paharul departe.

— Ai luat de aici tot ce s'a putut lua, îi zisei cu asprime. Pentru ce nu pleci?

«Neguțatorul se învinețise; sângele i se urcase la creier. Dar mie nu-mi păsa de loc:

— Pleacă tâlharule!

Pleacă mai repede... ori dacă nu...

«Ah! era prea mult!

«Beat de mânie, neguțatorul se repezi asupra mea, cu tot pericolul la care se expunea în mijlocul aceluia trib indian. Ma îndepărtai dintr-o săritură, îi apucaî pumnalul și îl răsturnaî.

Dar în același timp mă apucă cu cealaltă mână de gât și mă strinse cu violență.

«Mă aflam într-o situație critică și nu mai credeam să scap teafăr când apărui o figură indiană. Îndoit de greutatea unui pumn de fer, adversarul îmi dete drumul.

Indianul îl ridică de haine, îl balansă batjocoritor și îl făcu să se rostogolească lângă roata căruței sale. Apoi luă carabina neguțatorului și o îndreptă către acesta:

— «Pleacă!» zise dânsul scurt.

«De astă dată tâlharul nu mai așteptă să i se repete.

Fără să-și mai ceară carabina, plesni din bici bombănind câte-va cuvinte neînțelese și câinii se repeziră pe zăpadă.

Îndată ce mă văzui liber, mă întorsei către apărătorul meu și recunoscuî cu mirare pe *Tăcutul*. Oh! ce privire am văzut atunci!... Ce privire de ură strălucă în ochii cei negrii ai șefului pe când urmărea căruța care alerga prin zăpadă! Cât timp se zări echipajul, a-această privire schinteetoare și sălbatică o însoți mereu; ba chiar carabina sa se ridică de mai multe ori și se plecă în direcția aceia.

Apoi Indianul se întoarse către mine:

— «Bine! îmi zise dânsul,—întinzându-mi mâna... Am văzut și auzit. Locul amicului meu este lângă șef.

«Ne înțelesesem.

«De atunci am trăit de multe ori în coliba *Tăcutului*. Am putut să citesc pe fața sa rând pe rând resemnarea, rușinea sau furia când vre-o nouă mizerie, o nouă rană sau o nouă degradare lovea în tribul său. Și am înțeles... da, am înțeles ura intensă pe care o simțea pentru albi și mai ales pentru cel mai mare dușman al poporului său: neguțatorul de alcool.

«Nu poate ori-cine cunoaște ura pe care o poartă dinșii albului și care zace în inima tuturor indienilor înflăcărați și prevăzători; nu știe nimeni cu ce fel de albi au aface dânsii; cei mai onești îi batjocoresc și îi umilesc, ceilalți sunt brute sau tâlhari. Pot dânsii să știe dacă sunt vre-unii mai buni? Dânsii au văzut nu de mult cum țara lor a fost cutreerată de tot felul de mizerii; indienii nu văd în albi de cât ceea ce sunt în realitate: o primejdie pentru dânsii, și acum un nou flagel mai teribil de cât toate: alcoolul care se consumă din ce în ce mai mult în pădurile lor.

Otrava desăvârșește opera începută de mizerie și încetul cu încetul dispăre tot ce a mai rămas din energia și mândria indiană.

— Gândiți-vă dar cât de mare trebuie să fie ura unui om inteligent, energic și sobru ca *Tăcutul*, care înțelege căderea poporului său, vede degradarea completă spre care aleargă, și își simte în același timp neputința.

«Și cu timpul ura aceasta nu face decât să crească, și ceea ce trebuia să se întâmple, s'a întâmplat.

«Într-una din zile, când unul dintre acești neguțători de alcool întârzie prea mult prin vecinătatea tribului, părând că se bucură de efectul pe care începuse să-l producă otrava sa, carabina șefului se îndreaptă în spre dânsul și neguțătorul căzu în riu cu craniul zdrobit.

Povestitorul dete o lovitură puternică de pumn în masă; ochii îi schintează și ne aruncă o privire de neîncredere.

— Bine a făcut! strigă dânsul... A avut dreptate Tăcutul!... Cine oare ar îndrăzni să-l blameze pentru că a omorât o asemenea canalie?

Dar în curând fostul polițist canadian se liniștește; rămase cât va timp nemișcat și încet, încet ochii săi reflectară un fel de oroare.

«Bine a făcut, repetă dânsul cu vocea înăbușită; dar n'a fost numai atât!... Indată ce văzu rezultatul focului de pușcă, Tăcutul se îndepărtă încet-încet de colibe, cu carabina pe umăr, și dispăru în stușiș... Era amicul meu după cum v'am spus!...

«Văzusem în ochii săi o expresie de ură și de hotărîre rece, care mă făcu să mă tem de ceva... Nici eu nu știam de ce... îmi luai imediat armele și pornii pe urmele sale.

«Se făcuse noapte. Și urmele se cunoșteau greu pe pietrele coluroase de pe marginea riului.

Fui silit să mă opresc și să aștept reîntoarcerea zilei... Poate ași fi înlăturat multe nenorociri dacă nu mă opream.

«A doua zi, pornii din zorii la drum. Însă urmele în loc să se îndepărteze spre pădure după cum bănuiam, din contra, duceau către așezămintele unde suntem acum. Când mă apropiai de țășirea din pădure, auzii focuri de pușcă îndepărtate și repetându-se de mai multe ori, ceea ce mă făcu să bănuiesc o nenorocire, și abia ajunsei pe câmpie și privirea îmi fu izbită de două cadavre.

În fața unei mici ferme, în mijlocul unui grup de copii se agita o femeie înebunită de spaimă:

— «Dar ce s'a întâmplat pe aici? o întreba eu.

— «Un indian! strigă dânsa plângând și cu un aer rățacit... Un indian, care omoară de azi de dimineață tot ce întâlnește în cale!... Mi-a omorât pe cei doi fii ai mei pe când se duceau la câmp... Bărbatul meu este acolo cu ceilalți oameni... Vedeți!... îl alungă!... Și el omoară mereu!...

«Într-adevăr, încolo mai departe, alerga în neregulă pe câmpie o mulțime de oameni cari creștea dintr'un moment într'altul, focurile lor de carabină pocneau neîncetat către o țintă necunoscută pe când printre ei cădeau mereu alte corpuri. Puțin după aceea, trupa aceasta dezordonată se retrase brusc către mar-

ginea pădurei pentru a se ascunde acolo, și se făcu liniște.

«În curând ajunsei la fermieri.

— Sunt mai mult de două-zeci de cadavre, îmi spuseră dânsii cu un aer sombru și descurajat.

«Indianul se retrăsese la vre-o cincisute de metri într'un boschet rar de arbori înconjurat de mlaștină; de acolo supraveghia toată vecinătatea și era peste puțină să părăsească cineva pădurea fără a se expune focului său. Se trimisese de dimineață un curier până la stațiunea cea mai apropiată pentru ca să telegrafieze cele întâmplate și să ceară trimiterea imediată a unui detașament de poliție. Dacă acest ajutor venea cu un tren special, ar fi ajuns înainte de a se face noapte și erau hotărîți să-l aștepte, mulțindu-se să supravegheze stușișul de arbori, înainte de a lua o hotărîre.

«Se găseau acolo aproape două sute de oameni și toți se înfricoșeau de unul singur. Dar pe câmpia goală și împrejurul unui stușiș înconjurat de o mlaștină, unde drumul era penibil și încet, câtă nenorocire putea să aducă un om ca acela, trăgător infailibil, cu o carabină care avea zece focuri și care prețuia mai mult decât cea mai bună armă de război!

«Către seară sosi prin pădure detașamentul poliției. Indată ce primi explicațiile necesare, ofițerul comandant înaintă către margine pentru a-și da seamă de dispoziția locurilor. Însă deodată întinse brațele și se rostogoli la pământ, cu pieptul străbătut de un glonte.

«În fața acestei dovezi de vigilență și dibăcie superioară, sub-ofițerul căruia i se cuvenea de drept comanda rămase câțva timp nehotărît.

— Drace! — exclamă dînsul — afacerea asta o să coste multe vieți!

«Apoi ordonă oamenilor săi să se culce pe brânci, strecurându-se astfel până la adăpostul primilor arbori și începu o teribilă descărcătură de focuri.

«După trecere de un ceas cu acest exercițiu, sub-ofițerul comandă ridicarea și începu asaltul. El însuși se așeză în capul trupei și se repezi pe câmpie. Însă de-abia mica trupă atinsese marginea mlaștinei, când sergentul făcu la rândul său o săritură teribilă și căzu în mlaștină.

«Linia soldaților făcu o ondulație ușoară când se văzu lipsită de șef și ezită câțva timp; dar văzând cum cade din rinduri mereu câte o nouă victimă, se retrase cu grabă în pădure.

«Noaptea se apropia și se credea cu probabilitate că indianul va profita de întuneric pentru a fugi; în timpul acesta însă nici unul dintre soldați nu voi să-și ia responsabilitatea de a începe un nou atac, de a face sacrificiul altor vieți, fără un șef măcar și fără nici o ordine; atunci se trimise din nou un curier. Dar eu cunoșteam foarte bine pe «Tăcutul»

și eram departe de a crede că va fugi. Știam cu siguranță că își va satisface ura până la ultima suflare.

«Noaptea aceea a fost lungă și grozavă! Mă așezasem departe de acest măcel nefolositor, gândindu-mă cu durere la pierderea fatală a prietenului meu, întristat la gândul că cine știe ce avea să se mai întâmple și întrebându-mă ce aș fi putut face ca să opresc acest masacru. În cele din urmă hotărîrea mea era luată, și în momentul când se arătă prima lumină a aurorei, mă îndepărtai hoștește de pădure, alergând pe pajiște.

«Mie nu-mi era așa de greu să mă strecor fără zgomot prin mlaștină și să ajung la stușișul de arbori, fără să fiu văzut și nici auzit; trebuia însă să fac un înconjur enorm pentru ca să mă apropiu pe dîndos. Când ajunsei la primii copaci, cerul se roșise la răsărit și soarele era gata să răsară.

«— Sunt eu, șefule! — strigai atunci pentru a-l anunța. Am venit pentru a te ajuta să fugi.

«Apoi mă ridicai încet-încet și zării pe «Tăcutul» întins pe pânțele în dosul unui bloc de piatră. Abia întoarse capul și mă privi numai un moment, dar în această privire putui citi o încăpățănare așa de sălbatică, încât mă descurajai. Fără să-mi răspundă, «Tăcutul» își reluă prima poziție, cu carabina în mână și cu ochii ficși înspre pădure, întocmai ca o pisică sălbatică la pândă.

Indianul părea că nu mă aude și nici măcar că mă vede. Deodată îi scânteieară ochii, ridică încet carabina și trase. Din locul în care ședeam, nu puteam vedea câmpia, dar o exclamație înăbușită de triumf îmi dete să înțeleg că indianul făcuse o nouă victimă.

— Asta trebuie să se isprăvească odată, șefule! — strigai eu apropiindu-mă; amicul d-tale e acela care îți cere aceasta. Un asemenea masacru nu poate să servească la nimic și aceia pe cari îi omori nu ți-au făcut nici odată vr'un rău. Trebuie să încetezi, șefule!

Însă carabina «Tăcutului» se încălzea și descărca neîncetat și în același timp o ploaie de gloanțe căzu asupra noastră. Ce se petrecea oare acolo? Probabil că se prepara un nou asalt... Câți aveau să mai cadă oare în lupta asta!

«Atunci cu inima zdrobită, pe jumătate nebun, făcui o sfortare oribilă pentru a-mi putea îndeplini până la capăt hotărîrea care mă împinsese la aceasta și strigai cu vocea înăbușită:

— Ei bine, dacă e așa, apără-te, «Tăcutule»! căci, dacă îmi va fi posibil, toate acestea trebuie să înceteze.

«Indianul înțelese: se ridică dintr'o săritură, se așeză în fața mea și ridică carabina. Dar, cu o iuteală de care nu m'aș fi crezut capabil, trasei cel dintâi. «Tăcutul» scăpă arma și căzu cu fața la pământ.

În momentul următor răsună o puter-

nică detunătură și o ghiulea traversă micul tufiș. Dar era prea târziu!.. prea târziu!.. Îmi omorâsem prietenul!.. eu îl omorâsem!.. și această crimă mă apasă, credeți-mă!

Povestitorul privi rătăcit în jurul său fără să pară că ne vede; apoi își sprîjini fruntea în palme și murmură:

«Am făcut bine, ori am făcut rău?»..

C. Arghir.

Din țara diminețelor liniștite

Războiul vânătorilor de tigri

Moartea principelui Ito, a-tot-pu-ternicul proconsul pe care Japonia îl însărcinase cu administrarea Coreei, și pe care un patriot coreean l-a abătut cu un glonte de revolver, a atras din nou atenția lumii asupra micului regat din extremul orient.

Evenimentul acesta ne amintește că regatul diminețelor liniștite a încetat de a-și merita dulcea sa poreclă.

Cu toată tăcerea pe care o observă telegrafistii din Seul și de la Semulpo, unde cenzura japoneză este în floare, nouii supuși ai mikadului nu se lasă anexați tocmai de voe bună.

Ne aducem aminte că atunci când agenții japonezi smulseră abdicarea bătrânului împărat, reușiră să-l înlocuiască cu hul acestuia, care era un instrument mult mai docil. În același timp licențiară și armata indigenă. Ne aducem aminte de asemenea de purtarea soldaților coreeni, cari desimțiră legenda ce se crease despre dânsii, că ar fi niște soldați lași, gata să se vândă celui dintâi venit.

Când au fost somați să depue armele, soldații coreeni, au răspuns îndreptându-le asupra dușmanului patriei lor.

Sângeroase revoluții au izbucnit în toate părțile imperiului.

Apoi, de-odată, se făcu iar tăcere.

Și Europa nu mai știe nimic din cele ce se petreceau acolo, în afară de știrile pe cari bine-voiați să le comunice agenții niponezi.

Nu de mult a venit în Europa știrea că mai multe mii de japonezi cari plecaseră să se stabilească în Coreea, au fost nevoiți să se întoarcă în patria lor.

Japonezii au dat explicația că tot mai bogat era pământul lor de cât pământul coreean.

Adevărul este însă, că regatul «diminețelor liniștite» s'a ridicat în masă, contra năvălitorilor.

E interesant de constatat, că principalii șefi ai revoltei sunt niște ti-

neri ofițeri cari au învățat arta militară în Japonia.

În adevăr, japonezii, în vremea când nici nu îndrăzneau să spere că vor putea să-și anexeze Coreea, dorind să-și poată crea o bază serioasă de influență, au deschis școalele lor militare din Tokio, tinerilor nobili coreeani.

Îndată ce a izbucnit revoluția, acești tineri patrioți au fugit în țara lor și au format o societate secretă sub numele de *Eni-Pyang*, adică «armata în veci credincioasă».

La societatea aceasta s'au unit în curând și faimoșii vânători de tigri, despre cari vom vorbi mai la vale.

Ori-ce individ care voia să intre în ligă, trebuia să facă jurământul următor:

— «Jur că voi ucide pe ori-ce om care se poartă cu capul ras».

Prin urmare, ori-ce japonez întâlnit în cale, trebuia ucis.

Și membrii ligii s'au ținut de cuvânt.

Tigrii cari locuiesc în munții Coreei, se deosebesc de alții prin forța lor mușchiulară. E o specie cu mult mai spăimântătoare de cât teribili «mâncători de oameni» din Bengal.

În aceeași regiune există niște munteni întreprinzători, cari și-au făcut o specialitate din vânatul fiarelor. Oamenii aceștia, de și nu sunt înarmați de cât cu niște simple puști, nu se sfîlesc să urmărească tigrii și să se lupte piept la piept cu el.

De obicei vânătorul se strecoară binișor printre stufiguri până ce reușește să ajungă la o mică apropiere de fiară. După acest amănunt se poate judeca cât de potriviți sunt muntenii coreeni pentru un război de hărțuială.

Când reușește cineva să se apropie așa de mult de un tigris, fără să-l deștepte atenția, înseamnă că a făcut o ispravă de care numai puțin indieni ori locuitori ai pădurilor ar fi capabili.

Deodată teribilul carnivor aude un zgomot care 'l face să ghicească prezența dușmanului.

Și-atunci, dintr-o săritură, se repede.

Care vânător poate spune că s'a aflat vre-odată într-o situație mai critică? Munteanul coreean n'are la îndemână acele gloanțe explosive, cari măresc curajul nemrozilor moderni.

Pușca sa primitivă n'are decât o singură țevă. Și este o armă atât de grea, încât vânătorul nici nu poate ochi cu ea la umăr.

Dar coreeanul a învățat din cea mai fragedă copilărie să tragă fără să ochească.

Aproape nici nu se cunosc cazuri

când un vânător de tigri coreean și-a greșit prima lovitură.

O detunătură, una singură, și tigrii cade, lovit drept între ochi de o bucată grea de fier.

Astfel este rasa de oameni care a alergat să mărească rindurile ligei coreane.

Cea mai crudă, cea mai nemiloasă și mai trădătoare luptă de guerilă pe care a înregistrat-o vre-odată istoria popoarelor, avea să dovedească Japoniei că Coreea mai avea încă apărători.

Vânătorii de tigri, nerăbdători să dea o lecție bine meritată năvălitorilor, nici nu așteptară ca tovarășii lor mai civilizați să fi sfârșit organizarea armatei.

Ei atacară pe neașteptate mai multe detașamente dușmane, cari fură complet distruse. Setea de răzbunare fu împinsă pînă acolo, încât fură masacrate chiar caravane de emigranți, fără să fie cruțate măcar femeile.

De altminteri, procedând astfel, răspundeau japonezilor «dinte pentru dinte», de oare-ce niponezii dăduseră foc mai multor orașele bănuite că s'ar fi unit cu răzvrătiții.

Dar în curând întăriri puternice sosiră din Japonia. Vânătorii de tigri se refugiară în munți și de acum înainte lucrară cu mai multă prudență.

Și luptele au continuat cu o nouă înverșunare. Multe detașamente japoneze, prinse în defileurile munților, au fost cu desăvârșire distruse.

De multe ori nu rămânea nici măcar un singur om, care să poată duce la Seul știrea dezastrului.

Anexându-și Coreea, Japonia s'a angajat într-o aventură grea de tot. Și va simți mai bine lucrul acesta când China, mândră de tânăra sa armată, îi va aminti drepturile sale de suzeranitate asupra regatului «diminețelor liniștite».

V. For.

Omul care nu doarme

Vi s'a întâmplat vre-odată să aveți insomnii și să petreceți nopți albe?

A doua zi urmează o rea stare generală a corpului, și imediat alergăm la medic. Ce veți putea spune oare de cazul canadianului Henry Stefens, care, timp de trei-zeci și trei de ani, n'a închis ochii aproape de loc?

Henry Stefens a fost până în timpul din urmă gardian de noapte.

Să nu credeți că a ajuns să nu doarmă din pricina meseriei sale! adevărul este că s'a crezut desemnat de starea sa fizică particulară, pentru postul de gardian de noapte. Un gardian de noapte care oferă serioase

garanții contra somnului, este un om prețios. Și vă rog să credeți că nu exagerez de loc când vă spun că Stefens n'a închis ochii timp de trei-zeci și trei de ani.

A fost examinat de numeroși medici; nici-unul dintre ei însă, n'a putut explica fenomenul. De alt-fel Stefens mai oferea și particularitatea de a fi cu totul nesimțitor: puteai să-l lovești în or-ce parte a corpului, căci dânsul nu simțea nimic.

Acum cât-va timp Stefens a căzut și s'a lovit cu capul de trotuar. Imediat a recăpătat facultățile somnului, și-acum simte mereu nevoia de a dormi. Și-a recăpătat de asemenea sensibilitatea.

Se înțelege că un om care n'a dormit atâta vreme, simte acum nevoia de a dormi mereu.

Principalul este că în tot timpul insomniei sale, Stefens s'a bucurat de cea mai perfectă sănătate.

Faptul a fost constatat de numeroase persoane demne de cea mai deplină încredere și prin urmare nu suferă nici-un fel de desmintire.

Paul H.

SCENE DIN VIAȚA CHINEZĂ

Pagoda vârstelor în Shanghai

Acesta e templul unde chinezii cari cugetă, vin să se roage pentru viață lungă. Ca să ajungi la pagoda aceasta trebuie să treci printr'un adevărat labirint de străzi scurte și înguste, de uși, de poduri, de trecători, etc. E înconjurată de o grămadă de construcții de toate felurile, din toate epocile și făcută din toate materialele ce constituiesc și caracterizează cetatea chinezească.

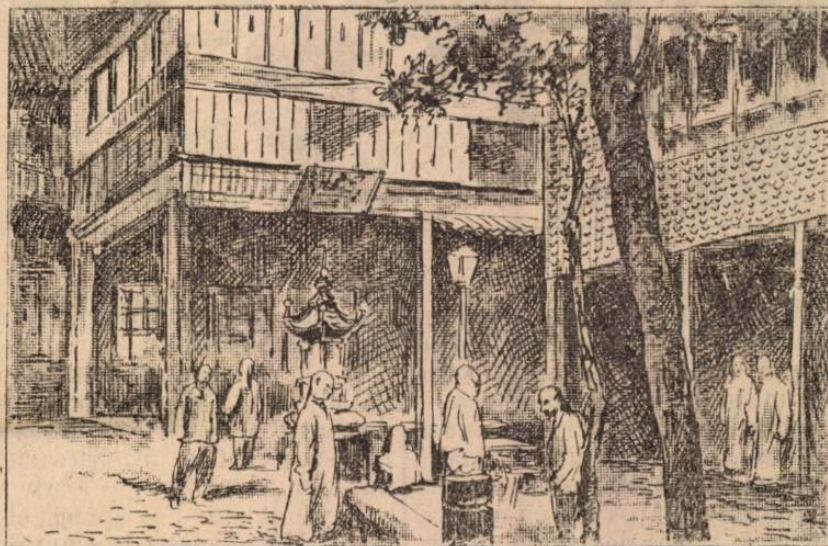
În acte, iubitorii de viață cari sunt foarte mulți în China ca și aiurea, nu s'au arătat prea respectuoși către zeii sortiți să îngrijească de cel mai prețios bun al omului, din or-ce parte ar fi. Am voi mai bine să vedem această fagodă pe o piață bine deschisă și mai cu seamă... curată, cu împrejurimile plăcute, înconjurată de grădini, cu un orizont ce te ar predispune la mai multă îngăduință, într'un mediu întreținut cu dragoste și cu respect de mâna credincioșilor.

Vom vedea îndată că interiorul corespunde exteriorului, că uclioarele murdare cari o mărginesc pe două părți, cu zidurile lor roase și negre, sunt cadrul adevărat al unui tablou uzat de timp, de fum și de lipsa de îngrijire.

Aproape de intrare, de-acurmezișul străzii sunt puse grinzii, susținând zidul templului și clădirea care-l face

față, acoperit de afișe roșii, chinezești, și două caturi de rogojină au fost așezate pe ele ca pentru a închipi un acoperiș. Cum soiul acesta de verandă nu l'așezată deasupra porții de intrare care e mai departe cu vre-o câțiva metri, nu poți ști dacă acoperișul acesta a fost așezat pentru a apăra pe credincioși pe ploae sau numai pe trecători.

Intrăm prin ușa din față cu bare de lemn, într'o curticică plină de fum care ese din sfeșnicele de fier masiv, în cari se consumă pachete întregi de lumânări fine. Vre-o zece copii se joacă pe jos cu bare de aramă găuriți, inițiindu-se de pe acum la jocul pe care chinezii îl iubesc mai mult de cât își iubesc pagodele și pe care autoritățile europenești îl urmăresc fără succes de altfel.

Mă uit la ei fără să-i turbur: dar pe când ochii mei privesc scena în-sufletită a copiilor și se întorc către zidul unde e angajată o partidă, foarte palpitantă, pentru două-trei bucățele rotunde de aramă și găurite zăresc aproape, o deschizătură de ușă, și în năuntru scena foarte localnică a fumătorului de opium, unul din ființele templului. Este întins pe un culcuș; lângă el tava pe care se află lampa ce servește la aprinsul narcoticului, aproape de capul așezat pe o pernă. Cu o mână ține pipa, scurtă și groasă, care atinge flacăra cu partea în care se pune narcoticul, și care e mereu alimentat pe măsură ce conținutul se consumă. E înconjurat de fum gros, prin care poți vedea ochii lui pe jumătate închiși, așteptând beția. Numai vârful degetelor sale, cari ține acul desemnat să ia prețiosul lichid, se mișcă.

El ne vede, pleoapele i se ridică greoi și surăde, cu o expresie de beatitudine paradisiacă. În curând va fie-care pentru o vârstă [dela un an

dormi, adâncit în visele îndoelnice cărora îl lăsăm.

Lângă ușă, e o fereastră ale cărei geamuri sunt înfățișate printr'o cantitate de pătrățele mici, formate din goluri, scoici bivalve, străvezii, obișnuite în mările Chinei și cari slujesc pretutindenii pentru ast-fel de lucru. În colțul curții, o cămașă e agățată de un bambus, uscându-se după ce a fost spălată. De acolo se vede tot interiorul templului care nu-l închis, și se întinde sub marele acoperiș pe care l'am văzut de-afară acoperit cu olane vechi.

În fund e întunec, și numai câte-va linii aurite lucesc în umbră, și tot ceea-ce se găsește înăuntru se desemnează în forme vagi. Iată-ne înaintea unui șir de saizeci până la optzeci de Budha cari sunt sortiți

până la opt-zece. Odinioară erau numai șai-zece, dar bătrânii trecuți de această vârstă, simțind nevoia de a se ruga pentru a mai trăi încă, au făcut să se mai adauge încă două-zece.

Trebuie să notăm că Chinezii socotesc anul nașterii ca un an încheiat și că un copil născut la 30 Decembrie are la 2 Ianuarie următor două ani în loc de trei zile.

Totii zeii sunt aurii, sau mai bine zis, au fost arătând ici colo stratul inferior de pictură în minium, și stau jos sau în picioare, într'o poziție umilită sau o atitudine amenințătoare, de dimensiuni obișnuite.

Aceștia par a fi femei după figură și înfățișare: cei-lalți războinici cu fața galbenă sau neagră, severă, strâmbă, sau monstruoasă; unii sunt fără barbă iar alții au o coadă lungă de cal plecând dela buza superioară și ascunzând toată partea de jos a măștei.

Costumele sunt aproape la fel, ve-

chî mi se spune. Ceia ce îi deosebește unul de altul, în afară de trăsăturile frumoase sau urâte, sunt animalele ce țin în mâini și pieptănăturile lor foarte deosebite.

Iată unii cari poartă un pumnal sau o halebardă, o sabie, vre-o băta în semn de masacru; alții au vre-un animal mic, boi, epure, porc sau șarpe; alții, iarăși un băț, un stindard sau un drapel.

sub invocația cărora e pus tot chinezul încă de la naștere; ele sunt așa zicând semne zodiacale: boul, șobolanul, porcul, câinele, cocoșul, maimuța, oaia, calul, șearpele, balaurul, epurile și tigrul. Fie-care an e pus sub animalul care urmează imediat celui invocat anul trecut. Astfel boul împărătește azi, mâine tigrul, apoi epurile, etc. Fie-care animal revenind odată la 12 ani să dea

înaintea zeilor invocați. Mulți din acești budha sunt așezați înăpoia unui geam preservativ, în fundul întunecos al pagodei, unde două găuri făcute în perete lasă să treacă două fâșii de lumină: ei sunt așezați pe două rânduri, cei mai mari înăpoi.

În mijloc, de-abia vizibil, o serie întreagă se află într-o vitrină la spatele unei mese vechi, pe care ard înfipte două făclii mari și unde țepele de fier dispar sub murdărie și ceara topită. Alături alți doi zei de metal, înegriți de vechime; cărțile galbene, caete rudimentare, pline de sentințe și rugăciuni și lumânări roșii—de vânzare. De-asupra arde o lampă colosală, pătrată de lemn perforat.

Însă ceva neobicinuit se petrece în mulțimea curiosilor, un coș mare sboară pe de-asupra capetelor în mijlocul curții, și strigăte de ceartă se aud. E unul din paraziții locului un chinez cu nutra furioasă, care ocărăște cu toată colecția de ocări ce i-o dă frumoasa lui limbă, pe un biet bătrân, care ține cu o mână, o coajă mare de scoică [destinată să fie umplută cu cenușa ce o cumpărase atunci]. Rezistă încă sub îngrămăleala de ocări ce i s'aruncă pe când mulțimea râde și timp de cinci minute o ceartă; o zarvă nemaî pomenită—și asta chiar în mijlocul acestui locaș sfânt!

În sfârșit, tipând mereu, luând pe cei dimprejur martori de nevinovăția lui, bietul moșneag se retrage luându-și coaja de scoică și coșurile goale.

Ar fi prea lungă descrierea tuturor lucrurilor curioase cari se îngrămădesc prin toate colțurile și străzile; lăzi vechi puse una peste alta, cioburi de tinichele pline de cenușe,

Unul mare, foarte aurit, are un coș pe ceva care seamănă cu un coif și din coș iese capul unui șarpe în care mi se pare că recunosc teribilul cobra al Indiei. Pieptănăturile sunt căciuli, diademe, mitre, înalte sau scurte, turtite sau lungi, simple sau complicate, cu arcuți, cu colțuri, cu clopoței, și pe de-asupra uneia din ele stă cocoșat vre-un purcel sau alt animal.

Înaintea fie-căruia e câte-o tăbliță subțire, aurită, pe care stă scris, în litere chinezești, o vârstă, și credincioșii, venind să se roage pentru grația a încă câțiva ani de viață, caută pe aceea care corespunde cu a lor și își îndreaptă rugăciunile către respectivul Budha.

Pe când umblam de colo pină colo printre curioșii cari ne înconjurau, vorbind și rîzând ca și cum ar fi fost pe stradă, doi tineri intrară și începură să caute cu grije zeul la care să se roage. Când însă observară că ne uităm la ei, își întrerupseră căutările, căci, zic ei, dracii de străini nu fac decât să indispuie zeii și astfel să nu le asculte ruga.

— Dar ce sunt animalele acelea cari și-au găsit loc în sfântul locaș? Care le este semnificația simbolică?

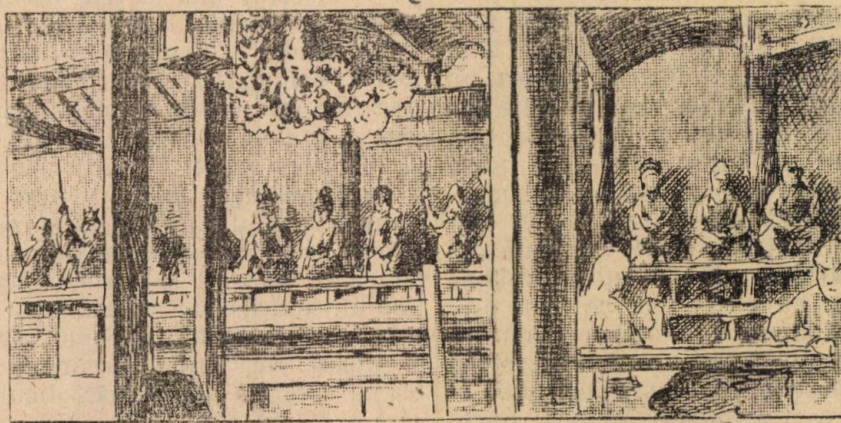
Iată ce mi spuse binevoitorul meu interpret:

— Există douăsprezece animale,

numele său vârstei fiilor Cerului, nascuți sub steaua sa.

«Chinezul meu are douăzeci și cinci de ani și e... porc; dacă ar avea douăzeci și șase, ar fi șoarece. Și răspunsul lui la întrebarea mea, tradus din chinezește, e foarte bizar:

— Sunt porc! — spune el foarte scurt. Mă gândesc la sfântul Anton și-i doresc viață lungă.

«De altfel e foarte serios; el însuși vine uneori la pagoda și se roagă să trăiască atâta timp pînă ce va putea vedea țara scăpată de «dracii» cari n-o lasă în pace.

«De-alungul șirului de idoli este o barieră ușoară de fier cu țepe în cari credincioșii înfig lumânările aprinse

tablouri vechi, informe, cătuși împodobite cu poleială, pentru ars parfumuri, coșuri, bănci, scăunase, mese, pietre, și grămezi de gunoi—pretutindeni.

Sus, de grinzile tavanului afumat, atârnă lampioane chinezești...

Poate că am văzut tot; mergem acum spre ușă. La eșire într'un compartiment de-oparte, o firidă cu fața în spre stradă—un Budha, mare odinioară poleit, cu opt brațe, îmbrăcat ca războinicul, oribil, cu fața strâmbată, ținând în două din mâinile lui, două pumnale, un clopoțel, o bătă, și un drapel iar alte trei, se ridică pe o masă lângă care se află caseta pentru ofrande. E incins cu un brâu de care atârna o mulțime de crani mici—ale victimelor lui, probabil. Lângă el, într-o parte și alta stau pe soclu un câine albastru și un tigr galben cu gura enormă, de broască; nici unul nici altul — de altfel nu seamănă cu vre-unul din animalele acestea. Acesta e dumnezeul particular al femeilor cari vin să-l roage

să le mai dea încă câțiva ani de trăit. Ori cum și-au ales unul din cei mai oribili idoli, afară numai dacă nu le va fi fost impus de bonzi pentru a-și menaja vre-o antiteză favorabilă.

La poartă, negustorii de hârtii poaleite și lumânări, își întind marfa pe mese.

Făcând înconjurul acelei pagode zării în zid, dincolo de drugii de fier, un sfeșnic mare, și un șir de lampioane verzi, arzând, o firidă în zid care găzduiește încă un Budha mic acoperit cu un strat gros de praf.

În sfârșit, ne regăsim în labirintul de străduțe noroioase și deja întunecoase, în care trecătorii se grăbesc spre casele lor...

Mig.

BICIUL DE FOC

— Mare roman de aventuri moderne —

— Urmare —

— Poți merge cât de încet, șopti Larmette; nu este nevoie să te auzim, destul că te vedem.

Detectivul se încredinșase acum că nimeni nu-l observa mișcările și se opri în fața casei cu radiumul. Un moment rămase lângă porțiță, apoi pătrunse înăuntru.

— L'am prins, murmură Larmette. Ei, ei, dar detectivul acesta se pricepe să deschidă ușile ca un adevărat spărgător!

— Și acum ce vom face? — întrebă Müller.

Dar la întrebarea aceasta bijutierul răspunse cu o altă întrebare:

— Ai revolverul la tine, nu e așa?

— Fără îndoială. Dar nu văd la ce imi va putea folosi revolverul...

— Trebuie să prevedem totul. Dacă Dick Fann are vre-o bănuială, vom putea spune că a fost la mijloc o greșală. Când cineva pătrunde noaptea într-o casă în modul în care a pătruns Dick Fann în casa mea, e foarte explicabil să-l iei drept tâlhar.

— Și acum?

— Acum e foarte natural că pentru a putea trage asupra lui Dick Fann, trebuie să ne apropiem de el.

— Cum vom proceda?

— Foarte simplu. Sărim amândouă pe fereastră. Tu ai cheia dela porțiță și...

— Și polițistul ne va aștepta cu revolverul în mână, căci ne va fi văzut străbătând strada.

Bijutierul răsă cu poftă.

— Sărmanul meu Müller, răspunse dinsul, vei fi mereu același complice în judecata căruia nu poți avea nici o încredere?

— De ce?

— Pentru că de opt zile trăești în

casă cu radiumul și n'ai observat încă că de acolo, cu ferestrele închise, este cu neputință să privești în stradă.

— Cum asta?

— Foarte simplu, dragul meu: geamurile sunt opace.

De astădată complicele bijutierului rămase cu gura căscată.

Era adevărat. Își aducea aminte că el însuși observase amănuntul acesta, fără să-l poată înțelege.

Acum înțelegea. Era o măsură luată de șeful Larmette. Omul acesta teribil prevăzuse situația actuală.

Dick nu greșise în ziua când susținuse că avea în Larmette un adversar demn de teamă.

Müller se înclină respectuos și răspunse un singur cuvânt:

— Să mergem.

Larmette păru măgălit de această supunere, căci de astădată tonul îi deveni mai prietenos.

— La drum, bătrânul meu camarad. Cred că de astădată am câștigat în sfârșit partida.

Fereastră fu deschisă fără zgomot și amândouă săriră în stradă. În vârful picioarelor străbătură distanța pînă la cel-alt trotuar și se opriră în fața porțiței casei cu radiumul.

Un moment stătură în ascultare. Dar nu auziră nici un zgomot.

Era evident că vizitatorul nocturn, după ce examinase toate încăperile de jos, unde nu descoperise nimic suspect, se urcase sus.

— Deschide! Stau cu revolverul gata și nu mă tem de nici o surpriză.

Dar Müller nu se mai gândea acum să discute ordinele șefului său. Introduse cheia în broască și porțița se învârti în țâșni fără zgomot.

Un zgomot destul de lămurit veni să le confirme bănelile: cineva mergea în etajul de sus. Dintr-o săritură Larmette fu lângă scară și apăsă cu mâna pe o bombă de aramă care se afla la marginea rampei.

Se auzi un zgomot de uși închise cu violență în catul de sus și în urmă nu se mai auzi nimic.

— Acuma e în cușcă! exclamă bijutierul vesel.

— În cușcă? repetă complicele său uimit.

— Da, dragul meu Müller. Acum pot să-ți vorbesc cu toată încrederea.

Și, ironic, fără să-și mai potolească acum izbucnirile vocii, mândru de triumful său, Larmette continuă:

— E multă vreme de când am pregătit casa aceasta, pentru ca să ascund aici radiumul. Prin urmare imi luasem de mai nainte toate măsurile. Toate ușile de sus pot fi manevrate de aici. E un curent electric, un circuit, pe care-l închid apăsând cu mâna pe această bombă de aramă. Nenorocitul său dobitocul care a avut îndrăzneala să pătrundă în «camera oprită», rămâne acolo pentru totdeauna.

Larmette râdea teribil și cinic.

— Dar nu este numai atâta. scumpul meu Larmette. Urmează-mă. Vei înțelege îndată de ce ți-am spus să orânduiești tuburile de radium în anume mod.

Urcară scările. Müller era emoționat de accentul cu care vorbea sinistruul său tovarăș.

Sus se opriră în fața unei uși de fier, care nu le da putința să meargă mai departe.

— Totul merge de minune, zise Larmette. Ușa e foarte bine captușită, de vreme ce nu se aude nimic din zgomotul pe care omul nostru trebuie să-l facă văzându-se captiv.

— Ești sigur că Dick e captiv?

— Da, amice Müller. De altfel te vei convinge și tu în curând. Te iubesc, Müller. Acum, când victoria este a noastră, nu voi mai avea nici un secret pentru tine. Uite, întinde mâna. Ce este obiectul fixat de zid?

— Pare a fi un fel de mâner pentru electricitate.

— Apasă pe mânerul acesta.

— Se lasă în jos, murmură tovarășul lui Larmette, uimit.

— Mai apasă... Și-acum, îl auzi pe Dick Fann vâitându-se?

În adevăr, vocea detectivului ajungea până la urechea dușmanilor săi.

— Mii de draci! gema detectivul; m'am lăsat prins ca o vulpe în cursă. Și nu e nici o licărire de lumină pe aici; cum naiba de este așa de întuneric?

Larmette rise pe infundate și șopti tovarășului său:

— Acum, după ce ne-am asigurat de prezența lui Dick Fann, lasă mânerul la locul său.

După ce Müller se supuse, sinistrul personaj continuă :

— Să trecem acum la cel de-al doilea tablou al feeriei.

De-alungul zidurilor închisorii detectivului, sunt, după cum știi, niște dulapuri înguste, cam de înălțimea unui om, care te-au mirat foarte mult zilele trecute. În aceste dulapuri ai așezat tuburile de radium.

— Da. Dar nici acum nu pricep nimic.

— De vreme ce ții ca în viitor să ai toată încrederea în mine, te voi face să pricepi.

«Ușile dulapurilor sunt duble, și astfel dublate în cât razele radiumului să nu le poată străbate. Electricitatea, însă, bunul nostru tovarăș, poate face ca dublura să dispară și atunci rămânând numai o singură placă de metal, radiațiunile o străbat cu înlesnire.

«Prin urmare, este destul să apăs pe butonul de aci, care, dacă ar fi lumină ne-ar apărea ca un simplu buton de sonerie.

«Așa dar, apăs.

Din momentul acesta înainte, Dick Fann este prada razelor radiumului.

După zece momente va începe să simtă niște pișcături ușoare, și apoi o rea stare generală, care va deveni din ce în ce mai gravă, până când va avea impresia că este înconjurat de flăcări. Până la ziua va muri în cele mai teribile chinuri.

«Acum ne putem duce la culcare, amicul meu. Măine dimineată, pe la orele nouă, ne vom întâlni în stradă, ca din întâmplare. Mă vei pofti în casă, și vom avea bucuria de a ne vedea dușmanul zdrobit pentru tot-deauna.

Coborîră treptele. Dar Müller se opri pe la jumătatea lor.

— Și ce vom face cu cadavrul? întrebă dânsul, de-odată.

Larmette răspunse cu un rânjet sinistru, asemănător cu acela al unei hiene când își simte prada în ghiare.

— Nu te pricepi de loc să înlănțuești faptele, dragul meu Müller. N-ai transportat tu singur aici, două vase, unul plin cu acid sulfuric, și celalt plin cu acid azotic?

— Așa mi-ai ordonat; dar n'am înțeles nici odată care va fi întrebuințarea acestor substanțe.

— Și totuși legătura se putea stabili cu multă ușurință. Tesăturile omenești, în parte distruse de razele radiumului, vor fi distruse până la cea din urmă particică, de cele două acide.

— Ah!..

— Și în urmă, acidele neutralizate prin combinația lor cu ceea-ce va fi fost odată un detectiv, vor putea fi aruncate fără nici o primejdie, în canal.

Nu mai guzganii lacomi își vor mai putea da seamă de prezența acestor acide, cari vor mai fi încă destul de pu-

ternice, pentru ca să-i trimeată pe altă lume.

...Peste zece minute cei două complici erau în camera lor de peste drum. Müller se duse în urmă să doarmă într'un hotel din împrejurimi. A doua zi trebuia să se desfășoare și a doua parte a funebrei comedii.

Bijuterul se închise în camera sa, și adormi liniștit, cugetând la modul cum avea să imagineze cea de pe urmă încarnație a lui Dick Fann, poliștistul dizolvat în accidente.

CAP. III

A doua zi pe la orele nouă și un sfert Larmette se întâlnește în stradă cu tovarășul său.

Erau amândoi exacti la întâlnire.

De alt-fel, Müller, cu toată siguranța pe care o avea în spusele lui Larmette, nu putuse închide ochii de loc.

Prea erau fantastice pentru dânsul toate câte le auzise în ajun, pentru ca să poată dormi liniștit.

Bijuterul însă, se îndreptă spre casa cu radiumul, fără să șovăiască.

Müller deschise porțile, și pășiră amândoi înăuntru, cu siguranța unor oameni cari intră în casa lor.

Nu întâlniră în cale nimic suspect. De alt-fel, sigur de combinațiile sale, Larmette nici nu-și mai dădu osteneala să privească în jurul său.

La intrare se opri și apăsă mânerul de metal al rampii. În catul de sus se auzi zgomotul unor uși deschise cu violență.

După ce urcări scările, Larmette se opri la celalt buton electric care trebuia să oprească emanațiunile radiumului, devenite acum nefolositoare.

Larmette păși înainte. În curând avea să contemple cadavrul lui Dick Fann, cadavrul omului cu care lupta fusese atât de înverșunată, cadavrul detectivului terribil, care era de atâtea ori să-l răpue.

Müller îl urma foarte emoționat.

— Vom introduce cadavrul mai întâi în acidul sulfuric, spunea Larmette. Pentru că, trebuie să știi că acidul acesta are proprietatea...

Se opri brusc. Ajunsese la ușa camerei cu radiumul. Larmette, intrând, se aștepta să vadă cadavrul dușmanului său în mijlocul încăperii.

— Se va fi ghemuit de sigur în vre-un colț, crezând că poate ast-fel să scape, murmură dânsul.

Dick Fann însă nu era nicăieri. În zadar își preumblă bijuterul privirea-i scrutătoare prin toate ungherele; nici urmă de detectiv.

— Așa dar englezul acesta blestemat își va fi răs și de astă-dată de mine! exclamă Larmette, înebunit de mânie.

Se oprise în mijlocul camerei, și-și cuprinsese capul între mâini, cercând să-și potolească zvăcnirile tâmpelor.

Venise acolo sigur de izbândă, pentru

a se bucura de priveliștea dușmanului său înfrânt, și iată că acum avea să plece din nou cu fruntea în jos, rămânând mereu cu aceeași amenințare teribilă de-asupra capului.

Müller rămăsese în prag. Nu îndrăznește să facă nici un pas, nu îndrăznește să pronunțe nici-un cuvânt.

După un timp Larmette ridică capul. O ură sălbatecă îi clocotea în privire.

— Cel puțin de-mi va fi lăsat radiumul! murmură banditul, apropiindu-se de unul din dulapuri.

Tubul cu prețiosul metal era la locul său.

— Dar nu pricep, continuă Larmette... Nu-mi pot explica cum a putut scăpa din această închisoare.

Trebuie să văd ce s'a întâmplat... Ori poate că e mai bine să fug cât mai repede de aici!... De unde știu că blestematul de detectiv nu se pregătește acum să pue mâna pe mine, surprinzându-mă tocmai asupra faptului?...

Banditul devenise dintr-o dată temător. Și poate cu drept cuvânt, căci în clipa următoare se auzi un hohot de râs, și o voce zglobie exclamă :

— Priviți ce mutră are d. Larmette!

Bijuterul se întoarse și recunoscu îndată silueta lui Jean Brot, care se apropiase.

— Afurisitul! zbiră banditul, tu mi-ai făcut tot pocinogul!... Și voi să se repeadă...

Dar micul nostru prieten îi tăia repede avântul, întinzându-i spre piept un revolver.

— S'o luăm cu încetul maestre...

Larmette își ridică privirea spre Müller; dar acesta rămăsese nemișcat, tremurând de teamă.

De alt-fel, pe scări se auziră pași greoi. Era poliția. Ori-ce încercare de împotrivire devenea zadarnică.

În fruntea poliștistilor francezi pășea Dick Fann.

Detectivul englez se opri cu gravitate în fața ușii.

— În baza puterii discreționare ce mi-a fost acordată de șeful siguranței, vă somez să arestați pe acești două oameni. Unul este bijuterul Larmette din strada Păcii, și celalt este Müller, funcționar în biourile sale. Amândoi sunt autorii furtului mondial de radium; amândoi sunt urmăriti de polițiile tuturor țărilor din Europa. D-voastră răspundeți de dânsii!

Un ofițer de poliție înaintă, și declară solemn :

— În numele legii, sunteți arestați!

Peste o lună, în trenul Berlin-Paris, d. și d-șoara Defrau, a cărora nevino-văție fusese pe deplin stabilită, călătoreau în tovarășia lui Dick Fann.

În urma lor rămăsese visătoare în bătrâna Rusie, frumoasa Negia, fca guvernatorului din Moscova...

Floriana și Dick se căsătoriră la Paris.

Larmette, neputându-și suporta înfrângerea se sinucise în închisoare.

Micul Jean Brot fu angajat în brigada agenților secreți din Paris, și deveni în curând unul dintre cei mai buni detectivi.

SFÂRȘIT

NOTE DE CĂLĂTORIE

LA MARE

Am plecat din București, seara.

Licăriile stelelor erau sfioase; la orizont, într-o vâpae roșie, apărură luna în adevărata-i splendoare. Nu știu de ce, dar de data aceasta mi s'a părut mult mai frumoasă! Ca prin farmec totul se schimbă dintr-o dată; scaldată într-o lumină albă, câmpia părea ceva fără înteleles; ai fi voit să-ți oprești privirile pe ceva, dar nu era posibil. Înainte la stânga sau la dreapta, aceeași întindere nesfârșită; în jos lumina palidă a lunii părea transparentă și astfel par'că priveai un gol adânc. Nimic nu-ți atrăgea atenția; doar în zare, un foc ce pălăia mai lumina pustiul. Și așa, trecu până dimineață. Când luna apuse într-o parte, în cealaltă răsări soarele. La apus întunericul se pierdu într-o clipă; viața cuprinse natura. O ciocărlie dintr'un lan de grâu auriu se ridică intonând primul imn, imnul de mărire. Un drum alb se pierdea în zare departe, unde, ca o umbră de argint, se zărea Dunărea. Ce plăcut te impresionează convoiurile de oameni ce se duc să-și muncească ogoarele, în cari moșnegii cu părul alb ca neaua și cu bunătatea întipărită pe fețe, se amestecă printre flăcări cu ochi scânteetori de veselie și printre fetișcanele cu bujorii pe obraji și zăvelei. Ce bun suflet are țaranul, cât de blajină-i e vorba. Și, deși puzderii de nevoi trec peste dânsul, el rămâne același: bun, blând, entuziast până la naivitate, plin de iubire către pământul din care se hrănește, plin de sfîntenie către țărana strămoșilor săi.

Vântul, crai zburdalnic, neoprit de nemenea, se desfată prin grăul de aur, îl apleacă, desvelind în același timp maci roșii cu foile catifelate și mari. — Am ajuns la Dunăre.

Când am trecut podul, am avut un fior de frică. Înălțimea era mare; apa, deși liniștită, își arunca masele sale enorme și galbene, așteptând par'că momentul să ne prăvălim, ca într-o clipă să se deschidă și să ne înghită.

Mi-a plăcut totuși mlaștinile acelea cu sălcii bătrâne, aplecate, cu apa liniștită. O luntre stătea la mal sub un tufiș și în ea un pescar singuratic dormea dus. Trecurăm și aceasta iute și, stație cu stație, mă apropiam de mare. O senzație deosebită îmi umplea sufletul și cum m'am coborât jos, am alergat în port.

Nesfârșită, vântată, când soarele este ascuns în nori, sau ca o mare de flăcări, albă, când soarele se oglindește. Valurile se pierd în zare din ce în ce mai mici și apar vederii mele ca o formă albă, curată și scânteitoare. Vântul suflă. Pânze de apă spumoasă izbesc în diguri; ele se frământă și se sparg într-o ploaie clocotindă. Un zgomot ca de tunet și apa se retrage ca să se avânte din nou cu mai multă furie, mai întunecată, plescând în zadar.

La orizont apare un punct ce se mărește din ce în ce: e un vapor. Nepăsător, se apropie încet, face câteva mișcări și se oprește la debarcader. Luntre mici forfotesc împrejurul, legănându-se pe valuri ca cojile de nucă. Marea mugeste, saltă, dar în zadar; ca plesnită de furie și ostentată de o muncă zadarnică, ea se liniștește; ultima suflare de vânt se pierde în larg; valurile se mai ridică odată și apoi cad jos. Din tot mugetul n'a mai rămas decât un cântec dulce și același, un cântec de mărire și laudă.

Constanța.

Ioan Totu.

Aeroplanul de mâine

Venind în tren, dela Viena spre Budapesta, făcui cunoștință cu un pilot francez care mergea tot în capitala Ungariei unde avea să facă trei zboruri cu un «Farman» încercat pe câmpia de la Reims.

Singuri într'un compartiment de clasa a II-a, neputând vedea nimic pe ferastră în întunecimea opacă, spre a nu ne plictisi de-opotrivă, începurăm să vorbim mai întâi despre literatură. Nu părea tocmai citit, însă cunoștea pe cei mai de seamă romancierii din neamul său și vorbea ca unul care citise o bună parte din operele lor și le înțelesese aproape bine.

Balzac, Maupasant, Zola, Alphons, Daudet, George Sand, etc., îi erau familiari și avea o mare și aceeași admirație pentru toți.

Discuția noastră nu avea însă nici cadru, afară fiind noaptea și cerul ascuns sub nori și amenințători, deși nici seriozitatea care se cerea, ambii fiind oameni în vârstă și respectuoși; — de aceea, dându-ne aproape în același timp seama și simțind chiar trebuința de a mai aborda și alte chestiuni, — luând eu inițiativa aceasta bine venită și interesându-mă nespuse de mult aviațiunea, începui să-l întreb, ca pe unul ce era un bun cunoscător al acestei fascinătoare chestiuni.

Simțindu-se mai în elementul său, tovarășul meu de drum, îmi răspunse cu voioșie la cele dintâi întrebări. Apoi, din ce în ce mai doritor să-mi îmbogățesc cunoștințele asupra aviațiunii, cu un asemenea prilej rar, îl rugai să-mi descrie câte-va din impresiile celor din-

taii ascensiunii pe cari, după cum îmi spusese, le-a fost făcut în vara penultimului an la aerodromul din Paris.

Bucurat și el de o asemenea ocazie, că putea adică să re trăiască clipele ferice și emoționante în cari plutise în văzduhul minunat, ca o pasăre nouă, îmi spuse:

— Întâia oară când m'am înălțat alături de Farman, inventatorul, care mi-a fost maestru, am avut senzația că stau pe loc, de și zburam cu o viteză de 70 klm. pe oră. Această senzație n'a durat de cât o clipă, căci în momentul următor, un viraj brusc mă zgudui puțin și cele o mie de circumvoluțiuni pe minut ale helicei care producea un zgomot infernal împreună cu funcționarea motorului «gnom» deasupra căruia ședeam, mă treziră din beția dulce și excepțională în care mă înălțasem în acest zbor prim. Sus, privind largă și fantastica panoramă ce se deșternea ochilor mei de deșupt, la opt sute de metri adâncime, avui impresia că m'am pierdut pentru totdeauna în văzduh, confundându-mă cu nemărginirea, liber, nemaî atârând de nimic (și totuși, de un motor), ca sufletul unui om fericit, care, despărțit de corp, plutește în cealaltă lume, privind «obiectiv» luptele și zbuciumările deșarte, neîntrerupte și ridicole, ale celor de jos, din materie.

«La scoborâre avui o altă impresie, puternică și de altă natură; simțeam par'că o scufundare, o cădere, ghicită, bănuită abia, într-o prăpastie fără fund, întunecoasă.

«In cele lalte zboruri, impresiile acestea s'au repetat însă cu tot mai puțină putere, iar azi nu mai simt de cât răceală, indiferență.

Într-o altă ordine de idei, după o întrebare a mea, pilotul francez emise câte-va păreri asupra aeroplanului de mâine care—spunea el—a fost plănuț de un tinăr inginer irlandez. Le rezum:

Aparatul se va ridica imediat, în linie verticală, ca un balon, și va aterisa în cele mai lesnicioase și mai sigure condițiuni.

El va sta imobil în văzduh și va merge înainte și înapoi cu o ușurință neașteptată azi. Aeroplanul acesta va ridica, pe lângă mari greutateți anorganice, și până la șase persoane. Mai are și alte câte-va calități noi, de mai mică însemnătate, dar foarte utile.

Iată în câte-va rânduri, care va fi aeroplanul de mâine... Cel de poimăne nu e încă imaginat!

— Mai avem câte-va minute de mers până în gara din Budapesta și ast-fel—fiind-că ne vom despărți pentru tot-dea-una poate, dă-mi voe să-ți mulțumesc și să-ți strâng mâna, — îi spusei eu.

Pilotul francez îmi strânse mâna cu cordialitate între cele două ale sale și în clipa următoare, ne salutarăm pentru ultima oară.

Phev.

Adevărata găină cu ouă de aur

În Montréal (America), există o școală de agricultură care se bucură de un renume universal: colegiul Macdonald.

În stabilimentul acesta model, profesori eminenți fac de câțiva ani niște experiențe care au și dat rezultate frumoase.

Au găsit mijlocul să facă pe găinile lor să ouă câte două sute de ouă pe an, țifără care ar fericii pe crescătorii noștri, mai cu seamă când ar ști că iarna canadiană ține șase luni, și că adesea arată temperatura de 12 grade sub zero!

Cum e foarte posibil ca cititorii noștri să nu cunoască secretul experiențelor din Montréal, îl vom arăta cât mai lămurit.

După ce au ales două rase de găini care rezistă frigului, au luat din grămadă păsările cele mai puternice.

Le au dat ca locuință, un coteț deschis la toate vânturile, adică necălzit de loc, însă puterea vântului era micșorată de jaluzele cu lame oblice.

Solul cotețului fu acoperit cu un strat de pae, gros de 30—35 c. m.

Și, la orele... mesei, aruncau cu pumnii grăunte de mei sau de grâu, care se împrăștiu în grosimea stratului. Nenorocitele de găini trebuiau să îndeplinească o adevărată muncă de Hercule pentru a descoperi și a apuca vre-un grăunte.

Își petreceau tot timpul scurmând prin pae!

Ast-fel, cheltuiau e sumă enormă de forțe fizice, care făceau să li se topească grăsimea; or, e știut că găinile prea grase nu fac ouă.

Rezultatul acestui regim se văzu în curând.

În mijlocul iernei, găinile colegiului Macdonald dădură o recoltă foarte bogată de ouă proaspete, izvor de nouă venituri pentru stabiliment!

Eu îmi dau părerea că toți cititorii noștri care cresc găini, — și urebue să fie mulți — ar trebui să facă pe socoteala lor, câte-o experiență.

Toate animalele, păsările mai mult decât mamiferele, se îngrășă cu cât se apropie iarna. Trebuie dar, să împiedecăm găinile de a se îngrășă, dacă vrem ca ele să rămână credincioase principalelor lor funcțiuni, care consistă în a da stăpânilor cel mai mare număr cu putință, de ouă proaspete!

În consecință, nu trebuie să le închideți noaptea într-un loc căldura mai cu seamă încălzit artificial.

Și, odată cu hrana îndestulătoare, trebuie să le impunem un exercițiu statornic, și pe cât e posibil, în aer liber.

m.

IMAGINI VECHI ȘI PREȚIOASE

Într'un muzeu din Madrid se află două desene — extrem de interesante — vechi și prețioase.

Ambele sunt reproduse aici. Întâiul reprezintă debarcarea lui Cristofor Columb pe pământul «Lumei Noi», iar a doua, întâlnirea prietenoasă a descoperitorului Americii cu șeful unui trib de indieni.

Felul în care au fost făcute aceste două desene, dovedește că arta aceasta e de mult și bine cunoscută în Spania.

Netăgăduit însă e faptul că realitatea n'a fost chiar cea care e reprezentată de aceste desene. Ele deci suferă de o singură lipsă: n'au adevăr suficient. Figurile sunt idealizate, scena și decorul prea teatrale. Orî cum sunt două documente istorice a căror valoare nu e mică.

A.

0 evadare eroică

Evadările din ocnele Guyanei au ajuns așa de dese, că par foarte obișnuite acum; de aceea nici ziarele nu le mai înregistrează decât atunci când eroii lor sunt prinși la Paris sau în orașul lor natal.

Dar iată povestirea unei evadări care mi s'a părut că ese din ordinar.

Cer ertare cititorilor dacă ia un pușcăriaș drept erou, dar asupra lui să cadă tot păcatul.

Ca atâți alți englezi, John Creswick plecase să se îmbogățească în Africa australă, după războiul din Transvaal. De meserie mecanic, avea convingerea fermă că în țara aceea nouă va găsi cu ce să-și întrebuințeze energia.

După câțiva ani de muncă încordată avea de gând să se întoarcă lângă nevasta și copiii lui, — bine înțeles cu o mică avere.

Nu găsi însă de lucru nici în colonia Capului, nici în Transvaal și-și cheltui ultimele-i economii într-o supremă sforțare. În cele din urmă, citi într'un jurnal din Pretoria un anunț prin care se cerea un mecanic pentru o mină din Rhodesia. Creswick luă primul tren care pleca într'acolo.

Dar nenorocul îl urmări și aici: locul fusese ocupat și astfel, pentru a nu muri de foame, fu silit să primească una din cele mai umile slujbe. Pentru nefericirea lui, ascultă sfaturile perfide ale unui falsificator, strecură bancnote false și în urmă fu prins și arestat. Tribunalul din Gwelo îl osândi la șase ani de muncă silnică.

În rezumat, acesta e preambulul celei mai extraordinare aventuri pe care am citit-o sau am auzit-o vre-odată.

Creswick are patruzeci de ani, e mare, puternic și robust; el a fost imbarcat cu încă vre-o zece tovarăși într'un tren cu destinație pentru Salisbury, capitala Rhodesiei, unde ocna își va închide porțile asupra vagilor speranțe ce-i mai rămăne.

Peste șase ani, când înfășit se vor deschide—dacă se vor mai deschide vre-odată pentru el, căci mor repede cei băgați în închisorile africane—el nu va fi decât o zdreanță omenească.

Și ce vor deveni nevasta și copiii lui în timpul acestor șase ani? Li va mai revedea?

Dacă ar putea să scape, să fugă din țara aceasta blestemată, în care credea să facă avere, dar în care n'a găsit decât necinstea și captivitatea.

Însă gardienii — patru pentru fiecare prizonier — nu'l pierdeau din ochi. Supravegherea lor de altfel e de prisos, căci captivii sunt legați cu lanțuri grele de mâini și de picioare. Cel care ar isbuti să înșele vigilența paznicilor și sară să dintr'un tren care merge cu o iuteală de

50 kilometri pe oră, n'ar putea decât să-și afle moartea.

Paralizat de cătușele cari îi încing membrele, și-ar zdrobi capul de vre-o traversă.

Dar să zicem că în cădere nu i s'ar întâmpla nimic și că paznicii îl vor lăsa să se infunde prin măcinișuri, cum va putea însă el să se apere împotriva leilor cari mișună prin acele locuri sălbătice?

Pe când trenul zbura, Caswick și-a petrecut noaptea gândindu-se la mijloacele de scăpare. În cele din urmă a ajuns la concluzia că nu are alt-ceva de făcut, decât să se lase în voia neinduratei sale sorți.

Deodată însă ochii i se aprind de o flacără tainică. Noaptea e pe sfârșite și paznicii, oboșiți de atâtea ceasuri de veghe, dorm de câțiva timp.

Iute ca fulgerul își răsuici batista împrejurul lanțului dela picioare, pentru a înăbuși ori-ce zgomot. Apoi, cu pași măsurati, se strecură printre cei cari dormeau, ajunse pe platforma celui din urmă vagon și sări peste balustradă...

A murit?... Ce clipă grozavă! O zguduitură, și atât. Iuteala trenului l'a aruncat afară din linie, în niște ierburi înalte, cari i-au acoperit zgomotul căderii. Acum nu îndrăznește să se scoale sau să-și miște membrele, ca și cum ar avea siguranța că are o mână sau un picior rupt. După ce trenul se pierdu în depărtare, el se sculă, se pipăi și văzu că n'are nimic, nici măcar o zgârietură.

Dar cât de incurcat se va simți din pricina libertății acesteia așa de arzător dorită mai adineauri, când, lungit la spatele unui tufiș, la cinci metri departe de drum, va gândi iarăși la șansele lui de scăpare.

În întunericul care se risipește aude răcînd în depărtare lei cari se întorc la culcușurile lor. Gîndește cu groază că altă primejdie îl pîndește, mai de temut de cât atacul fiarelor care-l pot surprinde dintr'o clipă într'alta fără să aibă o armă cu care să se apere la nevoie, fără putința de a fugi, sau a cere apărare crăicilor unui copac, fiind cu picioarele încătușate.

Primejdia aceasta e foamea hidoasă și neîndurată. Și setea de asemeni, setea aceea a pustiuilor, care a pricinuit în Africa mai multe și mai lugubre tragedii de cât săgețile otrăvite ale indigenilor și colții fiarelor sălbătice!..

A stat mult timp întins pe iarbă căutând să-și fixeze un itinerariu. Să ajungă la posesiunile portugheze sau pe teritoriul german din Sud-vest? Malurile marelui ocean sau ale Atlanticului? De amândouă părțile se vede expus să fie prins de autoritățile engleze.

Nu! va merge drept, spre Nord, unde va tăia frontiera Congului belgian. Acolo au nevoie de oameni energici și zdravini și vor închide ochii asupra antecedentelor lor. Va găsi el mijlocul de

a câștiga tăcerea în Boma, muncind în plantațiuni sau în ferme. La Boma se va angaja ca mașinist pe unul din vapoarele cari se întorc periodic la Anvers!

Va merge să se ascundă în stupul enorm Londra. E încă destul de tânăr pentru a-și începe existența!..

Flueratul unui tren care se apropie îl readuse la realitate, se și vedea în mijlocul copiilor lui. Sus! Pe drum... spre libertate!..

Uitase însă de cătușele ce-i strângeau picioarele. În sfortarea lui bruscă de a se ridica, își rănise pielea.

Și își zise:

Atât timp cât nu voi fi rupt lanțul acesta, va fi curată nebunie să-mi urmez drumul. Sărind, se afundă tot mai mult în măciniș, căutând pietrele cari îi vor sluji de ciocan și nicovală, voind de asemeni să facă lucrul acesta departe de urechile paznicilor cari sunt poate în căutarea lui, și cari ar fi atrași de sgomotul lanțurilor.

Ciocănea de vre-o jumătate de ceas, între două fărâme de stîncă, lanțul cu inelele de oțel. Când, ridicându și capul pentru a răsufla, tresări de oroare.

Chinchit între movilele a două furnicare, la mai puțin de 30 de metri depărtare de el, un leu mare îl privea cu ochii țintă.

În clipa când voia să se arunce asupra lui, fusese oare impresionat de ceea ce făcea acesta, sunetul neobișnuit al pietrei lovind oțelul, îi trezise neîncrederea?

Mîncătorul de oameni avea să încerce o surprindere și mai vie, căci Creswick se ridicase dintr'o săritură. Primului simțimant de spaimă îi urmase un acces de deznădejde violentă.

Ca și cum nebunia îl făcuse de odată să piardă rațiunea lucrurilor și a ființelor, el înainta, sărind, foarte grotesc, din pricina cătușelor, către ferocele rege al măcinișului, fără alte arme de cât cele două bucați de stîncă. Și buzele lui între fie-care salt, rosteau blesteme.

«Omoară-mă! Aide! Iată-mă sunt gata. Ce mai stai! Să isprăvim odată Vampirul!»

Față în față, despărțiți, numai de vre-o trei-patru metri de teren neted ca în palmă, fără fir de iarbă, vînatul și vînatul—fiară și om—rămaseră o clipă nemișcați, ca și cum moartea care, răsărind de odată între amîndoi, ar fi așezat un paravan care-i făceau nevăzuți unul pentru altul.

Leul, începîndu-și torsul înăbușit de piscă mare, începu un manej curios.

Stînd pe picioarele din'apoi, se da îndărăt, ca pentru a se arunca asupra omului. Și fără să se oprească, arunca în aer una după alta labele, într'un gest de amenințare împotriva omului.

El totuși continua să insulte fiara, cu vocea răgușită, arătîndu-i pumnul, furios:

«Lașule! Spintecătorule! Isprăvește odată!»

Și avu, de-odată, conștiința că blestemele lui, se pierdeau de-acum în vânt! Tot dându-se îndărăt, leul ajunsese în vârful unei movele de unde dându-și drumul în vale de partea cealaltă, se porni pe fugă! În depărtare mai răsună mârăiturile care-i trădau frica teribilă de care fusese cuprins! Privirea și glasul unui nebun, imblânziseră cel mai feroce dintre animale!

John Creswick a povestit de-atunci că a fost gata să leșine când, suindu-se pe creasta delușorului, văzuse leul sărind în depărtare pe de-asupra ierburilor mari.

Punându-se la lucru cu mai multă ardore ca nici-odată izbuti să rupă un ochi și își recăpătă deplina libertate a picioarelor.

Acum putea să se sue pe pomii să devalizeze cuiburile, stupurile de albine sălbatece, într'un cuvânt putu să-și asigure, ori-cât de puțin, subsistența.

Printr'un noroc extraordinar, într'o zi, pe când voia să ocolească un lagăr de mineri, în plin mărăciniș, se întâlni cu un tovarăș, englez ca și el, pe care îl cunoscuse la Londra și îl regăsise mai târziu la Capetown.

Induioșat de nenorocirile lui, căutătorul de aur, care-și întrebuința Dumini-cile vânând, îi dadu pușca și munițiile sale, și apoi îi aduse, seara, la locul de întâlnire, un sac cu merinde și o mică sumă de bani.

Fără intervenția aceasta providențială,

e foarte probabil ca odiseea ocnașului să fi terminat într'un mod mai tragic. După vre-o cinci luni, atinse teritoriul belgian, după aventuri cari ar ajunge pentru câte-va romane. După cum își făgăduise, ajunsese apoi la Boma și Anvers, revăzu Londra și își regăsi familia, care îl credea mort.

La drept vorbind, așa fi vrut ca povestirea aceasta să se oprească aici. Însă, vai! Soarta nenorocitului fusese alt-fel croită.

Găsise de lucru la Londra, unde nimeni, credea el, nu l'ar putea recunoaște. Orașul era așa de mare! și Africa Australă așa de departe!...

Dar, într'o zi, trecând strada Lemman în poplul cartier anume Wittechapell, într'o după amiază din luna trecută, se opri în fața lui un detectiv, Belcher, și-l întrebă:

«Mi se pare că dumneata ești John Creswick?»

— Eu! Ba de loc!

— Ai evadat din Rodesia!

— Aida de!

— Omul pe care-l caut are un tatuaj pe ante-brat: cele trei pene ale prințului de Galles. Arată-mi ante-bratul!

— Ai dreptate, mărturisi el, fără să mai lupte. Eu sunt omul acela. Ia-mă»...

Justiția ar face bine să ierte greșala unui ast-fel de nenorocit care a suferit atâta.

Ang. Mig.

trepte. Acum aerul începuse să devie umed. Se cunoștea bine că ne aflăm într'un loc unde soarele nu prea pătrundea.

Apoi deodată un miros puternic îmi înfioră nările. Respiram parfumul unor flori.

Călăuzele noastre ne dădură drumul de mână. O voce discretă șopti:

— Puteți să vă descoperiți ochii.

Am ascultat. Ne aflam acum în parc, pe o colină artificială, plantată cu cocotieri.

Epaminonda și Ceres dispăruseră.

Fără îndoială, plecaseră îndărăt spre palat tot pe calea subterană.

Lucrul acesta n'avea însă nici o importanță pentru noi; sârmanii negri puteau să păstreze în voia cea bună secretul drumului lui subteran.

Plecarăm îndată la drum. Eu mergeam cu Regina înainte, iar Fureta și cu Satina veneau în urmă, chicotind în taină.

Însfârșit ne văzurăm afară din parc. La acea oră din noapte străzile orașului erau pustii. Nu ne întâlnirăm cu nimeni.

Iată-ne în port. Cu câtă bucurie revăzurăm marea!

Totuși, înaintam cu cea mai mare prudență. Ne gândeam că, fără îndoială, Orsoni trebuia să-și aibă oamenii săi în port și era bine să nu le deșteptăm atenția.

Din fericire era prea târziu și marinarii lui Orsoni dormeau ca și cum ar fi fost niște simpli negri din Bonis.

O emoție adâncă ne făcu să ne oprim un moment pe loc. Recunoscusem luntrea de salvare care ne transportase din Mexic pînă pe coasta haitiană. Dar culoarea vasului era schimbată și cu greu l'ar mai fi putut recunoaște cineva.

Váslele erau în luntre, pânza de asemenea la locul ei. Frumoasa Ceres nu ne mințise.

Ne-am strecurat binișor în barcă. În jurul nostru totul dormea. La eșirea din port, negrul care era însărcinat cu paza lăsase focul farului să se stingă, judecând, fără îndoială, că era nefolositor să se mai supere la o oră așa de înaintată.

Era o neglijență criminală din punctul de vedere al marinarilor; dar nouă ne prinse bine. Ne puturăm continua drumul în voe.

Amănuntele coastei începeau acum să se confunde într'o siluetă negricioasă.

În dreapta noastră ne atrase atenția o formă mai întunecată. Ghicirăm că trebuia să fie vaporul cu care venise Orsoni.

Am văslit atunci cu și mai multă băgare de seamă. Mânuiam lopetile așa de lin, încât aproape nu produceam nici un zgomot.

Dar în afare de cele câteva luminii

CELE TREI AVENTURIERE

— Mare roman de aventuri senzaționale —

— Urmare —

— Toate comorile acestea, spunea dînsul, trebuie să rămâie ascunse o bucată de vreme. Peste câte-va luni voi cere un concediu și ne vom duce în Europa. Acolo vom schimba toate pietrele acestea sau le vom transforma în așa mod, încât nimeni să nu le mai poată recunoaște. Scumpa mea Ceres, dragostea mea, gîndește-te că această comoară de pietre prețioase valorează sute de mii de franci.

Dar Regina, care sosise înaintea mea, împreună cu Satina, începuse să fie îngrijată, temându-se că această scenă de contemplare a bijuteriilor n'avea să se mai sfârșească nici odată.

Ea îi întrerupse:

— Aștept biletul de trecere care ne va îngădui să ajungem în port.

— Iată-l, l'am pregătit de mai înainte, răspunse guvernatorul, întinzând o hîrtie ingerului meu blond.

Apoi adăugă:

— Numai că nu puteți eși pe scara principală. În modul acesta ați deșteptat atenția unor oameni cari, fără îndoială, stați la pîndă. Vă voi arăta o trecere dosnică, pe care nimeni afară de mine n'o cunoaște. E hei! un om în situația mea trebuie să prevadă totul, pentru că multe lucruri se pot întîmpla. Secretul însă este prea important și de aceea vă voi lega la ochi.

Ce ne păsa nouă de secretul lui Epaminonda!

O singură idee ne însușește: să plecăm cât mai repede de acolo.

D-na Ceres, care în cele din urmă se liniștise, își ajută acum soțul să ne acopere ochii cu niște fâșii de mătăasă.

După aceea, luându-ne amîndouă de mînă, începurăm să străbatem o mulțime de săli. În curînd dădurăm peste niște trepte, pe cari trebuia să le coborâm.

Am numărat douăzeci și cinci de

cară erau aprinse, după regula marinarilor, steamerul nu mai prezenta nici un alt semn de viață.

Mateloții dormeau. Prin urmare toate împrejurările ne ajutau să evadăm în cel mai mare mister.

Vasul lui Orsoni rămase acum în urmă și abia îl mai zăream.

Atunci am desfăcut pânza. Un vânt binecuvântat ne mîna spre Antilele franceze, de unde ne puteam imbarca cu ușurință pentru Franța.

Barca înainta cu repeziciune. Pentru ca să nu mi încurce mișcările, Regina, împreună cu prietenele ei, se retrăseseră în partea opusă și vorbeau în șoapte.

Puțin câte puțin o moleșeală caldă mă cuprinsese. Nervii mei încordați de emoția violentă a ultimelor ore, aveau acum nevoie de odihnă.

Prietenele mele de asemenea trebuiau să fie foarte obosite. Dormitau toate trei. Același lucru cred că l'am făcut și eu. În orice caz treaz de-a binelea nu eram.

Nu percepeam lucrurile din jurul meu decât într'un mod foarte vag.

Dar niște strigăte de spaimă mă făcură să sar în sus.

Ce se petrecuse?

Cele trei fete stăteau cu brațele întinse înainte, într'un gest de groază nebună.

Privii. Abia avui timpul să întrezăresc o formă neagră, care venea spre noi cu repeziciune.

Un vapor! Ne aflam tocmai în calea sa!

În momentul următor, ciocnirea se produse. Luntrea noastră fu despicată în două, ca de un cuțit gigantic. Un vârtej nebun mă cuprinsese, vârtejul stărnit în mare de vaporul care înainta cu repeziciune.

Apoi, mi se păru că o frânghie îmi sfîșie carnea cu violență.

După aceia nu mai simții nimica.

CAP. VIII

Nu scapă nimeni de Orsoni

— Ei bine, scumpul meu Carol, te-ai hotărât în fine să te întorci printre cei vii?

Cuvintele acestea îmi lovira urechile, ca un șuerat de foc.

Dar vocea continuă:

— Sunt încântat, căci trebuie să știi că eu sunt cauza băii pe care ai făcut-o. Moartea d-tale m'ar fi supărat, pentru că mi-am dat cuvântul meu de cavalier, că nu vei fi ucis mai înainte de a fi implinit optu-spre-zece ani. Prin urmare, până în ziua de 23 Iulie, viața d-tale îmi este scumpă. Cred că nu-mi poți imputa că n'am fost destul de cavalier...

Ceața începea să mi se ridice de pe ochi. Privii în jurul meu cu groază.

Visam, orî în adevăr mă aflam din nou pe bordul vasului „Oajaca”?

Aș fi rămas de sigur multă vreme încurcat, dacă o figură cunoscută nu s'ar fi aplecat deasupra mea. Era Orsoni.

— Să n'ai nici o teamă, continuă banditul rîzînd. Te asigur că-ți voi pune foarte puține întrebări.

Tăceam, de alt-fel zădarnic aș fi încercat să vorbesc, pentru că limba îmi încrămenise în gură. Teribilul șef al Mafiei, continua:

— Grija cu care te ostenești să scapi de urmăririle mele, îmi dovedește că știi totul. Mie îmi plac situațiile netede, și mi se pare că situația noastră va deveni acumă cât se poate de netedă. Vei înțelege îndată ce-ți spun. Vizionarul domn Brasset, n'avusese timpul să vorbească, și totuși, d-ta știi...

— Prin urmare, ai fost mai fericit de cât mine, și ai reușit să descoperi tratatul de la Girgento.

Nu mi-am putut stăpîni o mișcare nervoasă.

— Foarte bine, continuă banditul, văd că nu cunoști arta de a te preface. Te felicit. E o calitate foarte frumoasă, mai ales în vremile noastre, și mărturisesc că dacă n'aș fi nevoit să te ucid când se va împlini termenul fatal, aș avea multă simpatie pentru d-ta.

Nici nu clipii. Moartea nu mă înspăimînta de loc. În clipele acelea un alt gând mă preocupa. Aș fi voit să știu dacă Regina era prizonieră împreună cu mine pe același vas.

Orsoni nu înțelese cauza supărării mele.

— Știrea unei morți apropiate nu te înspăimîntă... Curajul acesta îmi dovedește că ai păstrat calitățile vazei.

Este o adevărată nenorocire că trebuie să fim dușmani. Cu toate acestea, îți făgăduesc că vei fi bine tratat, și voi face ast-fel ca în ora fatală să nu suferi prea mult.

„Vezi bine că sunt un dușman destul de generos.

Aproape fără voce i-am răspuns:

— Poți fi cât de crud cu mine; dar te rog să fii generos cu nenorociții cărî și-au primejduit viața pentru mine.

Mă oprii, turburat de expresia pe care o îmbracă de-odată figura lui Orsoni.

Dușmanul meu era foarte mirat.

— Așa dar, aventurierii aceia te interesează! exclamă dînsul.

Apoi, rîzînd batjocoritor:

— Da, da, înțeleg... Asta e în sângele Valberiliilor... E o rasă de oameni visători...

Străbunii d-tale s'au lăsat să fie măcelăriți în Palestina, fără nici-un

interes... D-ta te interesezi de niște oameni umili...

„Părintele d-tale s'a căsătorit cu sora tatălui meu, o simplă fată de țară; din pricina asta eu am devenit unchiul d-tale, și d-ta trebuie să mori.

„La urma urmi, poate că e un bine această nevoie atavică a unei rase de a se sacrifica pentru ceva... De vreme ce știai totul, n'ar mai fi trebuit să te lași împins de asemenea sentimentalități periculoase.

Unchiul meu!... Aceste două cuvinte conțineau pentru mine o lume întreagă.

Nobilului gest al prințului, care nu se sfiise să ridice pînă la dînsul pe aceea pe care o iubea, mizerabiliu răspuseseră cu trădarea, cu moartea, cu setea bestială de a acapara averi.

— Disprețuind ironia învingătorului meu, i-am răspuns:

— În materie de onoare, te rog să mă scutești de sfaturile d-tale. Cred că tatăl meu a fost în această privință de-asupra puterii d-tale de înțelegere a lucrurilor.

Dacă ai fi bun însă, mi-ai da oarecarî lămuriri asupra persoanelor cărî mă întovărășeau. Obrajii lui Orsoni fură acoperiți de o roșeață vie. Disprețul meu îl rănise.

Dar emoția aceasta fu de scurtă durată. În curînd își recăpătă masca sa de crudă ironie, și-mi răspunse:

— Ah! scumpul meu nepot, nu știu de cât să-ți fac pe plac. Persoanele despre cărî este vorba, îți erau prea devotate; am făcut ast-fel ca să le asigur liniștea.

— Le-ai ucis, mizerabile!

Banditul înălță din umeri:

— Valberiliu n'au fost nici-odată politicoși, murmură dînsul.

„Trebuie să știi însă că nu ești tocmai drept. E drept că în graba mea de a te ajunge, barca d-tale a fost ruptă în două. Dar aceasta este numai o fatalitate.

„Mi-am dat însă toată osteneala ca să te salvez și din fericire am izbutit.

— Dar tovarășele mele!

— Despre ele n'aveam motive să mă îngrijesc, răspunse banditul cu nepăsare.

Și întorcîndu-mi spatele, eși din cabină.

Așa dar, prietenele mele erau moarte. Regina, scumpa mea Regină, zăcea acum în fundul oceanului.

Părul ei blond plutea ca o algă de aur, în voia curenților submarine.

O viziune crudă îmi umplu cabina.

— Mi se părea că sunt eu însumi scufundat în abisul oceanului.

Intr'o lumină nesigură deosebiu stînci cu vegetații ciudate. Și pe această câmpie submarină o formă ri-

gidă dormea somnul din urmă. Era Regina. O recunoșteam lesne după ovalul obrazilor ei drăguți.

Și apoi apăreau siluetele monstruoase ale bestiiilor submarine, cari înaintau cu pași înceti spre moartă.

Și pe când priveam pierdut, sfârșit de spaimă, pleoapele moartei se ridicară și ochii ei mari, negri, se ficsară asupra mea, cu o expresie de groază.

Mi se păru chiar că buzele sale se mișcau și că-mi striga desperată:

— Ajutor! Scapă-mă Carol!

Voi! să mă reped în ajutorul iubitei mele tovarăse; dar un lichid lipicios îmi imobilizase membrele, opunându-mă de a mai face vre-o mișcare. Sângele îmi înghețase în vine. Apoi simții o durere violentă la craniu. S'ar fi zis că mă lovise cineva cu o secure.

Am voit să strig, dar vocea mi se opri în gât. Zădarnic mă încercai să scap de lichidul care mă țintuise pe loc; nu reușii de cât să-mi cheltuesc și ultimele forțe cari îmi mai rămăneau.

Am căzut pe spate, lipsit de cunoștință.

PARTEA IV

CAP. I

O închisoare în plin aer

O insulă joasă, de forma unui inel, tăiat numai într'un singur punct de un canal, care leagă un loc interior cu marea.

O vegetație cu totul neînsemnată, câțiva cocotieri aruncați din loc în loc, acoperea solul.

Insula este de dimensiune mică. Inelul solid măsoară 5—600 de metri în lărgime, pe o circumferență de vre-o șase kilometri. Diametrul lacului interior este de vre-o 600 de metri.

După această descriere se poate lesne recunoaște un «atoll», una din acele insule madreporice pe cari coralienii au construit-o în cursul secolelor, și în cari pământul vegetal este constituit puțin câte puțin, din rămășițele de toate felurile aduse de curenți.

În Micronezia franceză, în jurul marilor insule, există numeroase atolluri, clădite de către polipii minusculi de corali, — mici arhitecți ai unor construcții gigantice, pe cari omul nu-î va întrece nici odată.

Ei bine, în unul din acești atolluri m'am redeșteptat.

Suferisem câte-va săptămâni de friguri cerebrale. Fusesem foarte aproape de moarte, ceea ce l'ar fi scutit pe unchiul meu Orsoni de a mă mai asasina când aveam să împlinesc opt-sprezece ani.

Și pe când eu delirăm, steamerul «Oazaca» alerga mereu spre sud.

Se opri la Bahia (Brasilia) și la Buenos Ayres (Argentina).

Apoi trecând de-alungul coastei Patagoniei, străbătuse strimtoarea Magellan și intrase în Pacific.

Încă două, trei zile de navigație, și vasul se opri la Papeete, capitala frumoasei Tahiti. Acolo stătu o săptămână.

Orsoni se ducea în fie-care dimineață pe uscat, și avea lungi convorbiri cu guvernatorul și cu consilierii săi.

În ziua a opta se întoarse pe bord înarmat cu un pergament care îi asigura proprietatea atolului Nehi-Reva, situat la o depărtare de patru sute mile marine de Tahiti.

Eram atunci pe la sfârșitul lunii Februarie.

Intrasem în convalescență, așa încât Orsoni putu să-mi povestească ce făcuse până atunci și cari erau planurile sale pentru viitor.

— Mai sunt aproape șase luni până în ziua de 23 Iulie, termenul fatal al existenței d-tale, — îmi spunea dînsul. După ce te-am îngrijit cu un devotament nesfârșit tot timpul boalei, m'am gândit apoi să-ți găsesc o închisoare în care viața să nu ți se pară tocmai greu de suportat.

«Insula Nehi-Reva mi s'a părut foarte potrivită pentru acest scop.

«Este departe de Tahiti, departe de orice cale de navigație, izolată de celelalte insule.

«Este prin urmare închisoarea în plin aer, pe care am visat-o.

«Dar cum prețul de închiriere al insulei se ridică la o sumă destul de bunăoară, m'am gândit că mi-aș putea scoate banii pierduți, orânduindu-ți în același timp și o pază, care să facă imposibilă orice încercare de evadare:

«Omul cu scaun la cap nu dă nici odată cu piciorul unui câștig sigur.

«Veghind asupra d-tale, oamenii mei se vor ocupa în același timp și cu pescuitul perlelor. Ori cât de slab ar fi rezultatul acestei pescuii, tot îmi voi scoate prețul de închiriere al insulei.

«D-ta vei fi liber să te plimbi pe tot cuprinsul insulei, să te scalzi, să vânezi... Se pare că un navigator necunoscut a lepădat în acele pustietăți câțiva epuri, cari s'au înmulțit repede.

«Prin urmare viața nu-ți va fi din cale-afară grea.

«Și apoi, pe nesimțite, va sosi și ziua de 23 Iulie. Ți-am făgăduit că nu vei suferi prea mult. Într-o dimineață nu te vei mai deștepta și-atăta totul.

«Vei trece din această lume haină într-o altă lume, pe care ți-o doresc

mai bună, într-o lume unde nu se luptă nimeni pentru milioane».

Recăpătându-mi sănătatea, simteam în mine o mare nepăsare față de viață, nepăsare pe care n'o cunoscusem până atunci.

Îmi aduceam bine aminte de toate câte se petrecuseră cu mine, dar nu mai eram de loc desperat.

(Va urma)

CĂTRE CITITORI

Anunțăm pe cititorii noștri că vom publica ori-ce articole interesante privitoare la călătoriile sau vânătorii, în țară sau străinătate, ce ne vor fi trimise.

Articolele, scrise pe o singură parte a hârtiei, în scrisori francate, vor fi adresate direcțiunei «Ziarului Călătorilor», strada Brezoianu, 11, București.

De inchiriat

în calea Victoriei, 113
în etaj. I. un splendid
apartament confortabil
cu prețul de 2.500 anual.

Una prăvălie cu cameră
și pivniță cu prețul de 1600
lei anual.

În strada LABIRINT 87

2 apartamente construc-
ție nouă, modernă, com-
fortabile, cu parchete,
sobe de porțelan, tera-
cotă, apă, tot la canal,
fie-care având curte se-
parată, cu prețul de
3000 și 2000 lei.

Amatorii se vor adresa d-lui

N. D. Cămpina

str. Brezolanu No. 11,

la ziarul

„UNIVERSUL“

Se vinde de ocazie

un geamlac cu geamuri mate
cu flori

Doritorii se vor adresa la
ziarul „Universul“.

Butoae de Stejar

bune pentru varză și mură-
turi, se află de vânzare ief-
tine, la administrația zia-
rului «Universul».

TOȚI ABONAȚII LA
«**ZIARUL CĂLĂTORIILOR**»

PARTICIPĂ,

cu începere de azi, la următoarele mari și de valoare premii:

1) O sobă «Godin» No. 3, cumpărată de la cunoscuta casă : Industria Metalică «Marcu», B-dul Elisabeta, No. 5.

2) Una pușcă fină de vânatoare, cu 2 țevi, cal. 12, din vechia și renumita fabrică Pieper-Bayard.

3) Un pistol automat de buzunar, Pieper-Bayard, modelul cel mai nou, fiind de calibru mare, 7 65, însă format redus, foarte portativ.

4) Una carabină de mare precizie, cal. 22, Pieper-Bayard, semi-automată.

Toate aceste 3 arme sunt cumpărate de la marele magazin B. D. Zisman, 44, calea Victoriei, furnizorul Curții Regale.

5) Una oglindă mare venețiană de cristal ;

6) Una măsuță de toaletă, cu oglinzi de cristal ;

7) Una mașină de cusut de mână ;

8) Două frumoase tablouri.

Toate aceste 5 obiecte sunt cumpărate de la marele magazin de mobile Marco Dattelkremer, str. Carol, No. 62.

9) Una pendulă de birou ;

10) Una chisea de argint de China, foarte frumoase obiecte, cumpărate de la magazinul de încredere Schmith & Stratulat, calea Victoriei, 53.

11) Un gramofon perfecționat ;

12) Una mandolină, din lemn de palisandru, ornată cu sidef, cumpărate de la marele magazin de muzică Jean Feder, calea Victoriei, 54.

13) Una fructieră, argintată și aurită, cu 12 cuțite pentru desert, aurite, cumpărată de la cunoscutul magazin de bijuterie Th. Radivon, B-dul Elisabeta, 9 bis.

14) Una toaletă de bambu veritabil, cumpărată de la bine asortatul magazin de mobile de trestie și bambu, D. Litmann, strada Lipscani, No. 3.

15) O duzină crema «Flora».

16) O » săpun «Flora».

17) O » pudră «Flora».

18) 2 ceasornice de argint, pentru bărbat.

19) 5 abonamente pe 6 luni la ziarul umoristic «Veselia».

20) 5 abonamente pe 3 luni la ziarul «Universul literar».

Toate aceste frumoase premii se oferă cu începere de azi, prin tragere la sorți, abonaților «Ziarului Călătoriilor».

Prețul abonamentului lei 5 p. un an, 2.60 p. 6 luni.

NOUILE PREMII ALE ZIARULUI „UNIVERSUL”

Cu începere de astăzi, ziarul „Universul” oferă abonaților săi următoarele mari
și de valoare premii:

OVILA LA SINAIA

construită anume anul acesta pentru abonații noștri, în pozițiunea cea mai încântătoare a Sinaei, pe str. Furnica

Un dormitor de bronz

foarte elegant, de mare valoare, cumpărat de la „INDUSTRIA METALICA MARCU”, Bulevardul Elisabeta, No. 5

UN DIVAN-PAT

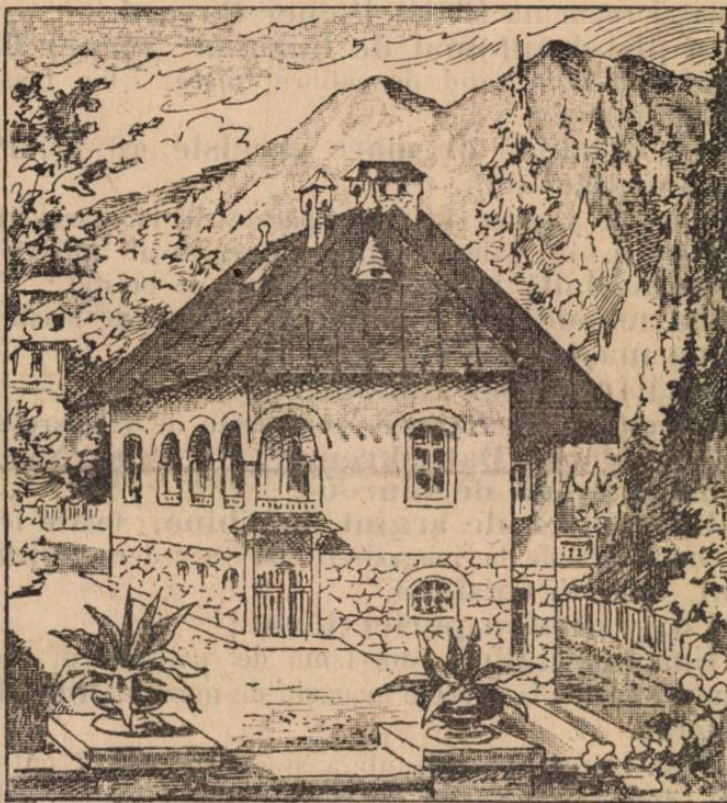
și

Un salonaș modern

cumpărate de la marele magazin de mobilă „La Centrala”, Marcu Dettelkremer, str. Carol, No. 62

Un mare pedestal de marmoră sculptat

pentru flori

Una bicicletă, o pușcă de vânătoare

și

Un pistol automat,

cumpărate dela marele magazin de arme B. D. Zisman, calea Victoriei, 44

Un gramofon

perfecționat

și

Una vioară

sistem Stradivarius

cumpărate dela marele magazin Jean Feder, calea Victoriei, No. 54

Un flaut ornat cu fildeş

cumpărat dela magazinul La Harpa, calea Victoriei 5.

Un ceasornic de aur pentru bărbat și

0 pereche cercei cu 6 pietre de diamant

cumpărate de la cunoscutul magazin „Ceasornicăria Colței”

Una pendulă de perete artistică lucrată

bătând orele

0 elegantă pendulă de biuro și

Donă fructiere cumpărate de la marele magazin de horologerie și bijuterie Theodor Radivon, Bulevardul Elisabeta, No. 9

Cu toate că acordă aceste mari premii, „Universul” menține aceleași prețuri de abonament, adică:

Lei 18 pentru un an; lei 9.15 pentru 6 luni; lei 4.65 pentru trei luni.

Abonații mai primesc gratuit „Universul Literar”, iar cei ce se abonează cu începere de azi mai primesc un volum din:

MEMORIILE REGELUI CAROL I

Spre a participa la aceste premii, abonații pentru un an primesc 30 bonuri: pe 6 luni 14 bonuri; pe 3 luni 5 bonuri

Un inel de damă cu piatră antică de valoare

10 tablouri aquarele

Șase ceasornice pentru bărbați

Șase ceasornice „Réveil”

20 abonamente pentru 6 luni la ziarul „Veselia”

10 „ „ 6 „ la „Ziarul Calătorilor.”

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

ȘI AL ÎNTÂMPLĂRIILOR DE PE MARE ȘI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI

Lei 5.—Pe un an în toată țara
« 2.60 « 1/2 « « «

Redacția și Administrația

No. 11, Strada Brezoianu, No. 11.

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

Apare odată pe săptămână

— MARȚEA —

Profetul ucise copilul cu lovituri de picior. — (Vezi pag. 4664).

ABONAMENT

LA

„ZIARUL CALĂTORIILOR”

Pentru 1 an 5 lei; jum. an 2.60

SUPERSTIȚII RELIGIOASE

Un profet omorător de copii

Comuna Lissocvo, din guvernământul Mohilen (Rusia) suferea mai mult de cât ori-care alta, de mizerie; seceta o bântuia de mai mulți ani, și pâinea se vindea din ce în ce mai scumpă, iar nenorociții de mușici se vedeau constrânși să mănânce scoartă de copaci pentru a nu muri de foame.

Pretutindeni vedeai bărbați, femei și copii, cu pielea galbenă, cu pân-tecele umflăte și oasele descarnate, rătăcind flămânzi prin păduri.

Într-o zi se răspândi prin sat vestea că în curând se va schimba și soarta nenorociților țărani: Dumnezeu își adusese aminte de copiii săi desmoșteniți și le trimisese un sfânt, o ființă nevinovată care nu vorbea de cât inspirat de divinitate.

Toți se increzură întru el și așteptau de la el să-i scape de acest flagel nenorocit.

Țăranul Mihail Koltchevski câștigase încă de mult în satul său reputația de „om al lui Dumnezeu”. Țăranii aceia erau convinși că dansul primise din cer o misiune providențială. Omul acela era după dinșii o ființă care nu ținea de pământ și care deci posedă o inteligență înaltă și o vastă știință.

Oricât de cuvânt al său era lege și toată lumea putea să solicite sfaturile sale.

În dimineața de 6 Iulie, Koltchevski trase clopotele bisericii pentru ca să adune populațiunea satului.

Când toată lumea fu împrejurul său, atât bătrâni cât și tineri, omul sfânt le spuse cu evlavie:

— Am visat un vis misterios care mi-a descoperit cauza tuturor relelor de cari suferim.

Cuvintele acestea electrizară pe majici.

— Vorbește, vorbește... cauza sunt funcționarii țarului, asta o știm de mult!

Fără a părea că înțelege strigătele mulțimei și ca inspirat, Koltchevski continuă:

— Știți voi de unde ne vine toată nenorocirea? Știți voi de ce avem mereu secetă? Știți voi de ce sunt

distruse neîncetat de foc satele noastre? Lui Dumnezeu i s'a făcut milă milă de voi, și mi-a arătat pe autorul acestor nenorociri. Antecristul este în mijlocul nostru. E în satul nostru... trebuie să-l omorăm...

Atunci eu mă voi prefăce în profet, și vă voi trimite mana cerului, iar voi veți trăi în belșug și fericire.

Koltchevski era încă tânăr, de abia împlinise douăzeci și trei de ani. Părul său lung și creț încadra frumos o față inteligentă, dar ochii săi aveau în totdeauna o privire stranie și neliniștită.

Dânsul explică țăranilor cari îl ascultau cu sfîințenie, că antecristul se încarnase într-un copilăș mic, și că dacă l vor omori în seara aceea, profetul va străluci de-odată ca un soare, se va albi ca zăpada cea mai curată și se va sui drept la cer, de unde va porni ploile asupra satului Sissoevo, ploii de pâine și de alte bunătăți.

— Arată-ne copilul în care s'a întrupat antecrist, strigară țăranii, și noi îl vom da.

Koltchevski le zise:

— Urmați-mă!

Vre-o treizeci de oameni îl ascultară. Așa zisul profet făcu de mai multe ori înconjurul satului, apoi intră în locuința unui țăran anume Emilian Grobachevski, tatăl unui băiat voinic și frumos de două ani.

La sosirea sfântului, copilul zâmbi și îi întinse brațele.

— Copilul acesta este antecrist, zise profetul.

Țăranii atunci rugară pe tatăl și mama copilului să-l sacrifice pentru binele mulțimei.

Din moment ce nevinovatul blondin, cu părul mătăsoș și cu ochii ca cerul, fu arătat ca antecrist, părinții lui, rătăciți, consimțiră să le dea copilul fără să se lase a fi mult rugați.

— Arată-mi locul unde ai născut acest copil, zise Koltchevski, mamei.

Maria Grobachevski, o femeie foarte tină, conduse pe sfântul și suita sa într-un colț al casei, unde cu două ani mai înainte se născuse micul Mișă.

Koltchevski întinse pe sârmanul micuț jos și începu să-l lovească cu picioarele.

Chinurile micului copil ținură cincisprezece minute și apoi sucombă de mulțimea loviturilor.

— Antecristul a murit! — proclamă cu solemnitate sfântul — însă trebuie să-l zdrobim, pentru ca și spiritul său să se prefacă de asemenea în pulbere.

Zicând acestea, apucă un ciocan greu și îl cu douăzeci de lovituri îi crăpă capul și micul lui corp.

— Veți împărți corpul lui antecrist în două, ordonă el escortei sale.

Această poruncă fu executată imediat de țăranii.

Koltchevski nu se mulțumi numai cu atât: el luă o toporișcă și tăia copilul în patru bucăți, rostind în același timp rugăciuni.

— Aduceți-mi o căruță cu un cal alb! — comandă apoi profetul.

Când porunca aceasta fu îndeplinită, Koltchevski porunci să adune toate bucățile micului cadavru și să le pue în căruță.

Însuși el încălecă pe cal, urmat de toți țăranii, cari cântau laude bunului Dumnezeu, având în mâini lumânări aprinse și căutând un mormânt pentru antecrist.

După ce însăfârșit mica victimă fu înmormântată, profetul concedi pe țăranii, poruncindu-le să vie în seara aceea, la orele 9, înaintea colibeii sale, pentru a vedea îndeplinindu-se miracolul promis.

Toți fură exacti la întâlnire.

Dinșii așteptară în tăcere ca profetul să apară pe coperișul locuinței sale, strălucitor ca soarele și alb ca zăpada, așa după cum li se spusese.

Dar Koltchevski nu se arătă. Însăfârșit, enervați de atâtea așteptare, țăranii intrară înăuntru și găsiră pe profet dormind cu pumnii strânși.

Il deșteptară.

— Ei bine! ziseră dinșii, când te sui în cer?

Profetul pe jumătate adormit, bîlbîi câte-va cuvinte neînțelese.

— Dar mana! pîmele? strigară ei; tu nu ești nici alb ca zăpada, nici nu lucrești ca soarele!... Tu ne-ai mințit, tâlharule!

Sfântul, fără să se turbure de loc, le spuse că, din moment ce miracolul nu s'a îndeplinit, asta înseamnă că s'a comis o greșală.

— Da, rețuă dînsul, am făcut o greșală. Trebuia ca înainte de a omori copilul să ne fi dus la biserică și să fi cerut binecuvîntarea preotului.

— Atunci, tu ai omorît un copil nevinovat? strigară mușicii.

Infuriați că au fost înșelați astfel, dinșii se repeziră asupra profetului, și Koltchevski ar fi avut poate aceiaș soartă ca și victima sa, dacă un țăran n'ar fi început să strige:

— Stați! Stați! să nu-l omoriți ast-fel dintr-o dată... blestematul acesta trebuie să moară cu încetul...

— Trebuie să ne spue secretul său... voi să știți cum se procedează cu mana din cer...

Țăranii îl luară pe Koltchevski îl legară pe un cal repezindu-l în galop pe drumul mare.

Dar spre fericirea falsului sfânt trecea tocmai atunci pe drum o troică.

— Oprite-vă, strigă omul dintrînsa. Și se informă de ceea ce se petrecuse.

Politiștii, cari sosiră prea târziu—după obiceiul lor, aflare atunci asasinatul copilului, zis Antecrist.

Se chemă telegrafic un procuror și se începu instrucțiunea. Toți capii de familie din sat, trei-zeci și doi de țărani fură arestați.

Printre dinșii se găsea și un bătrân în vîrstă de o sută trei ani, care luase parte la omorul micului Mișa.

C. Arghir

GUY DE MAUPASSANT

CREUSOT

Cerul este albastru, de tot albastru, plin de razele soarelui. Trenul a trecut Montchanin, ultima stațiune spre Creusot. De aci, înaintea noastră, un nor se ridică: negru, opac, greu și imobil, un nor care întunecă seninul zilei. Este fumul uzinelor din Creusot. Cu cât ne apropiem, cu atât îl distingem mai bine. Sute de coșuri uriașe se înalță spre cer, vîrșînd prin gîroznicile lor guri, enorme cantități de fum și vaporî, cari se întind și acoperă orașul, umplînd străzile, ascundînd soarele și cerul. Este Creusot. Un zgomot surd și continuu face să se cutremure pămîntul. Intrăm în uzina d-lui Schneider. Ce feerie! Este regatul Fierului, în care domnește Majestatea Sa Focul.

Imensele clădiri aliniate, înalte ca munții, sunt pline pînă în creștet de mașini cari se învîrtesc, cad, se agită, fluieră, taie. Și în toate domnește focul.

Aci un jărătic care pălpăie, colo șerpi de foc, mai departe blocuri de fier arzînd se arată ochilor noștri uimiți.

Mașinele, lacome, se întrec să înghită acest foc, acest fier arzător și îl macină, îl taie, îl rînduește, prefăcîndu-l în locomotive, vapoare, tunuri și în tot felul de cîzelări artistice complicate, delicate și puternice.

Nu mai putem distinge nimic, nu mai știm nimic, nu ne mai putem înțelege. Suntem într'un labirint de manivele, de roate, de angrenaje, de curele în mișcare. La fiecare pas ne găsim în fața câte unui monstru care lucrează fierul roșu.

Aci sunt ferestrele cari prefac fierul în plăci, colo filierele cu miile de găurele, cari dau sârma subțire ca firul de păr; mai departe aparate cari taie plăcile și le subțiază. Toate acestea merg în același timp cu diferitele mișcări. Și totdeauna și în toate părțile vedem focul.

Din când în când se produce câte un zgomot asurzitor care domină pe acela al roatelor, face să se cutremure pămîntul. Este marele pilon al Creusotului care lucrează. Greu de peste o sută de mii de kilograme, el cade ca și cum

ar cădea un munte pe o bucată de fier roșu, mai enormă ca el. El urcă și coboară fără încetare, cu o ușurință grațioasă.

Intrăm în galeria laminatoarelor. Aci e un spectacol și mai mare. Șerpi roșii aleargă pe pămînt: uni mai groși, alții mai subțiri. Pentru că aci se fac tot felul de linii de drum de fier.

Oamenii, cu ochii și obraji acoperiți de pilituri metalice și de fumul des și înăbușitor, aruncă neîncetat în gurile fără fund ale mașinelor bucăți noi de fier. Acestea le apucă, le trag, le lungesc și le subțiază mereu.

Fîm în fine, negri de tot, și deasupra capetelor noastre se întinde aceeași mare nesfârșită de fum de cărbuni, care se înalță spre cer.

Trad. de Ioan Toto.

Un port ideal în Ceylan

COLOMBO

Orașul Colombo este portul principal al insulei Ceylan, posesiune engleză, la Sud de punctul Industriului de care e despărțită de trecătoare Trincomali.

De la 1507, insula a fost mereu ocupată de puterile europene: portughezii mai întâi, apoi olandezii, și în fine englezii, cărora le e și astăzi una din coloniile Coroanei. Colombo n'a devenit port de căpetenie al insulei de cît de la 1881; englezii găsindu-l mai lesnicios de cît vechiul port de la Pointe-de-Galle, puțin mai la Răsărit de Colombo, construiseră acolo un dig enorm care permitea corăbiilor să fie la adăpost pe coasta aceasta unde furtunile oceanului Indian se simt adesea.

Toată coasta e brăzdată de șanțuri cu verdeață și o vegetație bogată o acopere peste tot.

Portul, de asemenea este adăpostit de palmieri înalți și nu fără dreptate s'a zis că Ceylanul e un mîrgăritar căzut de pe fruntea Indiei.

Cum toate corăbiile europenești acostează la Colombo, portul e foarte însuflețit. Trăsuri, absolut ca în Europa, dar ținute nu tocmai curate, —djirikisha— și mai cu seamă căruțe cu bivoli, se încrucișează pe străzile orașului și pe chei. Centrul orașului oferă vizitatorului o priveliște foarte curioasă: o grămadă compactă de indigeni cu turbane, strîngându-se de aproape, îmbrîncindu-se, tipînd, pentru a oferi fructele sau legumele ce poartă pe umeri în vîrfurile unui băț lung; elegantele ceylanceze, îmbrăcate în haine de culori vii, mergînd la târgurile lor în trăsuri indigene, trase de negri; căruțe trase de bivoli sau de câte doi

boi cu cocoase albe și cu coarnele drepte, — e unul din cele mai originale cinematografe.

Europeanul venit de curînd cu vaporul, se grăbește să ia o djirikisha și să facă pe drumul frumos, cărămiziu, o preumblare pînă la Mont-Lavinia sau pînă la grădinile de scortîșoară.

Pe plajă, la Estul portului, colonia engleză își petrece după ce a apus soarele: «tennis», «foot-ball» și «polo», sunt și vor fi întotdeauna, chiar la tropice, jocurile favorite ale englezilor.

Un otel foarte elegant și foarte confortabil «Galle face» otel, e ridicat pe plajă, și acolo își dau întâlnire cei cari descind pentru două-zeci și patru de ore, după vaporul în care au stat închiși, din Europa.

De la Colombo pleacă drumul de fier ce duce drept la Kandy, Capitala insulei, situată în munți, și unde europeanii oboșiți de căldură se duc să se odihnească. Clima orașului Colombo, totuși nu'i nesănătoasă, și europeanul trăiește foarte bine acolo; însă căldura continuă, îl sdrobește și îl face să caute un refugiu înăuntrul insulei, la munți.

Englezii, mulțumiți științei lor despre organizația colonială și mai cu seamă răbdării lor, au făcut din Colombo cel mai frumos și cel mai comod din toate porturile situate în oceanul Indian. Se găseau într-o țară fără goli, fără măcar o îmbucătură de fluviu, înaintea plajei absolut întinse și drepte, în fața mării, și totuși n'au șovăit, știind bine că banii intrați acolo pentru a creia un port adăpostit, pentru a înzestra portul acesta cu toate mijloacele de reparație trebuincioase bastimentelor moderne, ar fi câștigat însutit prin traficul enorm ce ar fi urmat. S'au pus la lucru și au imblînzit valurile: un dig colosal protegește corăbiile împotriva valurilor totdeauna agitate în locul acesta și astfel călătorul se simte la adăpost ca în ori-care bascin cu apă dulce.

Astăzi mai toate companiile de vapoare poștale pun la dispoziția excursioniștilor bilete de dus și întors foarte estine și valabile pentru o ședere de cinci-spre-zece zile pînă la o lună, la Ceylan, în afară de drum.

Angmig.

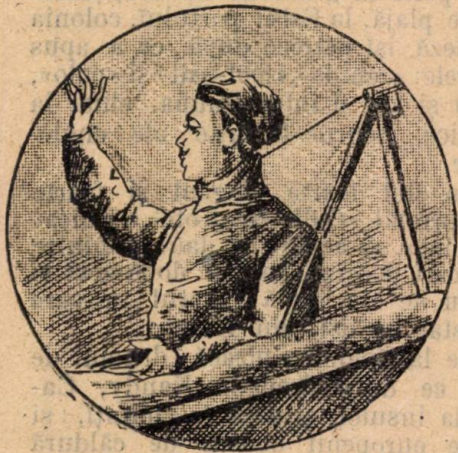
DELA PARIS LA LONDRA

Călătoria aeriană a lui John Moisant

Aviatorul franco-american John-Benjamin Moisant n'are de loc pretenția de a fi îndeplinit un raid, pentru că—pe calea aeriană—s'a dus dela Issy-les-Moulineaux

(Franța) la Palatul de Cristal (în împrejurimile Londrei).

N'a întrebuințat el aproape o lună pentru a străbate distanța care desparte cele două Capitale prietene, atunci când, în condițiuni normale, ar fi trebuit s'o străbată în șase-șapte ceasuri?

Totuși călătoria lui nu e mai puțin demnă de a figura în analele aviației, căci este — până azi — unică în felul ei.

Iată faptele:

Necunoscut ca sportsman, Moisant vine

Aventurile cele mai prim-dioase nu puteau înfricoșa pe acela care acum câțiva ani, în fruntea unei bande de voluntari, s'a batut în America de mijloc.

Fără a pierde vreme, cumpără un aparat Blériot, angajă un mecanic foarte bun, pe d. Fileux, și învață în câte-va ceasuri mersul și mănuierea aparatului.

... Și, foarte flegmatic, anunță că pleacă la Londra prin aer!

Într-adevăr plecă numai decât însoțit de tovarășul său.

Norocul pare că suride îndrăzneților. În public se fac pariuri. Moisant, pentru debutul său de om sburător, va aterisa la Londra, după două-trei halte.

O mulțime de accidente însă îl stânjeniră. O elice se rupse și trebui să aștepte alta dela Paris. Își relua din nou zborul, dar căzu mai departe și rupse o mașinărie.

În sfârșit ajunge la 6 Septembrie la Londra, după ce rupsese patru elice și se împotrivise vânturilor ostile și furtunilor turbate.

Însă intenția lui nu e de a se opri acolo și, odată mașina reparată, va face o serie de călătorii aeriane... Acesta, afirmă el, este cel mai bun mijloc de an-

rea investimintat în ceața timpurilor preistorice. Moartea d-lui Brasset și aventurile mele tragice de mai târziu, îmi păreau petrecute cu secole mai înainte.

De aceea i-am răspuns lui Orsoni cu nepăsare:

— Recunoșc că am citit documentul despre care voiai să vorbești.

— Foarte vei avea chiar bună-voință să-mi spui în ce împrejurări?

Am elătinat din cap. Orsoni rise cu poftă.

Nu mai stăruiesc, zise dînsul. Nici unul din aceia cari au cunoscut gândurile d-tale nu vor putea să le repete. Curiozitatea mea era de altă natură, poți să mă crezi.

După aceste vorbe Orsoni mă părăsi, fără să-mi mai dea vre-o altă explicație, și fără să pară supărat de tăcerea mea.

Când scriu aceste rânduri sunt prizonier de patru luni pe atolul Nehi-Reva.

E pe la sfîrșitul lunii Mai. Am prin urmăre încă două luni de trai. Din toată puterea sufletului meu, chem mai repede ziua de 23 Iulie, pentru a scăpa odată de chinul vieții.

Căci mă plictisesc de moartea Viața mi se scurge în adevăr așa cum m'a anunțat Orsoni, — unchiul meu — pe bordul vasului *Ouzaca*.

Sînt perfect liber pe tot cuprinsul insulei. Pe laguna interioară plutește aproape fără întrerupere o barcă, în care se află câțiva marinari din echipajul steamerului. Se pare că pescuitul peștelui merge de minune, căci oamenii aceștia sînt înaltați.

Ouzaca s'a reîntors la Papeete, unde Orsoni și restul echipajului petrec în liniște.

În fie-care lună steamerul face o călătorie la Nehi-Reva, aducând toate cele necesare pentru hrană și luând în schimb peștele pescuit.

Și regulat, teribilul meu... unchiu, îmi face câte o vizită.

Și regulat, eu îl întreb:

— De ce să mai așteptăm sosirea lui 23 Iulie? N'ar fi mai bine s'o sfîrșim mai repede. Ti-aș fi recunoscător.

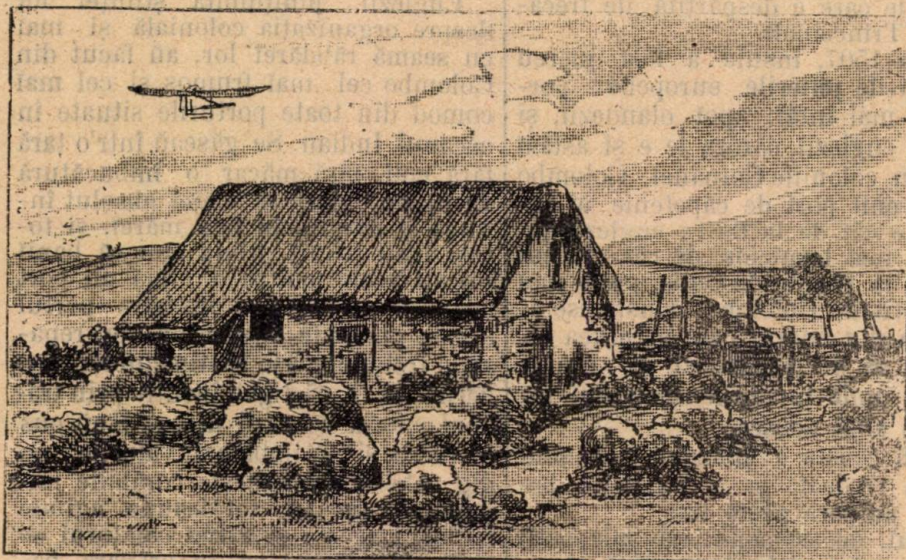
Și în totdeauna dînsul îmi răspunde cu gravitate:

— Nu pot, pentru că am semnat. Semnatura mea mă silește să-ți respect viața până la data fixată. Asta e ceea ce se numește cinste comercială.

Cinstea aceasta mă mânia. Șeful unei asociații de mizerabili scoși de sub scutul legii, impunându-și legea unei semnături!...

Totuși, într-o zi mi-a răspuns:

— Ai la d-ta carabina cu care vinezi? Nimeni nu te-ar putea împiedeca să-ți tragi un glonte în inimă.

în Franța fără să știe cum își va întrebuința vilegiatura.

Curiozitatea îl face să se ducă într-o zi la aerodromul din Is-y și începe să admire evoluțiile aviatorilor. De ce adică n'ar deveni și el aviator?

trenament pentru circuitul Europei.

Model de încăpăținare și sârguință, acest aviator își urmărește scopul, dând lumii o admirabilă dovadă de energie.

Ang.

CELE TREI AVENTURIERE

— Mare roman de aventuri senzaționale —

— Urmare —

Mă gândeam cu melancolie că Regina era moartă și ziua de 23 Iulie, în loc să-mi apară ca un termen fatal, îmi apărea ca o zi de eliberare.

Îmi închipuiam o lungă cercetare prin spațiul infinit, după iubita mea

dispărută. O revedeam pe Regina în spațiu. Ce-mi păsa prin urmăre dacă aveam să părăsesc pământul cu o zi mai de vreme?

Frigurile cerebrale îmi atrofiaseră oare-cum simțirea. Trecutul îmi apă-

Nu i-am răspuns nimic.

Dănsul a plecat, convins că nu voi avea tăria necesară pentru a mă sinucide.

Si totuși, se însela.

Nu lăsa de energie mă împiedeca de a mă sinucide, ci un gând superstitios, de care nu mă puteam scăpa.

Mi se părea că dacă îmi ridicam singur viața, nici odată n'aveam să mă întâlnesc cu Regina.

Nici odată!

Îmi aruncam carabina și porniam repede prin insulă. După ce alergam multă vreme nebun, mă ascundeam în vre-un stufis, și plângeam desșpeșit.

Oare nu cum-va nebunia avea să mă cuprindă încetul cu încetul?

Ce mult ai fi dorit să fii nebun! Ai fi putut aștepta inconștient termenul fatal.

Orsoni se arăta oănceros. Când mă vizitase ultima oară îmi adusese un exemplar din Robinson Crusoe, pe care-l descoperise la singurul librar din Papete. Volumul zăcea de singur, de multă vreme în rafturile librarului, căci fetele îi erau cu totul îngălbenite.

Citește nepoate, îmi spusese Orsoni, dându-mi cartea. Voi vedea în ce mod un om de inimă a reușit să-și învingă imaginația. Și totuși acesta nu era izolat ca d-ta, numai pentru un timp limitat.

Ucigasul tatălui meu și al d-lui Brasset, vi torul meu asasin, se făcea acum medicul sufletului meu. O, ironie!

Oamenii lui Orsoni, îmi ridicaseră o colibă tocmai în fundul insulii. Era un fel de încăpere hexagonală, care avea la mijloc, ca suport, trunchiul unui cocotier.

Mi-i groază de oamenii acestia, și de aceea nu le vorbesc nici odată.

Mai bine să trăiesc în singurătatea mea.

De altfel nici unul dintre ei nu caută să mă întâlnească. Coliba lor se află tocmai în capătul opus al insulei. Acolo își petrec noaptea, stînd pe rînd de veghe la trei posturi, de unde pot supraveghea cu cea mai mare ușurință tot cuprinsul insulii.

Și aici s'au servit tot de cocotieri. Ar fi fost cu neputință să se apropie vre-o luntre de Nehi-Reva, fără ca să fie îndată semnalată.

Între o zi mi-am adus aminte de Monte Cristo, una dintre cele din urmă cărți pe care le cetisem. Eronl acestei povestiri putea avea cel puțin speranța că va scăpa aruncându-se în mare; mie însă nu-mi mai rămînea nici această speranță.

În jurul meu, oceanul se întindea pretutindeni, imens.

Privirea mea trebuia să fie de sigur furioasă, când vedeam valurile oceanului rostogolindu-se nepăsătoare la picioarele atolului.

Mă indigna nepăsarea întregii naturi față de soarta unei victime ca mine.

În dimineața zilei de 31 Mai mă desținasem mai trist, mai abătut de cât ori când.

Prin deschiderea colibeii mele, puteam privi în voe laguna. Niste glisuri gnturale aungeau din când în când până la mine.

Erau cîntătorii de neste, cari se strigau pe nume. Oamenii acestia lucrau plin de veselie.

Munca lor nu era tocmai grea, pentru că lacul nu era adînc, se putea spune mai curînd că făceau niste băi plăcute, la soare. Și apoi îi mai înveselea și gîndul câștigului pe care-l realizau.

Nimeni nu se gîndea la mine. Un om însă stătea de veghe mereu, și în timpul zilei.

Erau siguri prin urmare că prizonierul nu putea evada, de vreme ce nici un aintor nu-l putea sosi de-a-fară, fără să fie observat.

Și totuși, în momentele acestea în cînda paznicilor mei, speranța se apropiase. E drept că nici eu nu bănuiam încă apropierea ei; dar un singur gest avea să mă smulgă din lanțurile.

Nu știu ce mă făcu să mă gîndesc că în fata eternei morți, tot mai bun este traiul, ori cum ar fi el. Nici odată nu puteam ști ce ne poate aduce zina de mâine; de unde stiam că un viitor puțin îndepărtat n'avea să-mi aducă din nou liniștea și fericirea?

CAP. II

În dimineața de 31 Mai eram obosit și descurajat.

După ce observasem o bucată de vreme, fără nici un interes cum paznicii mei pescuiau perlele, îmi plimbai privirea de jur împrejur.

Căutam ceva care să-mi poată absorbi atenția și să mă mă zmulgă puțin din ghiarele gîndurilor cari mă chinuiau.

Atenția îmi fu atrasă în cele din urmă de volumul «Robinson-Crusoe». Il aruncasem într'un colț, cu opt zile mai înainte, îndată după plecarea lui Orsoni.

Trecuse prin urmare o săptămână întreagă fără ca în ast timp să-mi fi venit poftă să deschid acest volum. Și în momentele acestea trebuia să fiu prea necăjit, prea chinuit de neactivitatea mea, pentru ca să mă gîndesc să-l deschid.

Am întins mâna, am luat cartea, și așezându-mi-o pe genunchi, am privit-o cu oare-care simpatie.

Modul cum se prezenta această carte, cu cartonul desfăcut, cu foile îndoit pe la colțuri, pleda în favoarea sa. Era tot așa de părăsită, tot așa de sfîșieră ca și mine.

Pe de-așupra era legată cu o sfoară bine înodată; prin urmare prima mea ocupație a fost să deznod această sfoară.

Aș fi putut lua un cutit, pentru a proceda cu această sfoară întocmai cum a procedat Alexandru Machedon cu nodul gordian dar ori cine a fost în asemenea stare sufletească, stie ce plăcere simte un om plictisit desfăcînd un nod mai înenreat.

În sfîrșit, am deschis volumul.

În frunte era portretul celebrului solitar, în îmbrăcămînta sălbatecă pe care si-o putuse făuri în insula izolată, cu noroii sale mâini.

— Vorbeste-mi, mîndrula Robinson; încearcă-te să-mi dovedești că trebuie să mă am curaj!

Pronunțai cuvintele acestea cu oarecare ironie.

În adevăr, ce putea fi mai prostesc, de cât să puî întrebări unui chip mort?

Si cu toate acestea Robinson Crusoe avea să-mi răspundă. Fără cuvinte bine înțelese: dar oare mîntii nu se pot face înțeleși destul de bine prin semne?

Si Robinson făcu un semn, care îmi atrase renele atenția. Primele două file ale cărții erau lipite la margini.

— Asta e opera nmezelii, gîndii eu.

Si trebuia să mă căznesc puțin pentru a putea desrîndea cele două foi.

Dar care-mi fu mirarea, când descoperii între ele o bucată de hîrtie, așa de mică și de delicată, în cât eu simtul pipăitului nici nu-i putusem descoperi prezența.

Pe această bucată de hîrtie era un scris stîngaciu de școlar, destul de drăguț însă; scrisul acesta îmi făcea impresia unuia care se încearcă pentru întâia oară să meargă.

Oare ce însemna asta?

Am citit renele primul rînd:

„D-zeule, fă ca această hîrtie să ajungă la destinație!”

Cerneala nu era de loc decolorată, așa în cât puteam citi fără nici-o greutate.

Așa dar manuscrisul acela fusese ascuns în cartea anume pentru mine?

Presupunerea aceasta mă emoționă așa de grozav, în cât mai multe momente mâinele îmi tremurau, și nu putui ceti mai departe.

În cele din urmă reușii să mă liniștesc.

Aruncaî o privire în jurul meu pentru a mă convinge că nimeni nu mă supraveghea. Or pescuitorii de perle erau departe de a avea grija mea!

Aveau și dreptate, de ce adică și-ar mai fi bătut capul cu mine?

Atunci am citit în toată liniștea următoarele rânduri:

— „Voesc ca prizonierul să fie liber. Voesc ca fiul să intre în moștenirea tatălui său.

„Viața mea, păstrată ca prin minune, trebuie să fie sacrificată acestui scop. După aceea voi dispărea. Dacă nu trebuie ca o aventurieră să se pue în calea aceluia pe care totuși nu-l va putea uita nici-o dată.

În locul acela hârtia era pătată, ceea ce-mi arăta că o lacrimă căzuse peste rânduri.

Am citit mai departe:

„Asta înseamnă, spunea scrisoarea, că niște prieteni veghează asupra prizonierului. Prietenii aceștia nu se pot explica mai pe larg, pentru că s'ar putea întâmpla ca rândurile acestea să cadă în mâinile dușmanilor. Până când ne vom putea arăta însă, jurnalul aventurilor noastre va putea reda oare-care curaj prizonierului, dovedindu-și că o providență divină veghează asupra destinului său.

Acum nu mai puteam sta la îndoială.

Nici-o dată nu văzusem scrisul Reginei, și cu toate acestea era evident pentru mine că de dansa erau scrise rândurile pe care le citisem. Prin urmare, Regina trăia.

Scăpase de naufragiu. Cum se putea întâmpla o asemenea minune?

Devoram paginile lungii scrisori, care erau ascunse între foile cărții.

Prin urmare, demnul Robinson îmi aducea vești însemnate, pe care dânsul nu le cunoscuse totuși nici-o dată.

Iată ce-mi spunea dulcea mea prietenă:

„Bărcile de salvare au avantajul că, chiar rupte în bucăți, se pot menține mai multă vreme de-asupra valurilor.

„Când am fost aruncată în mare în urma ciocnirii violente cu vaporul, m'am putut apuca repede de o sfărâmatură. Fureta, care înnoată foarte bine, a reușit să mă ajungă fără întârziere, și amândouă împreună am pus mâna pe Satina, tocmai în momentul când era să dispară pentru eternitate.

— Așa dar, toate trei au scăpat cu viață, murmurai, ridicând ochii spre cer.

„Îndată ce ne-am văzut scăpate de înec, continua scrisoarea, ne-am gândit că trebuia să ne îngrijim serios de soarta noastră.

„Partea de dinainte a bărcii plutia cu foarte multă greutate. Din moment în moment amenința să se scufunde, aruncându-ne din nou în valuri. Atunci, prefăcându-ne mâinile

în lopeți, am reușit să ne apropiem de cealaltă parte a bărcii, care pluttea la o mică distanță.

Cu ajutorul pânzei sfășiate, am reușit să legăm cele două bărci una de alta, ceea ce mărea lărgimea punctului de sprijin pe apă, și ne puneam la adăpostul unei noi scufundări, cel puțin atita timp cât valurile aveau să rămie liniștite.

„Știam că d-ta Carol, fusesse salvat de călăul d-tale, Satina văzuse cum fusesse pescuit.

Fusesse chiar lovită peste braț cu o fringhie, așa de rău, în cât era să se înec, dacă nu i-am fi venit repede în ajutor.

„Timp de două zile am rătăcit la întâmplare, purtate de valuri. Rechinii se învârtteau în jurul nostru, cu o perseverență pe care le-o putea da numai siguranța că în cele din urmă le vom cădea în ghiare.

„Nu-ți mai povestesc chinurile pe care le-am îndurat. În dimineața zilei a treia însă, un vapor a trecut la o mică distanță de noi, ne-a zărit semnele desperate, și ne-a luat pe bord.

„Ne-am povestit naufragiul cum am putut mai bine. Plecasem din Haiti pentru a fugi de o revoluție locală.

„În timpul nopții un vapor dăduse peste noi, și ne tăiașe barca în două.

Nimeni nu ne puse cuvintele la îndoială.

Căpitanul steamerului salvator, un american din Noul Orleans, mergea spre La Plata, fără nici un popas în cale, pentru că așa era ordinul armatorilor săi.

Prin urmare, avea să ne debarce în acel oraș, unde, cu ajutorul consulului nostru, aveam să ne putem repatria.

„Natural, noi nu i-am spus că nu țineam de loc să fim repatriate. Cu atât mai mult, cu cât eu nici nu știu bine care este patria, și singurul loc spre care mă simțeam îndemnată să merg, fiind acela unde te vor fi transportat dușmanii d-tale.

„Din nefericire nu le cunoșteam gândurile, și trebuia să îmi mărturisesc că aveam foarte puține șanse de a le descoperi.

Ochii îmi erau plini de lacrimi. Cu toată simplitatea, și fără să-și dea seamă. Regina pusese în rândurile pe care le scria, tot sufletul ei.

Biata fată se arăta cu totul nepăsătoare de pericolele prin care trecuse, ca și de acelea prin care avea să mai treacă. Singurul ei scop era să aștepte unde fusesem transportat și să vie la mine.

Și apoi, după ce vom fi reușit să ne înfrângem dușmanul, sărmana fată voia să dispară.

Ah! mica mea Regină, te ert, pentru că n'aveai cum să-mi citești în suflet.

Despărțiți, tu voiai să trăiești pentru a mă salva; eu voiam să mor pentru a ne întâlni pe altă lume.

Și-acum, ai vrea să dispari?

Dar mi-ai lua sufletul cu tine!

Mai departe, Regina scria.

(Va urma).

PUTEREA MAGNETISMULUI

Un copil idiot farmecă animalele

Știm că toți vrăjitorii negrilor și al pieilor-roșii, fahirii hinduși și dervii musulmani, inițiați chiar din copilărie la secretele profesionale, sunt reputați pentru puterea lor de a fermeca șerpii.

Dar cât de rare sunt persoanele a căror putere magnetică firească le permite să domineze animalele. Totuși una există, și e cu atât mai curios că operatorul este—după cum vom vedea, lovit de idiotie.

Giuseppe Pennazza e un celebru psiholog italian. Voind să caute un mijloc de a îmbunătăți starea mintală a copiilor degenerați, idioți, epilectici, atrofați, a studiat vre-o mie din acești nenorociți. De curând a scos un volum cu o prefață scrisă de Lombroso, în care și arată impresiile.

Pennazza a examinat mai cu deosebire pe un copil de șase-sprezece ani, Vittorio L., originar din Manatova, al cărui tată a murit alcoolic, și mama nebună. Băiatul acesta are toate caracteristicile animalului, urlă ca lupii, umblă adesea în patru labe, încordează gâtul, galopează, sforăie și nechează ca un cal, se culcă și doarme ca un câine, etc. Dar ceea ce e mai ciudat, e că posedă o mare putere de fascinare.

După moartea părinților săi, Vittorio L., care avea atunci cinci ani, fu luat de un orfelinat unde numai de cât i-se constată curioasa lui facultate. În timpul recreațiilor, copilul se izola într'un colț retras al curții, mărginită în locul acela de un zid în ruină. Într-o zi urmărirea și băgară de seamă cu surprindere că o mulțime de păcăjenii negri și păroș, veneau în palma lui să mănânce muștele pe care băiatul li le dădea. Puțin după asta, fu rândul unei șopârle și unui șarpe care se lăsară să fie fermecați. Aceasta chiar fu pricina unei drame în care se întuneacă cu totul inteligența copilului căci în momentul acela își avea încă jumătate mintea. Un supraveghetor, intrat de curând în orfelinat, zăbind într-o zi șopârla eșind de sub zid, pentru a se duce să fie... companie micului prieten, o omori. Vittorio se mâhni așa de tare că fu aproape să moară.

Supraveghetorul fu dat afară, copilul se făcu bine, dar rămase idiot.

Dragostea de animale îl făcu, când fu de vre-o doi-spre-zece ani, să intre într-o fermă pentru a păzi vitele, unde e și-acuma. Prinde cărțile pe câmp, nu ca să le omoare dar pentru a le îngriji, cum îngrijește de celelalte lighioane, șoareci, șobolani, broaște, etc., pe cari i-a adunat în cocioaba lui de păstori cari se culcă lângă el, pe el, și cărora le păstrează din mâncarea lui. Taurii furioși, caii nărași, chiar pis-

cile sălbatice, devin nemișcați sub privirea lui. Căinii cei mai răi încetează de a mai lătra, și vin să se târască pe lângă el. Într-o zi, un doctor îl duse într-un oraș vecin și-l făcu să intre într-o menagerie de tigri, lei, lupi, etc., cari se îndulciră la vederea lui, venind să se culce la picioare. Numai un urs alb rezista puterii lui fascinătoare.

O singură faptă ciudată i-se reproșează acestui prieten al animalelor, într-o zi, a jumuit iute, o găină vie, se

înțelege, anume pentru a vedea cum îi e pielea ei sub pene.

Vittorio L., cu tot barbarismul lui, are însușiri artistice, reale. Cu o bucată de cretă, sau de ipsos desenează sau modelează... animale cu o înfașurare așa de vie în cât atât profesorii cât și artiștii, rămân nemiși.

Ast-fel e copilul acesta, care, când nu se ocupă de animalele lui, trăește ca o adevărată brută, ca o bestie cu chip de om.

Angulig

DIN IMPERIUL OTOMAN

LUPTĂTORII TURCI

Luptătorii turci formează la Constantinopol, ca în tot imperiul otoman, de altfel, o castă aparte, care se bucură de foarte mari privilegii.

ligioasă în Turcia, la care luptătorii turci să nu joace un rol însemnat. Ei practică o luptă serioasă și bine regulată, aceeași pe care o poți admira doar în Japonia. Lupta lor însă nu e de loc «jiu-jitsu», ci-i în întregime frumosul și atrăgătorul pugilat al anticei Elade. Adese-ori pe scenele din Occident au fost văzuți biruitori

Ei sunt onorați, considerați mult pentru forța lor musculară și pentru faptul că au călătorit mult. Căci Mahomet a zis: «Călătorii spre a vă instrui»...

Nu e sărbătoare națională sau re-

luptători turci — ca celebrul Kara Ahmed, între alții, care după cucerirea mai multor centure de aur, a pierit în naufragiul vasului «La Bourgogne».

mea se culcase și chiar servitoarele se retrăseseră în camerele lor din etaj; auzii cum încuiară ușa. Mă ridicai de pe scaun și începu să-mi cură luleaua; în momentul acesta răsună soneria de la poartă.

Privii ciasornicul; era douăsprezece fără un sfert. O vizită nu putea să fie, deci era, de-sigur, vre-un pacient care-mi cerea grabnic ajutorul. Mă gândeam că toată noaptea mi-a pierdut-o. Coborâi, fără nici un chef, scările și deschisei

poarta. Mare îmi fu mirarea când văzuî stând înaintemî pe amicul meu Sherlock Holmes.

— Ah, tu ești, Watson, zise el. Am venit târziu, dar speram să te găsesc încă treaz.

— Vino în casă, dragă prietene.

— Ești surprins că mă vezi — te înțeleg — dar sper că-i o surprindere plăcută. Hm, mi se pare că fumezi tot soarta aceea de tutun pe care o fumați ca holtei; observ bine cenusa de țigară, ce ți-a rămas pe mână. Si ori-cine poate vedea la cea d'întâi privire că ai purtat uniformă, dragă Watson. Nici nu se va face din tine un „țivil” cum se cade, până nu-ți vei lăsa obiceiul de a purta batista în mânăca jachetei. M-ai putea culca la tine în noaptea asta?

— Cu plăcere.

— Mi-ai spus odată că la tine'n casă e totdeauna un pat pentru un oaspe, și văd că alt mosafir nu mai ai. Pe cuier nu-i decât o singură pălărie.

— M-aș bucura mult dacă ai rămâne.

— Îți mulțumesc mult. Asa că-mi dai voie să mă aranjez puțin aici. Asa. — Imi pare rău că ai avut un lucrător în casă; aceasta nu-i semn bun. Sper că nu canalul a fost stricat.

— Nu, ci conductul de gaz.

— Ah, așa! M-am gândit că trebuie să fi fost un lucrător la tine în casă, căci am observat, la lumina lămpii, urmele ce le-a lăsat cuiele dela talpa cismei lui, pe pardoseală. — Mulțumesc, nu mănânc nimic, am cinat în gară, dar dacă îmi oferi o lulea, o fumez bucuros în societatea ta.

Îi întinsei punga mea cu tutun; Holmes șezu în față și fumă, întâi, fără a scoate un cuvânt. Fiindcă știam însă că trebuie să fie o chestie foarte importantă, care l-a adus atât de târziu, noaptea, la mine; așteptai cu răbdare până ce aduse el vorba de această chestie.

— Văd că ești foarte mult ocupat în calitatea ta de medic, zise el dintr'odată, examinându-mă cu ochi scrutători.

— Da, am fost mult ocupat astă-zi, răspunsei eu; dar nu înțeleg de unde poți ști tu aceasta.

Holmes surâse binevoitor.

— Îți cunosc obiceiurile, dragul meu Watson. Nu mergi pe jos de-cât când ai de făcut un drum scurt; îndată ce ai de parcurs distanțe mari, ieși trăsura. Și fiindcă văd că ghețele tale sunt uzate, fără a fi însă murdărite de noroi, deduc de aici că ești atât de ocupat în cât trebuie să ieși trăsura.

— Admirabil! exclamai eu.

— Și foarte simplu, zise el. Am vrut

Problemele lui Sherlock Holmes

OLOGUL

de CONAN DOYLE

Eram insurat de câteva luni. Stam, într-o seară de vară, în odaie, fumând și piroteam citind a lene un roman; era târziu și nu mai puteam de oboseală, căci lucrasem zdravăn toată ziua. Nevastă-

numai să-ți arat cum poți să ajungi, prin deducții, la un rezultat care surprinde pe oricine; natural că, spre a-l surprinde trebuie să refaci mica împrejurare din care ai dedus tot complexul. Tocmai așa faci și tu cu cititorii tăi, dragul meu prieten, în micile tale schițe. Prin maniera aceasta încordezi atenția cititorului. Iar eu sunt în aceeași situație, în momentul acesta, ca cititorii tăi. Cunoșc foarte bine mai multe amănunte ale cazului extraordinar, pe care-l urmăresc tocmai acum, și cu toate acestea îmi lipsesc câte ceva fire ca lanțul să fie complet, ca să-mi pot forma o teorie clară despre în treaga chestie. Dar trebuie să găsesc aceste fire ce mi lipsesc, trebuie, Watson, și o să le și găsești!"

Ochii îi scribeau frumos și un roș ușor îi colora palidă față. Pentru un moment el își uită de formele pe care își propusese să le observe, și cu putul simți svâcnirea temperamentului pasionat și ușor iritabil. Când însă îl privi din nou, trăsăturile feței își reluasera răceala obișnuită. Holmes era iarăși liniștit, o liniste demnă de un indian, și mă privi cu obisnuita expresiune rigidă, din cauza căreia mulți îl scoteau pe amicului meu o mașină, iar nu om.

— Problema mi se pare interesantă zise el, și are chiar amănunte extraordinare. Am făcut mari progrese în cercetarea ei și cred că soluția totală n'are să întârzie. Dacă mi-ai ajuta și tu, la ultimul pas ce mai e de făcut, mi-ai aduce un mare serviciu.

— Din toată inima!

— Ai putea veni, mâine, cu mine la Aldershot?

— Da, bucuros. Jackson mă va înlocui, va îngriji de clienții mei.

— Bine. Atunci vom pleca cu trenul de 11.10, din gara Waterloo.

— Foarte bine.

— Dacă nu ești obosit, ți-aș povesti imediat tot ce știu despre chestie și ți-aș arăta și ce am de gând să fac.

— Înainte de a veni tu, eram foarte somnoros, dar acum mi-a trecut de-abinelea somnul.

— Voi fi cât se poate de scurt și-ți voi povesti numai amănuntele mai importante. Poate ai citit și tu ceva despre cazul acesta. E vorba de moartea colonelului Barclay de regimentul 117 din Aldershot; — să zice că a fost omorât.

— Nu am auzit nimic despre aceasta.

— Colonelul e mort numai de două zile și faima morții lui miraculoase încă nu s'a răspândit în cercuri largi. Iată deci cazul:

„Regimentul 117, e—după cum știi, unul dintre cele mai vestite regimente irlandeze, care a făcut minuni de vitejie în războiul din Crimeea și în luptele contra răsculaților din India. Afară de aceasta regimentul a excelat în toate ocaziile. Comandantul regimentului a fost, până Luna trecută, James Barclay, — un soldat brav. El intrase în regiment ca simplu soldat, se purtase vitejește în războiul din India, avansase acolo la gradul de ofițer și ajuns, cu timpul, comandant al aceluiaș regiment în care începuse cariera ca simplu muschetar.

„Colonelul Barclay se însurase ca subofițer. Numele de fata al nevestei sale era Nancy Devoy; tatăl ei fusese sergent în acelaș corp de armată. E ușor de în-

teles că tinerii însurați au să lupte contra prejudecăților sociale, după ce Barclay avansase la gradul de colonel, și tinerii — căci erau amândoi încă foarte tineri — intrară în societatea care li se cuvenea. Se pare însă că s'a acclimatizat repede cu noulă împrejurări, și d-na Barclay era tot atât de iubită de ofițere ca și bărbatul ei de camarazi săi din regiment. Trebuie să mai amintesc că ea e o femeie frumoasă; încă și acum, după o căsnicie de treizeci de ani, ea se poate socoti aproape o frumusețe.

„Viața familiară a colonelului Barclay pare să fi fost foarte fericită; maiorul Murphy, care a fost atât de gentil să mă servească cu câteva înforații, îmi spune că nici odată armonia dintre soți nu a fost turburată. Totuși se crede că Barclay o iubea mai mult, decât ea pe el. Abia își putea stăpâni neliniștea dacă era despărțit pentru o zi două de nevastă-sa. Cât despre ea, deși îi era credincioasă, nu prea își trăda sentimentele de gingășie, o pereche model, și în relațiile lor nu era nimic care să fi putut da bănuială că se va întâmpla o catastrofă așa de tragică.

„Colonelul Barclay trebuie că a avut câteva însușiri foarte curioase. De obicei era un „soldat bătrân”, jovial și sorinten încă, dar de vre-o câteva ori dădu exemple de cruzime, de răzbunare nepotolită. Când însă era cu nevastă-sa nu-și trăda nici odată aceste slăbiciuni. Atât maiorul cât și ceilalți ofițeri, cu cari am vorbit, au devenit atenți la împrejurarea că din când în când colonelul era foarte abătut. De multe ori, în mijlocul răscolului și taifasului vesel cu camarazi săi, colonelul amuțea dintr'odată, ca și când l-ar fi atins o mână nevăzută, și cădea în cea mai deprimantă melancolie, care ținea zile întregi. Afară de aceasta ofițerii observară că era fricos, aproape chiar superstițios; fugea de singurătate, — mai ales îi era frică să rămână singur în întineric. Insușirile acestea erau în mare contrast cu caracterul lui tare și bărbătesc; de aceea mulți erau surprinși, văzându-l astfel.

„Batalionul întâiu al regimentului 117 staționa de mai mult timp în Aldershot. Ofițerii însurați locuiau în afară de cazarmă, și colonelul își închiriasse, pentru tot timpul cât trebuie să stea acolo, vila Lachine, care era la o distanță de vro jumătate de milă de tabăra de Nord. Casa e împresurată jur-împrejur de un parc-grădină, care de altfel, spre șosea, nu era mai lat de trei-zeci de metri. În vilă locuiau: colonelul, nevastă-sa, un vizitiu al lor și două servitoare. Copiii nu și nici oaspeți nu prea primeau în casa lor.

„Iar acum să-ți povestesc ce s'a întâmplat Luni seara, între orele nouă și zece, în vila Lachine.

„D-na colonel e catolică și pare a se interesa mult de societatea de binefacere „Sf. Gheorghe” care împărțea haine purtate, săracilor. În seara aceea, la orele opt, societatea ținea o ședință, și d-na Barclay se grăbi cu cina, căci voia să ia parte la acea ședință. Când plecă de acasă, vizitiul auzi cum se despărțea de bărbatul ei, promițându-i să vină cât mai repede acasă. Se duse apoi la o

prietenă a ei, d-șoara Morrison, care locuia în vila învecinată. Amândouă meraseră la ședință, unde stătură trei sferturi de oră, până se termină. La nouă și un sfert nevasta colonelului se înapoie spre casă și-și luă rămas bun de la d-șoara Morrison în fața casei acesteia.

„În partea de Vest a vilei, e o mică sufragerie, care are o ușă de sticlă ce se deschide spre parcul cel mare. Parcul e despărțit de șosea numai printr'un zid jos, cu grilaj de fier. După ce se întorsesese de la ședință, soția colonelului intră în această sufragerie; obloanele ferestrei încă nu erau închise, căci seara nu prea era locuită odaia aceasta. Ea aprinse lampa, sună și porunci cameristei Jane să-i aducă — potrivit obiceiurilor ei — o ceașcă cu ceai. Colonelul fusese în timpul acesta în sufrageria mare, dar, auzind că nevastă-sa s'a înapoiat acasă, merse la ea în mica sufragerie dinspre șosea. Vizitiul casei îl văzu trecând coridorul și intrând la d-na. De-atunci nu l-a mai văzut nimeni viu.

„Când camiera veni, cam peste zece minute, cu ceaiul opărit și ajunsese dinaintea ușei, auzi cum înăuntru soții se certați foarte violent. Bătu, speriată, la ușă, dar nimeni nu-i răspunse; apăsă clanța ușei și împinse; ușa era însă încuiată pe dinăuntru. Fata fugi în bucătărie, chemă repede pe vizitiu și pe bucătăreasă, și toți trei ascuțară, speriați, la ușă cum se certați stăpânii lor. Toți trei spun, deopotrivă, că din odaie nu se auzea altă voce de cât a colonelului și a nevestei lui. Barclay vorbea încet și în propoziții absurde, așa că servitoriul nu putură pricepe nimic; nevasta colonelului însă striga agitată și furioasă. Se putea auzi clar cum îl certa: „Laș și mizerabil, repetă ea de mai multe ori, ce se va alege acum din noi! Redă-mi viața pe care mi-ai răpit-o! Nu mai voi să respir acum acelaș aer cu tine, mizerabil, laș, ticălos ce ești! De odată se auzi cum colonelul scoase un strigăt de groază, apoi urmă zgomotul unei lovituri și imediat se auzi tipătul teribil al femeii. Vizitiul, convins că s'a întâmplat o catastrofă, se repezi cu umărul în ușă voind s'o spargă, în timp ce nevasta colonelului continua să tipe disperată. Ușa însă era puternică și rezistă loviturilor, iar servitoarele, în spaima lor teribilă, nu puteau da vizitiului nici o mână de ajutor. Atunci acestuia îi veni o idee: eși din casă și înconjurând-o ajunse în parcul dinaintea sufrageriei mici. O fereastră era deschisă, cum se obișnuia vara, și el pătrunse cu ușurință în odaie. Nevasta colonelului nu mai tipa acum ci zăcea întinsă pe sofa, fără cunoștință, iar colonelul, cu picioarele pe scaun și cu capul jos pe pordoseală, zăcea, aproape de câmin, într'o baltă de sânge, mort.

„Când vizitiul se convinse că stăpânul său e mort, voi să deschidă ușa. Dar și aici era o piedică: ușa era, după cum ți-am spus, încuiată și cheia nicăeri. Nu putea face altceva decât să sară iarăși pe fereastră. Apoi alergă după ajutor și se întoarse în curând cu un agent de poliție și cu un medic. Doamna care fu imediat bănuită că a făptuit omorul, fu dusă, încă tot leșinată, în odaia ei. Corpul colonelului fu așezat pe

sofă și toată camera fu examinată cu atenție.

„Cadavrul purta o rană mare, la ceafă, lungă de vre-o 5-6 centimetri; fără îndoială că lui Barclay i se sdrobise capul cu o armă netăioasă. Și această armă fu găsită imediat, căci era aruncată lângă cadavru: era o măciucă de o formă ciudată, din lemn tare și cu mânerul de os. Colonelul avea o colecție de arme, pe care și-o făcuse pe timpul când servise în India, în război, și poliția presupuse că măciuca era din această colecție. Ce-i drept servitorii susțin că n-au văzut nici-o dată acest ciomag, dar între multele obiecte ciudate din casa colonelului, ei au putut trece cu vederea arma asta. Încolo poliția n-a mai găsit nimic bător la ochi; mai inexplicabilă e împrejurarea că cheia care lipsea din ușa nu s'a găsit nici în buzunarul doamnei Barclay, nici asupra cadavrului și niciărei în odaie. A trebuit să deschidă ușa un lăcătuș.

„Aceasta era starea lucrurilor, Watson, când în urmă fugăminței maiorului Murphy, mersii la Aldershot ca să ajut poliția în cercetările ei. Așa-i că recunoști și tu că avem de aface cu un caz foarte interesant? Dar observațiile pe care le-am făcut la fața locului mă convinseră în curând că acest caz e și mai interesant, și mai extraordinar de cât se părea la cea dintâi privire.

„Înainte de a inspecta odaia, am supus pe cei trei servitori la un interogator amănunțit, camerista, își reaminti o împrejurare care până acum nu fusese luată în considerare. Întâi spuse numai că, în timp ce ea asculta la ușa, colonelul vorbea așa de încet, încât ea observă numai din vocea răstită a doamnei, că stăpânii se ceartă. După ce o întreba necontenit că n'a putut desluși cauza certei, sau altceva încă, îmi spuse că d-na Barclay pronunțase numele David. Aceasta e important, căci poate să ne descopere motivul de ceartă. Însă numele de botez al colonelului nu e David, ci James.

„Ceea-ce făcu însă cea mai teribilă impresie asupra servitorilor și a poliției, erau trăsăturile grozav de contractate ale colonelului. Fața lui exprima o oroare atât de mare, o spaimă atât de teribilă, încât mai multe persoane căzură leșinate numai privind cadavrul. Trebuie că Barclay a bănuț sau a știut ce soartă îl așteaptă, și a fost îngrozit de această soartă. Aceasta e în oarecare concordanță cu părerea poliției, că Barclay a văzut că nevastă-sa vrea să-l omoare. Faptul că rana e la ceafă, nu e de nici o importanță, căci colonelul a putut să facă o mișcare, o întorsătură ca să evite lovitură. A face un interogator femeii, era cu neputință, căci avea frigurii nervoase și-și pierde din când în când cunoștința.

„D-soara Morrison, cu care s'a întors d-na Barclay de la sedință, nu putea fi cauza indispoziției cu care nevasta colonelului venise acasă. Aceasta e părerea poliției.

„După ce adunai toate aceste indicii, sezu într'un fotoliu, fumai mai multe lălele, și încercai să găsești cheia misterului, deosebind amănuntele importante de împrejurările mici și însemnate. Fără îndoială că punctul principal al întregii

probleme, era dispariția curioasă a cheiei. Cu toate silințele ce s'au făcut pentru a o găsi, nu era nicăieri nici urmă de ea; așa dar trebuie că a fost luată de cineva. Barclay și nevasta lui nu puteau fi socotiți, deci, fără îndoială; a mai fost o a treia persoană în odaie, și eu speram să găsesc, sau în odaie sau afară în parc, urmele pe care le-a lăsat aceasta a treia persoană. Am lucrat iarăși cu metoda pe care o cunoști, Watson, și întrebuiții toate ramurile acestei metode. În sfârșit găsi într'adevăr urme, dar urme care mă lăsară de tot nedumerit. În odaie trebuie că a fost un bărbat, căci i-am găsit urma deslușită în cinci locuri: întâia pe șosea, în punctul unde a sărit peste zidul cu grilaj, apoi două urme pe iarba parcului, și două urme de tot slabe, pe scândurile vopsite de la fereastră, pe unde trebuie că a intrat în odaie. Peste parc el a fugit repede, căci vârful tălpilor a lăsat urme adânci, iar călcăiele aproape de fel. Dar m'am mirat mult în atât de bărbatul acesta, cât de tovarășul lui.

— Tovarășul lui! exclamă eu.

Holmes scoase din buzunar o coală mare de hârtie subțire și o desfășură de asupra genunchilor.

— Ce crezi că e pe asta? întrebă el.

Hârtia era acoperită cu o copie a urmelor unui mic animal. Puteam deosebi clar cinci pete aproape rotunde, și chiar și urmele ghiarelor. Fiecare din cele cinci pete era așa de mare cât o linguriță de cafea.

— Un câine, zisei eu.

— Ai auzit tu vre-o dată ca un câine să se urce pe perdea în sus? Urmele dovedesc că animalul acesta a făcut-o.

— Deci o maimuță?

— Maimuțele nu au așa picior.

— Ce poate să fie, dar?

— Nicăi câine, nici pisică, nici maimuță — și în general nici un animal pe care-l cunoaștem noi. Am încercat să-mi fac o idee despre mărimea animalului, după dimensiunile urmelor. Aici sunt patru urme — animalul a stat pe loc. De la picioarele dinainte până la cele dinapoi am măsurat o distanță de 45 de centimetri. Dacă adăugăm apoi și capul și gâtul, trebuie să ne imaginăm un animal lung de vre-o 60 de centimetri, poate și mai lung dacă are și coadă. Uite apoi celelalte dimensiuni: animalul a umbrit și putem să constatăm mărimea pașilor, nicăieri nu găsim un pas mai lung cu picioare foarte scurte. Păcat că nu am avut norocul să găsim și câteva fire din părul lui. Dar forma corpului e așa cum ți-am descris-o și știu că e animal carnivora.

— De unde știi asta?

— Fiindcă a fugit pe perdea în sus. Lângă fereastră atârna o colivie cu un canar; se vede că animalul s'a repezit să mănânce această pasăre.

— Ei, dar ce fel de animal a fost?

— Da, dacă i-ai ști numirea, ai face un pas mare înainte, în deslegarea problemei. Probabil că aparține genului sau ierustelor, e însă mai mare decât toate animalele din genul acesta, pe care le cunosc eu.

— Dar ce legătură să fie între animalul acesta și între crima săvârșită?

— Asta n'o știu încă, nici eu. În tot ca-

zul avem multe indicii, precum vezi. Știm că un bărbat, care sta pe șosea, a fost martor certei între cei doi soți — obloanele erau deschise și lampa ardea în odaie mai stim apoi că era însoțit de un animal exotic, că a fugit peste iarba și a sărit în odaie, pe fereastră și l-a culcat pe Barclay cu o lovitură la pământ. Poate însă că victima a căzut de frică numai văzând ne străin intrând, și s'a lovit cu capul de câmin; aceasta e tot atât de probabil. Și, în sfârșit, străinul luă cheia de la odaie cu sine, ceea ce constituie un fapt foarte ciudat.

— După cele ce-mi spui tu, cazul mi se pare și mai misterios ca până-acum, zisei eu.

— Într'adevăr, așa e. Aceasta e o dovadă că afacerea e și mai complicată de cât se credea la început. Mă hotărâi, după ce mă răscăndii serios, să privesc întreg cazul dintr'un alt punct de vedere. Dar Watson dragă, iartă-mă, ți-am stricat somnul și te retin deia prea mult. Restul ce vreau să-ți mai spun desore afacerea aceasta, ți-l voi comunica în drum spre Aldershot, mâine dimineață.

— Nu, nu! Dacă ai ajuns deia aici în vestirea ta, nu vreau s'o întrerup tocmai acum!

— E cert că d-na Barclay era multumită de bărbatul ei până la o seară, când plecă de acasă. Ți-am spus deja că nu avea obiceiul să fie delicată cu colonelul, cu toate acestea vizitii povesteste că ea si-a luat adio, cu cuvinte amicale, de la bărbatul ei. E însă în afară de orice îndoială că, imediat după ce sesi acasă, se duse într-o odaie unde era sigură că nu-l întâlnește pe Barclay și ceru servitoarei o ceașcă cu ceai — un mișloc bun pentru liniștirea nervilor, la femei — și, e sigur, că primi ne bărbatul său cu reproșuri amare. Se pare deci că între sante și înmătate și nouă s'a întâmplat ceva ce făcu să se schimbe sentimentele colonelesei pentru bărbatul ei.

„D-soara Morrison fusese, în tot de-cursul timpului, cât d-na Barclay a lipsit de-acasă, cu ea, deci trebuie să știe ce s'a întâmplat în acest răstimp, — oricât ar voi să nege.

„Întâi credeam că între bătrânul Barclay și d-ra Morrison s'a întâmplat ceva, și d-ra i-a povestit aceasta doamnei Barclay, în drum spre casă. Astfel s'ar putea explica supărarea d-nei Barclay și asigurațiile fetei că nu s'a întâmplat nimic. Ce să însemneze însă aluziile făcute la acel David? Si, afară de aceasta, se știe că bătrânul colonel își lubea cu gingăsie nevasta, ne-mai luând în considerare prezența bărbatului străin, care, dealtfel, poate chiar să nu fi fost în legătură cu soții Barclay. Pot să crezi că mi-e greu să găsesc, în acest labirint, un punct de sorălin; totuși mă convinsei că despre o relație între colonel și d-ra Morrison, nu poate fi vorba. Aboi m-a preocupat tot mai mult ideea că d-soara poate să ne spună: din ce motiv sentimentele de până- atunci ale d-nei Barclay se transformară de-o dată în ură pentru colonel. Hotărâi dar să-l fac d-rei Morrison o vizită, ca să-l declar că deslușirile pe care le-ar putea da ea ar aduce lumină în întreaga chestie. Dacă refuza să-mi spună ceea ce îi ceream — îmi zisei eu — amica ei va fi acuzată, de justiție, că și-a omorât bărbatul.

„D-soara Morrison e o ființă gingașă, cu talie subțire, păr blond și cu expresia feței timidă; cu toate acestea trădează un spirit de observație și o inteligență destul de mare. Se uită câteva timp, tăcută și gânditoare, la mine, dar apoi ridică deodată capul și privindu-mă drept în ochi începu să-mi povestească următoarele. Voi fi cât se poate de scurt.

— Amica mea are cuvântul meu că voi tăcea despre tot, și eu am obiceiul să mă țin de cuvântul dat, zise ea. Dar fiindcă e acuzată atât de grav și ea însăși e împiedicată, prin boala ei, să facă declarații, cred că-mi pot călca de-aastă-dată cu vântul. Vreau să-i ajut, după putință, și iată vă povestesc cu deamănuntul tot ce s'a întâmplat Lunii seara.

„Eșind de la ședința misiunii de bine-facere cam pe la nouă fără un sfert, eram nevoite să parcurgem, spre casă, strada Hudson, care e foarte liniștită și puțin populată. Pe partea stângă a străzii nu lumina de cât un singur felinar; când ne apropiară de acesta, ne întâlnirăm cu un biet olog. Capul îi era înmormătat între doi umeri subrezi, nenorocitul mergea clătinându-și genunchii; cu spatele încovoiate, și purta pe umeri un fel de dulap mic; el își ridică privirea asupra noastră, lumina felinarului căzînd pe noi, el se opri de-odată și strigă cu o voce în grozitoare: „Doamne dumnezeule, asta e Nancy!” Doamna Barclay se făcu palidă ca moartea și ar fi căzut jos, în nesimțire, dacă teribilul olog n'ar fi ținut-o în brațe. Voiam totmai să strig în ajutor poliția, dar, care-mi fu mirarea, când auzii pe amica mea vorbind în mod amical și gentil cu ologul.

— Credeam că ești mort, de treizeci de ani, Henry, zise ea cu vocea tremurătoare.

— Ai dreptate, sunt mort, răspunse el și mă trecură fiori când îi auzii groaznică voce. Fața-i era întunecată și respingătoare și privirea lui plină de ură mă urmărește și în vis. Părul și barba îi erau pe jumătate cărunte și pielea lui galbenă atârna în crețituri pe membrele slabe.

— Te rog mergi puțin înainte, imi zise d-na Barclay; vreau să vorbesc câteva cuvinte cu omul acesta. N'ai frică, n'are să mi se întâmple nimic. Dar ori-cât voia să se stăpânească, buzele îi tremurau și era de o paloare mortală.

— Merse decî înainte, și convorbiră câteva minute. Apoi d-na Barclay mă urmă; ochii îi scânteiau de ură, și văzui pe olog stînd lângă felinar și amenințînd, într-o furie grozavă, cu pumnii. Ea nu mai spuse nici un cuvânt până nu ajunserăm înaintea porții noastre, atunci mă prinse de mână și mă rugă să nu spun nimănui de această întîlnire. „E un vechi cunoscut al meu, care s'a nenorocit”, zise ea. După ce îi promisese că voi tăcea, mă sărută și ne despărțirăm. De atunci nu am mai văzut-o.

„Acum știți cea-ce am refuzat să spun poliției. Atunci încă nu mi-am închipuit că amica mea e într'un așa mare pericol. Cred că îi fac numai bine dacă spun adevărul.”

— Așa-i că presupui și tu că mărturisirea d-soarei Morrison a fost pentru mine o rază de lumină în întunecul nopții. Tot ce pîn-atunci se părea a fi fără legătură, se explica, în urma acestei întrev-

deri, cu mare ușurință, aveam și eu un fel de presentiment: ce are să mai vie. Într-un pas, pe care trebuia să-l fac, fu să caut pe bărbatul acela, care a făcut o impresie atât de stranie asupra d-nei Barclay. Dacă nu plecase încă din Aldershot, nu era greu s'o fac. Orașul are puțin burghezii, și sigur că un olog ar bate ușor la ochi. Toată ziua îl căutai și-l gădui de urmă, în fine, seara pe-noptate. Tocmai astăseară, Watson. Il cheamă Henry Wood și stă într-o odaie închiriată, în aceeași stradă pe care l-a întîlnit cele două femei. E numai de cinci zile în Aldershot. Mă prezinti gazdei, o femeie simplă, ca funcționar-controlor al listelor de locuințe și o putui descoase bine. Ologul e scamator și vrăjitor; merge, de cu seara, prin cărciumi și dă reprezentații. În dulăpiorul lui poartă un animal, de care biata femeie are o spaimă mare, căci n'a văzut în viața ei nici odată o astfel de dihanie. „Cu animalul acesta dă reprezentații”, imi spuse femeia. Mai imi spuse că nu poate pricepe cum un om așa schilodit mai poate trăi; câte-odată, zice ea, vorbește o limbă de tot străină și în ultimele două nopți l-a auzit plîngînd, oftînd și sughițînd. Are mulți bani, i-a dat și ei o sumă în păstrare și, printru monede a găsit una curioasă și rară. Cerui să-mi arate moneda, și închipuieste-ți Watson, — era o rupie de India.

„Acum știți cum stă chestia, dragul meu prieten, și-ți închipui pentru ce am nevoie de tine. Fără îndoială ologul a urmărit de departe, în seara aceea fatală, femeile și a privit apoi prin fereastră cearta dintre soții Barclay. A mers spre fereastră și animalul sări din dulăpior. Sunt sigur că toate acestea s'au întîmplat așa, dar ce s'a mai întîmplat, mai departe, în odaie, nu ni-o poate nimeni spune de cât ologul.

— Si vrei să-l vezi și să-l întreb?

— Sigur — dar în prezența unui martor.

— Si martorul să fiu eu?

— Da, dacă n'ai nimic împotrivă. Dacă ne dă o explicație cu care să fim mulțumiți, nu-i voi face nimic. Dacă însă ne refuză, nu ne rămîne alt mijloc de cât să lăsăm să-l aresteze.

— Dar de unde știți că n'a plecat încă din Aldershot și că-l mai găsim încă?

— Am luat măsuri și în privința acestuia. Am postat mai mulți dintre băieții mei din Baker-street la casa lui și ei o să se acațe ca scaieții de el, dacă ar vrea să plece. Il vom găsi mâine în Hudson-street, Watson. Iar acum ași comite însumi o crimă, dacă nu te-ași lăsa să te culci, în sfîrșit.”

Nu am dormit de cât câteva ore. A doua zi la amiază eram amîndoi la fața locului, și o luarăm imediat spre locuința ologului. Cu toate că Holmes făcea eforturi mari să-și ascundă emoția, totuși nu se putu stăpîni indestul; toată fața lui trăda o agitare sufletească. Eu simteam, deasemeni, agitația încordată a vîntului înaintea de vînat, dar mă bucuram, tot odată, de plăcerea intelectuală pe care mi-o procura în totdeauna participarea mea la cazurile lui Sherlock Holmes.

— Iată strada Hudson, zise amicul meu, când cotirăm într-o stradă scurtă cu case cu două etaje, de cărămidă. Ei, iată și

pe Simpson, continuă el, a venit, să-mi facă raport.

— E înăuntru, în casă, d-le Holmes, ne strigă un băețandru de stradă, de sigur Simpson.

— Bravo băiete, îi zise amicul meu mîngîindu-l pe frunte. Să intrăm, Watson; asta e casa. Trimise carta de vizită înainte, spunînd că vine să vorbească într-o chestie de mare importanță.

Peste câteva minute stăteam amîndoi înaintea bărbatului pentru care am făcut călătoria la Aldershot. Cu toată vremea frumoasă ce era în ziua aceea și deși în odaie era cald ca într'un cuptor, bietul olog ședea înghemuit și zgriburînd lângă sobă. Puteam să-i vedem bine corpul schilodit; dar fața lui slabă și arsă de soare purta urmele deslușite ale unei frumuseți de odinioară. Ochii lui galbeni, supărăcioși ne priveau neîncrezător; nu spuse nici un cuvânt ci ne arătă, cu un deget, două scaune care mai erau în cameră.

— D-voastră sunteți, dacă nu mă înșel, d. Henry Wood din India, zise Holmes cu ton amical. Aș dori să vorbesc câteva cuvinte cu d-voastră, despre moartea colonelului Barclay.

— Ce ași putea eu să vă spun?

— D-voastră știți ce, și trebuie să-mi spuneți. Căci dacă nu ați clarificat lucrurile, d-na Barclay, pe care o cunoașteți de mai de mult, va fi, după toate probabilitățile, acuzată că și-a omorât bărbatul.

Ologul fu cuprins de spaimă.

— Nu știu cine sunteți, zise el, nici de unde ați putut auzi ceeace imi spuneți. Dar, adevărat e, că o vor acuza ca pe o criminală? Puteți să jurați că e adevărat?

— Da. Se așteaptă numai să-i treacă accesele nervoase, ca să o aresteze apoi.

— Doamne sfinte! — Și d-voastră aparțineți poliției?

— Nu.

— Atunci ce vă importă toată chestia? Fiecare om e dator a supraveghea să nu se întîmple nedreptăți.

— Jur că e nevinovată.

— Atunci dar d-voastră sunteți uci-gașul?

— Nu, nu eu.

— Dar cine? Cine a omorât pe colonelul Barclay?

— Judecata cerului l-a omorât. Dar v'o spun: chiar dacă eu i-ași fi zdrobit craniul — cum și voiam s-o fac — și-ar fi primit răsplată pe care a meritat-o, mișelul!... Dacă spaima și conștiința lui păcătoasă nu l'ar fi culcat la pămînt, eu aș fi vărsat sîngele lui, eu cu mîna mea. Voiți să auziți, de la mine, istoria vieții lui? — Bine! n'am nici un motiv s'o ascund, și ceeace vă voi povesti, nu aduce nici o rușine pe capul meu.

„Acum stați așa prăpădit și schilod înaintea d-voastră; spatele mi-e gîrbovit și nu mai am nici o coastă sănătoasă, dar era un timp când caporalul Henry Wood era cel mai chipeș băiat în tot regimentul 117. Tăbăram pe vremea aceea în India, în localitate Bhurtee. Mișelul de Barclay era sub-ofițer în aceeași companie cu mine. Iar frumusețea adorată a regimentului și cea mai suavă fată care a trăit vre-odată pe pămînt, era Nancy Devory, fiica sergentului. Doi eram cari o iubeam și voiam s-o luăm; eu și Barclay; iar ea iubea pe unul dintre noi doi; pe

mine. Acum mă vedeți aici, gârbovit lângă foc, un sărman olog, și poate să rădeți când vă spun, că m-a iubit, căci făptura mea chipeșă îi plăcea. Inima Nancy-ei era a mea, dar tatăl ei își vărase în cap s'o mărite cu Barclay. Eu eram băiat cu temperament, poate și puțin ușuratic, iar el avea cultură mai multă și era agreat de superiorii săi. Fata însă ținea cu credință la mine și eu speram deja să o duc la căminul meu, când izbucniră războaiele și India era un iad în care pustiau cu furie toate grozăveniile.

„Regimentul nostru fu închis în Bhurtec; aveam și o baterie de artilerie, o companie de sikh-ii și miliție; erau apoi burghezi cu femei și copii. Zece mii de răsculați impresurau cetatea noastră și ne păzeau, cum păzesc câinii de vânătoare vânatul prins în cerc. În săptămâna a doua a asediului începu să se isprăvească apa, și comandantul se gândi, dacă ne-am putea pune în legătură cu trupele generalului Neill, care se apropiu. Ca să rupem inelul de fier ce ne ținea strâns, și să ajungem, cu femei și copii, până la generalul Neill, era absolut imposibil. Puteam să sperăm salvarea numai de la o armată care ne-ar veni în ajutor. În situația aceasta desperată, eșii din front și spusei că vreau să încerc să mă furiez, printre dușmani, până la generalul Neill și să-i comunic în ce strâmtoare suntem. Propunerea mea fu primită, și fiindcă Barclay cunoștea împrejurimile mai bine de cât oricine altul, desbăturăm cu el, în seara a ceea, planul, și el îmi desemnă până la mănunte calea pe care trebuia s'o urmez ca să scap printre rebeli. Plecai încă în seara aceea, la zece, pe primejdiosul drum. Era vorba să salvez viața celor zece mii de oameni, dar în momentele acelea când eu sării în întunericul nopții zidurile cetății, eu nu mă gândeam decât la ea.

„Trebuia să trec prin albia unui râș secat, în care m'aputeam ascunde de sentinelele vrăjmașilor. Dar tocmai când cotii un colț, în albie, căzu în ghiare a șeaze inamicilor care mă pândeau acolo. Fui așternut la pământ cu o lovitură și legat repede la mâini și picioare. Dar și mai groaznică, de cât aceasta, îmi fu durerea, când recăstigându-mi cunoștința și ascultând la convorbirea celor șase dușmani, pricepeam destul limba lor — înțelegi că chiar camaradul meu, acest Barclay, care mi-a făcut planul călătoriei, m'a trădat cu ajutorul unui servitor indigen și m'a dat pe mâna dușmanului.

„Povestirea mea de-aici încolo e scurtă. Cetatea Bhurtec fu scăpată de dușmani prin generalul Neill, în ziua următoare; pe mine însă răsculații mă târâră la vetrele lor și trecuă ani îndelungați până văzuți fața unui alb. Am fost chinuit îngrozitor; încercai să evadez, dar am fost prins și groaznicele maltratare începură din nou. Puteți vedea pe schiloditul meu corp urmele torturilor. Unii dintre răsculați fugiră în Nepal și mă târâră și pe mine cu ei; mai târziu se duseră în munți. Indigenii din Nepal o morară pe răsculați, iar pe mine mă făcură sclavul lor. În cele din urmă reușii să fug, dar în loc să iau direcția spre Sud, o luai spre Nord și ajunsei în sfâr-

șit în Afghanistan. Rătăcii și în țara aceasta mai mulți ani, apoi ajunsei în Padșab, unde trăii mai mult printre indigeni și-mi câștigați pâinea cu farmece și scamatoriile pe care le învățasem.

„De ce să mă fi reîntors eu, un biet olog, în Anglia, de ce mi-aș mai fi revăzut vechii camarazi? Nici nu mai mă gândeam la războare. Mai bine era ca Nancy și camarazi mei de odinioară să crează cu Henry Wood s'a prăpădit acolo, departe de cât să mă văză ca pe un olog mizerabil, proptit de băț. Nimeni nu se indoia că am murit, și mie-mi părea bine de aceasta. Am auzit apoi că Barclay a luat de nevastă pe Nancy și că a făcut repede carieră ca ofițer. — dar nici chiar acesta nu-mi deschiseră gura.

„Dar când omul îmbătrânește, i se face dor de vechea patrie. De mulți ani visam mereu livezile de un verde atât de frumos, dumbrăvile Angliei, și în fine mă hotărâi să plec, să-mi revăd patrie înainte de moarte. Aveam bani destui pentru a plăti vaporul. Și așa venii aici între soldați, de la care câștig parale destule, căci le cunosc firea și știu ce îi poate înveseli.

„Povestirea d-voastră e foarte interesantă, zise Scherlock Holmes. Cum v'ați întâlnit cu d-na Barclay și cum v'ați recunoscut, am auzit. După întâlnirea d-voastră ați urmat-o până acasă la ea v'ați uitat pe fereastră cum îi face colorului reproșuri și cum îl ceartă pentru mișelia mare pe care a făcut-o. Nu v'ați mai putut stăpâni; ați fugit repede peste iarba parcului și ați pătruns în odaie.

„Da, tocmai așa a fost, d-le. Și când mă văzu Barclay, fața lui se schimonosî de o groază teribilă. Căzu de spaimă în vământ și se lovi cu capul de sobă. Dar el murise înainte de a se lovi, moartea se putea ceti pe trăsături înainte de a cădea. A fost destul să mă vadă un moment, și căzu trăznit, ca și când inima lui ticăloasă ar fi fost străbătută de o săgeată veninoasă.

— Apoi?

„În momentul următor Nancy căzu leșinată, pe sofa, și eu îi luai cheia din mână, ca să deschii ușa și să chem ajutor. Dar mă răzgândii repede și mă convinsesi că-i mai bine să fug; aparențele erau contra mea și în tot cazul ar fi trebuit să-mi trădez secretul, dacă m'ar fi prins poliția. Pusei repede cheia în buzunar, în grabă îmi căzu bastonul gros, și căuta să prind pe Teddy, care-mi scăvase și o luase pe perdea în sus. Îndată ce-l vărâi în dulăpior, de unde-mi scăvase, o luai, cât putui de repede, la fugă.

— Cine e Teddy? întreba Holmes.

Ologul se aplecă înainte și deschise ușa unui dulăpior care sta într'un colț. Un animal mic, foarte frumos, de culoarea vulpei, eșii din ascunzătoare. Avea un corp lunguiet și mlădios, un bot lung și subțire, picioare scurte ca o muiereșcă, și cei mai frumoși ochi roșii pe care i-am văzut în viața mea.

— E o mângustă de India, exclamă eu.

— Așa o numesc unii, alții îi zic Ichneumon, zise ologul. Teddy e un mare dușman al serpiilor, omoară un cobra într'o clipă. Am aici un șarpe cobra, căruia i-am scos dinții veninoși; Teddy îl prinde în fiecare seară, ca să amuzeze soldații din cantină. — Mai aveți vre-o întrebare, d-le?

— Poate că va trebui să vă cer ajutorul încă odată, în cazul că d-na Barclay ar fi amenințată în mod serios de pericol.

— Bine înțeles: atunci voi mărturisii și justiției totul.

— Afară de aceasta n'are nici un rost să dăm publicității vechiul păcat al morțulei. — ori cât de ticălos a fost. D-voastră aveți cel puțin satisfacția că remușcărilor groaznicului său, păcat l-ați urmărit și l-ați răpit liniștea sufletească timp de treizeci de ani. Dar uite dincolo de trotuar trece maiorul Murphy. Dumnezeu să vă ia în paza lui, Wood, adio!... Trebuie să văd ce s'a mai întâmplat de ieri.

Ajunserăm pe maior înainte de a ajunge el colțul.

— Ah, d-voastră sunteți, d-le Holmes. Ați auzit că tot zgomotul făcut a fost de prisos?

— Cum așa?

— Tocmai s'a terminat autopsia. Medicii au constatat că Barclay a murit de apoplexie de inimă. Deci deslegarea problemei a fost ușoară, precum vedeți.

— Da, ciudat de ușoară, răspunse Holmes zâmbind. Vino, Watson, cred că nu mai e nevoie de noi aici în Aldershot.

— Un lucru nu înțeleg, zisei eu în drum spre gară. Dacă pe colonel l'a chemat James și pe olog Henry, cum vine numele David în cearta dintre cei doi soți?

— Acest singur nume ar fi trebuit să-ni spună totul, dragul meu Watson, dacă ași fi fost genul ațôștiutor, cum mă socotesti tu. Evident-că numele acesta cuprinde un reproș adânc.

— Un reproș?

— Da. Și regele David a fost om, și omul e slab; a greșit și el, și într'un rând a păcătuit tocmai ca sergentul James Barclay. Poate îți mai aduci aminte de întâmplarea lui Urias și a lui Bașșeba. Nu mai sunt tare la biblie, dar cred că vei găsi pasajul acesta în cartea întâi sau a doua a lui Samuel.

Trad. de Y. Z

„Doctorul Omega“

Acesta este titlul unui roman de aventuri fantastice datorit d-lui Arnould Galopin, care — cu un talent incomparabil de descriere — face pe cititori să asiste, în mod abstract, la pănăile extra-ordinare ale unor francezi plecați în explorarea planetei Marte, și la interesante fenomene martiene.

Trei la număr, acești francezi, cu ajutorul unei minunate mașini, au străbătut lungul drum sideral de la Pământ la Marte, și după mai multe zile de zbor neîntrerupt au căzut în acea planetă pe tășpanul unui munte enorm, înconjurat de canale asimetrice săpate.

Întâlniri cu mrieni, lupte cu animale abnorme, și câte altele peripeții și minuni au văzut ei pe acolo, toate sunt frumos și pe larg descrise în romanul despre care vorbim.

— In câte-va minute plantele devineau arbori gigantici

Incredințați că pe cititorii ziarului nostru lucrul îi vor interesa, reproducem aceste două clișee luate din textul romanului francezesc, păstrând

bine înțeles toată rezerva asupra realității faptelor ce ele reprezintă. Celalt clișeu cititorii îl găsesc pe pagina următoare.

PEIREA PAMÂNTULUI

— Povestiri din lumea timpurilor viitoare —

— de I. H. ROSNY —

I Cuvinte în spațiu

Indrăznețul vint de la Nord încetase. Erau cinci-spre-zece zile de când suflarea lui răutăcioasă umpluse oaza de teamă și de tristețe. Plantele trebuiau să fie acoperite, pentru că altminteri ar fi fost cu totul distruse.

Dar, în sfârșit, acum oaza începea să respire. Paznicul Targ simți una din acele bucurii intense care trebuie să fi iluminat viața oamenilor în timpurile divine ale vârstei de aur.

Plantele mai erau încă așa de frumoase. Targ se simțea dus pe aripa împului spre vremile când oceanele acopereau trei sferturi din lume, când omul își făcea veacul printre izvoare, râuri, fluvii, lacuri și mlaștini. Ce balsam în-suflețea generațiile nenumărate ale vegetalelor și animalelor. Viața mișuna până în alâncul mărilor celor mai adânci! Erau câmpii întregi și păduri de alge, cum sunt astăzi păduri de arbori și savane de erburi. Un viitor nețărnut se deschidea în fața creaturilor; omul pre-

simțea abia îndepărtatii descendenți care vor tremura, așteptând sfârșitul lumii. Dar își putea dănsul închipui oare că agonia va dura mai bine de o sută de mii de ani?

Targ își ridică ochii spre cer, pe care acum nici odată nu mai apăreau nori. Dimineața era încă destul de răcoroasă, dar la amiază oaza fierbea de căldură.

— Recolta se apropie! murmură paznicul.

Era un om cu fața arămie, cu ochii și părul negri ca antracitul. Ca toți oamenii vremilor de apoi, avea pieptul bombat, pe când stomacul era foarte puțin dezvoltat. Măinile sale erau fine, falcele mici, membrele trădau mai curând agilitatea de cât puterea. Imbrăcămintea pe care o purta făcuse din fibre minerale, și era tot așa de ușoară și de călduroasă, ca și hainele de lână pe care le purtau anticii. Ființa sa întreagă respira o grație notabilă, un farmec temător, pe care-l subliniau obrajii mici și foaie gânditor al ochilor.

Și omul se întârzie contemplând un câmp de cereale înalte, și un boschet de copaci, în care fructele erau tot așa de dese ca și frunzele, și zise:

— Veacuri sfinte, timpuri minunate, când plantele acopereau peste tot tinăra planetă!

Și cum locul său de observație era la hotarul dintre oază și deșert, Targ putea privi în voe un sinistru peisaj de granit și de metale, o câmpie tristă care se întindea până la poalele munților goi. Eran niște muntii fără ghetari și fără izvoare, fără un fir de iarbă ori o fâșie de mușchiu verde.

În acest deșert al morții, oaza, cu plantațiile sale regulate și cu clădirile sale metalice, era ca o pată mizerabilă.

Targ simți cum îl apăsă singurătatea și muntii fără viață.

Își ridică melancolic privirea spre turnul observatorului care purta numele de «marele planetar». «Din turnul acesta se desfacea placa sensibilă, care era îndreptată în direcția munților. Placa aceasta, tot așa de delicată ca și o rețină construită din «acrum», primea numai ritmurile de la larg, ritmurile pornite din celelalte vase, iar pe cele pe care paznicul n'avea nici un interes să le cunoască, nici nu le înregistra.

Placa aceasta sensibilă era pentru Targ un fel de emblemă a spațiului, un fel de simbol al raiilor aventuri care mai erau încă cu puțină în sfera simțurilor omenești. În clipele sale de melancolie, Targ își ridică ochii spre ea și aștepta cu curaj, plin de speranță.

O voce îl făcu să tresară. Surzând înainta spre platformă, o fată tinăra, cu formele corpului ritmice.

Femeia își purta desfăcut în voe părul mai negru ca întunericul; corpul ei se clătina în undulări legănate, tot așa de flexibil ca și tulpina cerealelor înalte.

Pasnicul o privi cu dragoste; sora sa Arva era singura ființă lângă care mai trăia unele din acele momente fermecătoare, când se părea că, în plin mister câte-va energii mai vegheau încă, pentru salvarea oamenilor.

Arva exclamă, cu un ris potolii:

— E frumos, Targ... Plantele sunt fericite!

Respiră cu nesătuire mirosul înviorător care se desfacea din carnea verde a frunzelor, și focul ochilor ei negri se încinse, palpitând.

Trei păsări planară de-asupra copacilor, și se lasară jos, la marginea platformei.

Păsările acestea erau cam de statura vulturilor de altă dată, aveau formele tot așa de curate ca și acele ale frumoaselor corpuri de femei, niște aripi mari argintii, cu lumină de ametist, din virfurile cărora pornea o licărire violetă.

Aveau capul mare, ciocul scurt, ager și roșu ca niște buze; expresia ochilor semăna destul de bine cu expresia unor ochi omenești.

Una din aceste păsări ridică capul și se auziră niște sunete articulate. Targ strinse mâna Arvei cu neliniste.

— Ai înțeles? întrebă dînsul. Pământul se agită!

Cu toate că era multă vreme de când nici o oază nu mai pierise din cauza cutremurelor de pământ, cu toate că chiar cutremurele nu mai aveau acum puterea din era sinistră când fața omenească fusese zdrobită, Arva împărtași turburarea fratelui ei.

Dar o idee capricioasă îi lumină spiritul.

— Cine știe, întrebă dînsa, dacă după ce au făcut atîta rău fraților noștri, cutremurele de pământ, nu-l vor face acum și bine?

— Și cum asta? întrebă Targ, cu buza-voință.

— Facând să reapară o parte a apelor.

Și dînsul desmierdase de multe ori visul acesta, fără să fi avut curajul de a spune cui-va ce gândea, cîci nu asemenea gând ar fi parut prostesc omenirii decăzute.

— A-a dar și tu ai avut același gând! exclamă Targ, cu un fel de exaltare. Dar să nu mai spui gândul acesta nimănui... I-ai mîhni până în fundul sufletului!

— Nu ți-l puteam spune de cît ție.

Din toate părțile apareau bande de păsări albe; cele cari se apropiasră de Targ și Arva, dădeau semne de nerăbdare. Targ le vorbea, întrebuințând un grai particular. În măsura ce li se desvotase inteligența, păsările aflaseră și secretul vorbirii, — o vorbire care nu admitea însă de cît termeni concreți și fraze pline de imagini.

Noțiunea lor despre viitor era însă tot lugustă și mărginită, puterea lor de a prevedea lucrurile mai mult instinctivă.

Din romanul «Doctorul Omega». — O groaznică și hidoasă bestie, întâlnită în munți, fu doborâtă cu o singură lovitură de «alpen-stock».

De când oamenii nu se mai serveau de ele pentru hrană, păsările trăiau liniștite, nefiind în stare să conceapă propria lor moarte, dar mai ales sfârșitul speciilor lor întregi.

În oaza aceasta creșteau mai mult de o mie de păsări. Prezența lor era cât se poate de folositoare. Omul neputând să mai recâștige instinctul, pe care-l pierduse era puterii sale, se afla acum în luptă cu niște fi-nomene pe cari nu le puteau semnala aparatele mostenite de la străbuni, ori cît ar fi fost ele de delicate.

Această lipsă era implinită de prevederea păsărilor. Dacă și ele, ultima urma a vieții animale, ar fi dispărut, o dezolare și mai amară s'ar fi abatut asupra sufletelor omenești.

— Pericolul este încă îndepărtat, murmură Targ.

Un zgomot străbătut oaza; mai mulți oameni eșiseră din casele de metal. Un

individ mic de statură, al cărui craniu masiv, părea aplicat direct pe umeri, aparui la picioarele marelui planetar. Avea niște ochi aproape lipsiți de expresie și o figura de culoarea iodului. Brațele îi erau scurte, mâinile desvoltate.

— Vom vedea sfârșitul lumii! zise dînsul. Vom fi cea de pe urmă generație de oameni.

La spatele lui răsună un răs cavernos. Dar, centenarul, se arătă împreună cu strănepotul său și cu o femeie care avea ochii lungueți și părul de bronz. Femeia aceasta pășea tot așa de ușor ca și păsările.

— Nu, nu-l vom vedea, zise dînsa. Moartea oamenilor va fi înceată. Apa se va împușina puțin câte puțin, până când nu vor mai ramînea de cît câte-va familii în jurul unui puț. Și atunci va fi și mai teribil.

Dar omul cel puțin de statură, repetă cu încăpățănare:

— Vom vedea sfârșitul lumii!

— Cu atât mai bine! zise strănepotul lui, Don. Pământul ar putea să-și bea chiar astăzi ultimele izvoare.

Pe figura ovală, mică, a tânărului, se citia o tristețe fără de margini; părea că se miră el însuși că mai trăiește încă.

— Cine știe dacă nu mai putem avea vre-o speranță! murmură bătrânul.

Inima lui Targ bătuse cu putere; el își plecă spre centenar ochii umezi și plini de tinerețe, și murmură:

— Oh! tată...

Dar figura bătrânului era acum din nou nemișcată. Recăzu în visul său taciturn care-l făcea să samene cu un bloc de bazalt. Targ își păstră gândul pentru sine.

Mulțimea se îngrămădea la hotarul dintre deșert și oază. Veniră câți-va tocmai din centru. Erau într-o epocă când munca nu reclama brațele oamenilor; ei așteptau liniștiți vremea recoltelor. Nici o insectă, nici un microb nu mai trăiau pe lume. Strânși pe niște domenii înguste, în afara de cari ori-ce viață protoplasmică era cu neputință, străbunii duseseră o luptă înverșunată contra paraziților. Nici unul dintre organismele microscopice nu mai putu să se menție, din pricină că nu mai existau marile aglomerații, nici acele continue transformări, și continue schimbări de la un loc la altul.

De alt-fel, stăpâni ai distribuției apei, oamenii dispuneau de o putere grozavă împotriva tuturor acelor pe cari voiau să-i distrugă.

Lipsa animalelor domestice și sălbatice, eternele purtătoare de epidemii, grăbise și mai mult apropierea orei triumfului.

Acuma, omul, păsările și plantele erau pentru totdeauna la adăpostul bolilor infecțioase.

Dar nici acum viața omenească nu era mai lungă. Mulți microbi binefăcători dispăruseră împreună cu ceilalți și toate infirmitățile inerente naturii omenești se desvoltaseră. Apărură boli noi, pe cari le-ai fi putut crede provocate de microbi minerali. Omul se afla prin urmare în fața unor noi dușmani, cari-l amenințau din toate părțile, și de și căsătoria ajunsese un privilegiu pe care nu-l puteau avea de cât numai cei mai valoroși, rare ori se întâmpla ca organismul să fie cu desăvârșire rezistent.

În curând se întruniră în jurul «marei planete» mai multe sute de oameni. Cu toate acestea, nu era zgomet; tradiția nenorocirii se transmisese de prea multe generații și stinsese impulsul marilor dureri ca și pe acela al marilor bucurii. Cei de pe urmă oameni erau «puțini» la simțire și erau aproape lipsiți de imaginație.

Totuși mulțimea era neliniștită. Unii erau chiar îngroziți, și de aceea fu o ușurare generală, când un bătrân, sărind dintr'un vehicul, strigă:

— Aparatele sismice n'au înregistrat încă nimic. Zguduirea va fi slabă.

— De ce să ne mai neliniștim? Întrebă o femeie cu ochii lungeți.

Putem prevedea ce se va întâmpla, și chiar dacă am prevedea, ce-am putea face? Toate măsurile sunt luate de secole întregi. Suntem acum în voia întâmplărilor, și ar fi o dobitoie să ne mai îngrijim de niște lucruri pe cari nu le putem intra nimic schimba.

— Nu, H-le, răspuse bătrânul, asta nu este prostie, ci este seva victii. Atita timp cât oamenii vor mai avea încă puterea de a se neliniști, viața lor tot va mai avea oare-care farmec! După aceea vor fi morți chiar din ora nașterii lor.

— Mai bine ar fi să se întâmple așa! răspuse strănepotul lui Don. Bucuriile noastre mizerabile și întristările noastre ridicole, valorează mai puțin de cât moartea.

Bătrînul clatină din cap. Ca și Targ și sora acestuia, el mai avea viitor în suflet și putere în pieptul larg. Privirea-i luminoasă întâlneau ochii Arvei, o emoție fină îi grabi respirația.

Încetul cu încetul mai multe grupe se adunară în diferite sectoare ale periferiei. Mulțumită aparatelor «condifere» așezate la o distanță de câte o mie de metri, oamenii din diferitele grupuri puteau comunica în libertate unii cu alții.

Cine voia, putea auzi în voie, sgomotul unui întreg district, sau chiar al unei populații întregi. Această comunicație desvoltată condensa sufletul mulțimilor și le mărea energia. Și oare-care exaltare se răspândi în mulțime, când o veste sosită din oaza «pămînturilor roșii» fu înregistrată de placa sensibilă a marelui planetar, pentru a se repercuta apoi din ondifer în ondifer. Vestea spusă că acolo, nu numai păsările dar chiar și aparatele sismografice, anunțau mari turburări subterane.

Această confirmare a pericolului făcu grupurile să se strângă mai aproape unele de altele.

Bătrînul Mano se urcă pe platformă. Targ și Arva erau foarte palizi. Și cum copila nu-și putea stăpâni un tremur ușor, noul venit murmură:

— Îgustimea oazelor noastre și micul lor număr, trebuie să ne liniștească. E foarte probabil că nici una dintre oaze nu se va găsi în zonele primejdioase.

— Nu trebuie să uităm că tocmai poziția acestor oaze le-a scăpat în trecut, adăugă Targ.

(Va urma).

Se vinde de ocazie

un geamlăc cu geamuri mate
cu flori

Doritorii se vor adresa la
ziarul „Universul“.

ORAȘUL DAX¹⁾

Am văzut Daxul în treacăt, și nu-mi amintesc de cât de două șiruri de ziduri albe, de o strălucire ordinară, unde ieri și colo părți joase ascundeau marginea lor concavă cu un relief straniu.

O batrână catedrală, cu totul sălbatică, scotea în relief clopotnițele și creștăturile sale în mijlocul luxului naturii și jocului de lumină, ca și cum pământul crăpat ar fi asvârlit afară pe lângă lava sa o grămadă de pucioasă cristalizată.

Surugul, om cum se cade, luă pe drum pe o sârmană, și o așeză lângă el pe capră. Ce oameni veseli! Tot timpul acompaniați de conductor ea cântă în jargon. Rădeam din toată inima; ochii lor străluceau. Cât de depărte eram de Nord! În toți acești meridionali se afla vervă; din timp în timp sărăcia, oboseala, neliniștea îi istovea, din cea mai mică deschizătură țșinea ca o apă vie în plin soare.

Această nenorocită mă distra. Avea 50 de ani, fără pantofi, hainele în peteci, nici o lețcaie în buzunar. Ea vorbea prietenește unui om bine făcut, elegant, care era în spatele ei. Nici o umilință: se credea egală cu toată lumea. Veselia era ca un resort care face sufletul elastic; oamenii când se aplecau, când se ridicau. Un englez s'ar fi scandalizat. Mai mulți mi-au zis că națiunea franceză nu are de loc sentimentul respectului. Stejarii munților sudului la stânga, albastrui și asemenea unei lungi pături de nori. Bogata vale se asemana unei mari păduri abundente cu arbori fructiferi și porumb. Norii albi pluteau încet în înălțimea cerului, ca un stol de lebede liniștite. Ochiul se repauza pe puful de pe pânțele lor, și se întorcea cu plăcere pe rotunjimea formelor lor nobile. Ei sburau în cărd, împinși de vântul de sud, cu un avânt egal, ca și o familie de zei prea fericită, și de acolo de sus, par'că priveau cu gingășie pământul frumos care îl ocrotesc și unde vin să se nutrească.

Trad. de C. Dobrovici-Iași

CĂTRE CITITORI

Anunțăm pe cititorii noștri că vom publica ori-ce articole interesante privitoare la călătorii sau vânători, în țară sau străinătate, ce ne vor fi trimise.

Articolele, scrise pe o singură parte a hârtiei, în scrisori francate, vor fi adresate direcțiunei «Ziarului Călătorilor», strada Brezoianu, 11, București.

¹⁾ O capitală de arondisment în departamentul Landes la sud-vestul Franței oraș cu 10.240 locuitori, cari se numesc Dacquois.

TOȚI ABONAȚII LA
«**ZIARUL CĂLĂTORIILOR**»

PARTICIPĂ,

cu începere de azi, la următoarele mari și de valoare premii:

1) O sobă «Godin» No. 3, cumpărată de la cunoscuta casă: Industria Metalică «Marcu», B-dul Elisabeta, No. 5.

2) Una pușcă fină de vânătoare, cu 2 țevi, cal. 12, din vechia și renumita fabrică Pieper-Bayard.

3) Un pistol automat de buzunar, Pieper-Bayard, modelul cel mai nou, fiind de calibru mare, 7 65, însă format redus, foarte portativ.

4) Una carabină de mare precizie, cal. 22, Pieper-Bayard, semi-automată.

Toate aceste 3 arme sunt cumpărate de la marele magazin B. D. Zisman, 44, calea Victoriei, furnizorul Curții Regale.

5) Una oglindă mare venețiană de cristal;

6) Una masă de toaletă, cu oglinzi de cristal;

7) Una mașină de cusut de mână;

8) Două frumoase tablouri.

Toate aceste 5 obiecte sunt cumpărate de la marele magazin de mobile Marco Dattelkremer, str. Carol, No. 62.

9) Una pendulă de birou;

10) Una chisea de argint de China, foarte frumoase obiecte, cumpărate de la magazinul de încredere Schmith & Stratulat, calea Victoriei, 53.

11) Un gramofon perfecționat;

12) Una mandolină, din lemn de palisandru, ornată cu sidef, cumpărate de la marele magazin de muzică Jean Feder, calea Victoriei, 54.

13) Una fructieră, argintată și aurită, cu 12 cuțite pentru desert, aurite, cumpărată de la cunoscutul magazin de bijuterie Th. Radivon, B-dul Elisabeta, 9 bis.

14) Una toaletă de bambu veritabil, cumpărată de la bine asortatul magazin de mobile de trestie și bambu, D. Litmann, strada Lipscani, No. 3.

15) O duzină crema «Flora».

16) O săpun «Flora».

17) O pudră «Flora».

18) 2 ceasornice de argint, pentru bărbat.

19) 5 abonamente pe 6 luni la ziarul umoristic «Veselia».

20) 5 abonamente pe 3 luni la ziarul «Universul literar».

Toate aceste frumoase premii se oferă cu începere de azi, prin tragere la sorți, abonaților «Ziarului Călătoriilor».

Prețul abonamentului lei 5 p. un an, 2.60 p. 6 luni.

NOUILE PREMII

ALE ZIARULUI

„UNIVERSUL”

Cu începere de astăzi, ziarul „Universul” oferă abonaților săi următoarele mari și de valoare premii:

OVILA LA SINAIA

construită anume anul acesta pentru abonații noștri, în pozițiunea cea mai încântătoare a Sinaei, pe str. Furnica

Un dormitor de bronz

foarte elegant, de mare valoare, cumpărat de la „INDUSTRIA METALICĂ MARCĂ”, Bulevardul Elisabeta, No. 5

UN DIVAN-PAT

și

Un sa'onaș modern

cumpărate de la marele magazin de mobilă „La Centrală”, Marcu Dettelkremer, str. Carol, No. 62

Un mare pedestal de marmoră sculptat pentru flori

Una bicicletă, o pușcă de vânătoare

și

Un pistol automat,

cumpărate de la marele magazin de arme B. D. Zisman, calea Victoriei, 44

Un gramofon

perfecționat

și

Una vioară

sistem Stradivarius

cumpărate de la marele magazin Jean Feder, calea Victoriei, No. 54

Un flaut ornat cu fildeș

cumpărat de la magazinul La Harpa, calea Victoriei 5.

Un ceasornic de aur pentru bărbat și

0 pereche cercei cu 6 pietre de diamant
cumpărate de la cunoscutul magazin „Ceasornicăria Colței”

Una pendulă de perete artistic lucrată bătând orele

0 elegantă pendulă de birou și

Donă fructiere cumpărate de la marele magazin de horologerie și bijuterie Theodor Radivon, Bulevardul Elisabeta, No. 9

Cu toate că acordă aceste mari premii, „Universul” menține aceleași prețuri de abonament, adică:

Lei 18 pentru un an; lei 9.15 pentru 6 luni; lei 4.63 pentru trei luni.

Abonații mai primesc gratuit „Universul Literar”, iar cei ce se abonează cu începere de azi mai primesc un volum din:

MEMORIILE REGELUI CAROL I

Spre a participa la aceste premii, abonații pentru un an primesc 30 bonuri: pe 6 luni 14 bonuri; pe 3 luni 5 bonuri

Un inel de damă cu piatră antică de valoare

10 tablouri aquarele

Șase ceasornice pentru bărbați

Șase ceasornice „Réveil”

20 abonamente pentru 6 luni la ziarul „Veselia”

10 „ „ 6 „ la „Ziarul Calătorilor”.

ZIARUL CĂLĂTORILOR

ȘI AL ÎNTÂMPLĂRILOR DE PE MARE ȘI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI

Lei 5.—Pe un an în toată țara
• 2.60 • 1/2

Redacția și Administrația

No. 11, Strada Brezoianu, No. 11.

ZIARUL CĂLĂTORILOR

Apare odată pe săptămână

— MARȚEA —

Procesiuni vesele sărbătorească pe bătrânul împărat. — (Vezi pag. 4680).

ABONAMENT

LA

„ZIARUL CALATORIILOR”

Pentru 1 an 5 lei; jum. an 2.60

CARIERA UNUI BĂTRÂN ÎMPĂRAT

JUBILEUL LUI FRANTZ-IOSEF

În timpul din urmă Austro-Ungaria a serbat împlinirea celui de-al 80-lea an de vârstă și al celui de-al 62-lea de împărăție a bătrânului monarh Frantz-Iosef, împărat și rege al țării. În lunga carieră a acestui suveran, la început s'a părut că se ridică soarele prosperității; curând însă orizontul s'a întunecat; doborâurile publice și particulare cerniră zilele acestui monarh și viața popoarelor lui; aceste popoare avură totuși, în numeroase rinduri, prilejul de a sărbători pe suveranul iubit și nefericit.

În anul 1848, în ziua de 2 Decembrie, în palatul arhiepiscopal din Olmutz se pregătea o tainică ceremonie.

Cea mai largă încăpere a acestui palat fusese preschimbată în sală a Tronului. Pe o estradă se rânduiseră mai multe fotolii, iar în fața lor, pe o masă de cedru, se așezaseră o sumedenie de hârtii, de al fi zis că se așteaptă întrunirea unui consiliu. În această tăcere se puneau la cale faptele viitorului.

Însfârșit, ușile se desfăcură. Se văzu înaintând un om pe care nenorocirile îl încovoiaseră mai mult decât anii. Era împăratul Ferdinand, îmbrăcat în costum de feld-mareșal austriac, ținând la braț pe împărăteasa Maria Anna. În urma lor venea mulțimea arhiducilor și arhiduceselor. Afară de împărat și împărăteasă, nici unul din principii de față nu cunoștea scopul chemării lor și al pregătirii acestei solemne și impunătoare întruniri. În urma ordinului împăratului, un tânăr îmbrăcat în costum de atașat de ambasadă, principele de Schwarzenberg, citi, în numele împăratului, un act prin care suveranul abdică dela tripla coroană a Austriei, a Boemiei și a Ungariei, în favoarea nepotului său, arhiducele Francisc.

Atunci un tânăr, îmbrăcat în uniformă de colonel de dragoni, ieși din rindurile arhiducilor, sui treptele estradei și, plângând, se aruncă la genunchii împăratului. Ferdinand îl îmbrățișă, zicându-i:

«Ridică-te, copilul meu, ridică-te și fii cuminte».

Din clipa aceasta tânărul colonel, care n'avea decât 18 ani, era Frantz-Iosef I, împăratul-rege al Austro-Ungariei. După ce fu ridicat de către Ferdinand, ado-

lescentul eși din consiliu și, încăleacănd, porni să treacă trupele în revistă. Și cu toate că la Viena se urzea revoluția, care îl făcuse pe Ferdinand să se refugieze la Olmutz; cu toate că Ungaria se declarase de curând republică, sub prezența lui Kossuth, locuitorii din Olmutz se aprinseră pentru tinărul împărat.

Soldaii, ca mai înainte, în zilele de victorie, își puseră frunze verzi la chipiuri și la arme. Și câteva zile în șir tot poporul o duse într-o sărbătoare, într'un cântec. Aceasta fu cea dintâi serbare în cinstea lui Frantz-Iosef.

Acela care avea să fie mai târziu un om foarte blând și foarte nefericit, își începu stăpânirea prin tiranie și prin victorie războinică. El împlânzi Venetia și Sardinia. Primi ca împăratul rus Nicolae să-i împrumute o sută de mii de oameni spre a stârpi insurecția din Ungaria. Capii mișcării pentru independență fură condamnați la moarte. Charta fu abrogată, libertatea presei desființată prin abolirea legii respective.

De la 1859 însă, norocul nu mai fu de partea lui. Victor Emanuel, ajutat de trupe franceze, îl învinse în Lombardia; fu iarăși învins de Prusia în 1866. Frațele său, Maximilian, împărat al Mexicului, își perdu tronul și, odată cu el și viața, murind într'un șant la Queretaro. Mai pe urmă, singurul său copil, arhiducele Rudolf, se sinucise. Și de douăzeci de ani de zile, bătrânul împărat își tot vede împărăția gata să se îmbucătățească... Iar popoarele sale l'au tot sărbătorit mereu...

L'au sărbătorit în 1867, când la Pesta, și-a pus pe cap coroana ungurească a Sfântului Ștefan; l'au sărbătorit în 1873, pentru a 25-a aniversare a sa. În 1879 l'au sărbătorit pentru nunta sa de argint, căci în adevăr, în 1854 Frantz-Ferdinand se căsătorise cu Elisabeta de Bavaria. Mai târziu, nenorocita sa soție avea să-i fie un nou prilej de durere: ea muri, nu de mult, răpusă de lovitura unui anarchist italian.

În 1888, popoarele sărbătoriră 40 de ani de împărăție a lui Frantz-Iosef I și acum de curând ele au sărbătorit a optzecea aniversare a nașterii sale. Marile cetăți, orașele cele mai mici și mai depărtate iaă parte la această bucurie. Prin localitățile cari n'au nici trupe, nici muzici militare sau civile, se alcătuiesc cortegii în fruntea cărora cântă flautiști sau lăutari, și fetele, îmbrăcate ca de sărbătoare, merg la rând, două câte două; ele au în mâini, unele ramuri verzi, altele lumânările. Fiindcă pretutindeni; ceremonia se sfârșește printr'un serviciu religios săvârșit la biserică. La trecerea cortegiului, mulțimea cântă întovărășind pe lăutari, intonând imnul austriac sau ungar. Imnurile acestea, cari sunt foarte scurte, nu sunt de cât urări de fericire și de izbândă pentru Frantz-Iosef I... Ah! și cu toate astea, Frantz-Iosef I, bătrânul și singurul împărat, așa de sin-

gur și de nefericit, cum trebuie să mai plângă el, cu ochii lui slăbiți de vârstă și de nenorocirile ce s'au tot abătut asupra-l...

M.

ABBZIA

Odihna umple văzduhul; bătaia Sirocului abia mai încrește marea.

De-asupra Veprinazului soarele scoară în asfințitul curat și albastru; în depărtările Dalmației crestele munților stau încărungițe de zăpadă. De-acolo, dinspre Fiume, vapoarele aduc zilnic vizitatori pentru Abbazia, Ika, Lovrana, Voloska, etc. Și în amurgul tihnit, sirena sparge calmul mării și anunță noi vizitatori, pe când în micul port al Abbaziei vapoare stagnează în mijlocul unei mulțimi guralive ce umple cheiul.

Sunt de toate felurile și din toate națiunile: albi, negri, galbeni și chiar roșcați.

Ici englezul, nepăsător, învelit în macferlanul de păr de cămilă și cu șapca trasă pe urechi, privește în juru-l, la mulțimea revărsată peste chei; colo, italianul guraliv, n'are nici o clipă de răgaz: într-o veșnică mișcare, într-o nesfârșită frământare. O familie de negri stă într'un colț, în bătaia soarelui, tremurând de frig, pe când hamalii din port și marinarii dela vapoare, cu mânecele suefcate și cu pieptul descoperit, habar n'au de frigul ce chinuște familia negrilor.

În vâlmășagul acesta de oameni, vaporul intră în port, aducând noi vizitatori dela Fiume. După ce și-a depus pasagerii și și-a umplut bordul cu alții pentru Fiume și Voloska, helicea începe a bate, sirena dă semnalul plecării și vasul îndată pornește în larg.

Marea e liniștită ca un lac; pe după Monte Maggiore soarele acum scoboară și se pierde în adâncurile înflăcărâte.

Abia a apus și în toată valea Abbaziei, pină dincolo de Fiume, pină la insula Cherso și spre apus, pină la Lovrana, totul tresare par'că la o nouă viață.

Dinspre Veprimaz începe a adia răcoarea munților; marea se înfioară în mic unde străvezii, cari bat stâncile și încep să se înalțe din ce în ce; un cer senin și adânc se întinde pină dincolo de văzul omului, pe când pe de-asupra munților Dalmației, albi de zăpadă, în limpeziciunea albastră a infinitului, strălucește ca o piatră nestimată, luceafărul serei. Și încet, încet, din adâncuri, răsare luna, plină, fosforescentă, inundând cu lumina ei toată valea și întreaga mare.

Și câte simțiri adormite nu tresar acum în tănuitele colțuri ale inimii și amintirile dispar una câte una într'un șirag nesfârșit, iar văzul se pierde în depărtările zbuciumate ale trecutului și par'că o jale de nedescris te cuprinde și te înfioară pină în adâncurile ființei tale!

În prada simțirilor răsculate și a amintirilor stărnite de un amurg frumos, scorbtor spre casă, purtând mai greu acum hăul vieții.

De câte ori mă las în voia amintirilor, un simțământ statornic mă cuprinde: zădărniciia vieții acestea!

Nicăeri ca în amurg, pe malul mării, atunci când soarele abia mai polește crestele înzăpezite ale munților, iar jos de tot, jos, în largul nețărnut și albastru, și umbrele sere se întind peste tot cuprinsul, — nicăeri, zic, nu resimți mai puternic cât de vremelnică e ființa omenească.

În fața mării azurate, care și odihnește apele sub cerul profund și senin, omul se vede mic și neputincios, un simțământ de teamă și de admirație îi înfioară inima și rămâne fermecat de priveliștea măreață a văzduhului, ce se desfășoară înaintea lui.

Atunci simți cât de trecătoare sunt emoțiunile ce te-au înflorat odată, cât de șterse sunt imaginele ce ți-au rămas și cari credeai că nu vor mai pieri niciodată din minte; cât de puțin durabile sunt acele simțăminte cari alcătuiau odată tot substratul tău sufletesc.

Nimicniciia vieții acestea ți-apare în toată goliciunea ei și în fața infinitului ceresc și a nemărginitei mări, fruntea ți se apleacă, ochii se închid înflorați, iar buzele șoptesc, fără voce, o rugăciune uitată de mult într'un colț ascuns al minții, mic omagiu adus celui Atotputernic, care ți-a păstrat nealterat îndelungul întregii vieți, fondul neîntinat al copilăriei apuse.

Și tot e bine atunci că mai găsești într-o viață pustie izvorul limpede care ți-a răcorit sufletul în vremea copilăriei și a fost sursa dela care s'a adăpat o viață înfrigurată și o minte frământată de îndoială.

Cum într'un deșert dogorit și ars de văpaia nemiloasă, o mică dără de apă țâșnită de sub stâncă, potolește arșița soarelui și setea călătorului, tot astfel, fondul rămas nealterat al copilăriei este, în amurgul vieții, izvorul binefăcător care răcorește inima arsă și sufletul pustiu.

De câte ori, atunci, când vicisitudinile vieții pustiau cumplit sufletul meu, n'am rămas abătut sub gerul unui trai nemilos! De câte ori, atunci, când neîndurata soartă prigonea mai înversunat o viață trudită și fără parte, gândul nu mi-a rămas statornic la zădărniciia vieții, și într'un suflet neturbat de îndoială nu a încolțit dorul celeilalte lumi, cu atât mai puternic, cu cât mai amar era traiul pe lumea aceasta!

Dar... luna, din înalt, lasă văpaia de argint să cuprindă întreaga mare.

Depărtările azurate tresaltă par'că sub bătaia razelor dinspre Ika și Lovrana, adumbrate de Monte Maggiore; Bora sullă parfumată de mirosul portocalilor și marea, înflorată de plăcere, își înalță tot

mai mult undele să asculte, sus pe Vepriș, talanga oilor și fluierul istriannului visător.

C. Dobr.-Iași.

NOTE DE DRUM

MĂNĂSTIREA ARNOTA

Era o zi caldă; soarele, într-o lumină roșiatică, apunea sub o geană de nori alburii; ultimele raze mureau în depărtare. Stam tăcuți în trăsura, ținându-ne răsuflarea la fic-ce săltătură mai vârtosă a bolovanilor mai mari cari eșeau din netezitura drumului, aproape paralel cu Oltul care-și desfășura cu fală undele sale, strecurându-se ca un șearpe viclean printre două stânci cucuete ce par'că se împreună ca să-l închiză drumul, arătându-ne nouă uimiți cum știe să se răzbune prin urlete sălbatice. Era întâia oară când treceam prin aceste locuri și cu toate că până acum văzusem multe frumuseți și fusesem prin multe locuri bogate în peisagii, totuși acum simteam emoții nedeslășite, sfiele ciudate și fără să vreau am închis o clipă ochii ca în fața unei priveliști fermecate pe care mi-ar fi fost teamă să o privesc mai de aproape.

Era un drum larg pe care înainte, pe dreapta ca și pe stânga, nu vezi decât o masă mare de verdeață, nu auzi decât sgomotul produs de valurile albe, spumegânde ale apei și pe toată întinderea văii simți o mulțime de amintiri istorice din timpul strămoșilor noștri.

Abia învățați a tot urca, ne trezirăm că drumul începe a croi spre o vale de unde privind spre culmi văzurăm ridicându-se pierdută în pădurea deasă din jurul ei: mănăstirea Arnota. Câteva culmi de brazi așezați cu o regularitate uimitoare îți făceau o impresie plăcută. Vârfurile acestor siluete de multe ori în nopțile senine scaldate în belșugul luminei albe a lunii apar feerie luminată.

Așezată, cum spuneam, pe unul din cele mai înalte dealuri, se poate vedea de la distanță mare și se arată într'adevăr ca o clădire frumoasă.

Urcarea până la mănăstire este foarte anevoioasă și de la poalele dealului îți trebuie cel puțin o oră și jumătate.

Între doi pereți uriași cari par'că stau a se prăvăli unul peste altul amenințând pe îndrăzneții ce ar încerca să pătrundă înăuntru, șerpuește drumul. Prin pădure însă drumul este foarte frumos și simți una din cele mai mari plăceri să-l străbați cu toată oboseala ce întâmpini dela nenumăratele obstacole ce-ți ies în cale. Un covor întins și catifelat de iarbă verde presărat cu nenumărate varietăți de flori acoperă, impestrițând pământul. Ce fermecat se simte trecătorul la auzul cântecelor melodioase și plăcute ale micilor păsărele!

În mijlocul unui concert nesfârșit și și având înaintea ochilor cel mai splendid peisagiu ce cu greu se poate descrie, ajungi în vârful dealului unde e mănăstirea.

Când o vezi de aproape te minunezi și înmărmurit te întrebi cum ai putut să te înșeli așa de rău luând mănăstirea aceasta aproape înruină drept o clădire nouă. Binear fi dacă s'ar lua măsuri de îndreptare și nu s'ar lăsa să se dărâme cu totul, pentru că cu ea ar dispărea o nouă icoană a timpurilor vechi, mărtoră atâtor și atâtor fapte mari strămoșești.

Tot e trist și dărăpănat. Picturile ce acoperă pereții și cari abia se mai zăresc, îți amintesc cât de veche e mănăstirea Arnota. Aci se află înmormântat și Matei Basarab, lucru ce e dovedit de inscripția de marmură scrisă în slavonește.

Un început de vânt care se simțea dinspre brazi, mă făcu să mă gândesc la reîntoarcere.

Întinericul începea și el să-și aștearnă valurile și pe cer se văd înfrindându-se obicinuiții sfetnici ai nopții: stelele. Când a sosit trăsura m'am urcat împreună cu amicul meu și pe drum mi-am închipuit că tot ce am văzut a fost un vis. Și cât aș fi dorit ca visul să continue.

Ioan Totu.

Călimănești, 1910.

UN PARIU ORIGINAL

Eram adunați toți în cortul comandantului, în jurul unui foc pălpând. În depărtare, șacalii urlau plângător. Un vânt puternic zguduia pereții cortului de pânză. Vânătorul Will-Sight își aprinse, ca de obicei, pipa și poeni din degete.

— A fost care-va din d-voastră prin câmpiile Far-Westului? — întreabă el.

Nimeni nu răspunse.

Eu mă puteam lăuda că trecusem pe acolo cu trenul. Însă Will-Sight voia să spună altceva și noi înțelegând unde vrea să ajungă, răspunserăm negativ și așteptăram... poveste.

— Eu, începu Will-Sight, vânam pe atunci animale cu blană, dela Nord și pină aproape de San-Francisco.

În sezonul acela vânatul cu blană era foarte numeros prin acele ținuturi, astfel că prin Martie aveam un stoc de 600 blănuri, între cari și unele ce valorau peste o sută de dolari bucata. Tot stocul îl ascusesem în coliba mea, care avea o tainică adâncă. De altfel nimeni nu se gândea să mi le fure. Prin locuri prea cutreerate de indieni nu mergeam. Nu doar că mi-era frică, ci fiind-că eram precaut. Într-o zi am luat câteva piei de vulpi albastre și încăleacănd pe cal, m'am îndreptat spre Newton-Hills, cam la vreo 15 mile depărtare de coliba mea. Newton-Hills e un oraș renumit pentru neșutul de blăni. La primul «bar» ce-am

Întâlnit în drum, mi-am zis: «Vezi, Old-Friend, sper că vei face o afacere bună!». Mi-am legat calul de un pom și am intrat. Înăuntru erau diferiți oameni: cow-boys, fermers, trapor și mai mulți cumpărători de blănuri, unii veniți tocmai din New-Orleans, S.-Francisco, New-York, Paris, Rindow, etc. Mai era acolo și un alt vânător anume Sam Joxey, un poltron, care mă dușmănea mult fiindcă ținteam bine. Totuși pe față se arăta prieten.

— Mr. Sight, începu el, vino de bea puțin whisky.

Îi explicai că am venit să vând stocul meu de blănuri. Numai decât se prezintă cățiva negustori. Dar amicul Sam deveni atent.

— Ascultă, Sight, zise el. Vreau să văd dacă într'adevăr ai curaj. Iată o încercare. Dacă o să poți trece Far-Westul, dela Salt-Lake-City pînă la San-Francisco în balon, cam vre-o sută de mile, o să ai tot stocul meu de blănuri, sau 40.000 de franci. Contrariu, voi avea pe al tău.

Era o propunere la care trebuia să mă gândesc. Pariuri fură făcute asupra răspunsului.

— Primesc!—răspunsei.

Sam Joxey îngălbeni.

— Bine, să subscriem, zise el.

Făcurăm o notă iscălită de mai mulți și chiar în ziua aceea m'am îndreptat, împreună cu Joxey și alți câțiva, spre Salt-Lake-City. După o săptămână m'am înălțat în văzduh.

— Și ai trecut?—întrebarăm cu toții într'un glas.

— Da, răspunse el, clipind vesel din ochi, am trecut. Totuși a fost cam greu. Niște câini de indieni m'au atacat cu focuri de carabină... — Am trecut prin multe primejdii. Am aflat mai târziu că Sam Joxey a dat carabine indienilor spre a mi găuri balonul, ori cel puțin pielea, căci vedeam eu că prea sus se ridicau gloanțele. Puștile obișnuite nu bat așa de sus...—și acuma Good Evening.

— A fost vânător, să'i îngăduim... zisei eu.

L. Klar.

Prins de un boa

Se știe că cei mai mulți dintre îndrăzneții exploratori ai secolului au fost sau sunt vânători încercați. În sprijinul acestei afirmațiuni, e deajuns să pomenim numele unui Baines, Chaillu, Crevaux, Serpa-Pinto, Farini, Speke, Thomson, Foa, etc. etc.

Doritor de a călca pe urmele acestor celebri călători și de a-și satisface gusturile sale cynegetice, amicul meu Octave Rabaroux plecă în Guyana și străbătu nesfârșitele păduri, care se întind de la litoral până la Amazon.

După ce omorase un mare număr de pecari, de momițe, de tapiri, de aligatori

și alte specii de ale faunei americane, avu și gloria de a ucide doi jaguari... Se pregătea pentru nouă explorări, când într-o zi....

Dar aci las cuvântul lui Octave Rabaroux. Nimeni mai bine de cât dănsul nu ar putea povesti teribila groază simțită într-o clipă de nedescrisă spaimă.

„Sosind, îmi zise el, până la muntii Tumu-Humac, care separă bazinele Maroniului de Amazon, mă gândii să imit pe doctorul Crevaux, în timpul călătoriei sale din 1878—1879, adică să cobor coasta braziliană urmând cursul vreunui râu.

stre scoborau curentul, ahea simțit, al unui afluent al fluviului Paru, când ne oprimăm într-o câmpie verde, sau mai bine zis într-o succesiune de câmpii. Ca de obicei, vegetațiunea era splendidă și întrecea toate descrierile. Melastonele, nigele, jacarandele, jatropheele și mii de alți arbori, a căror nume le-am uitat, își înălțau trunchiurile lor verzi până la înălțime amețitoare. Pe trunchiurile lor enorme și pe crengile lor mari, se încrucișau într-o rețea neregulată colodimurile, begoniele, banisteriile, în sfârșit întreaga mare familie a lianelor, cu frunze ciudate și cu flori străine.

Dar de odată simți o durere mare la brat

„In afară de pompoasele descrieri ale unor călători și romancieri, pădurea ecuatorială este esențialmente neospitalieră. Acela care ar încerca să pătrundă în nesfârșita și incurcarea rețea de ramuri, de liane, de rădăcini nu va ajunge departe. Se va reîntoarce invins de supraabundența vegetațiunii și curând va muri, doborât de dificultățile neașteptate ale drumului, de exaltațiunile unui pământ saturat de o umezeală caldă, de contaminarea mortală a frigurilor. Trebuie dar să urmezi cursurile de apă, care șerpuesc pe sub desigurile frunzoase, și aproape de care se grupează puținele triburi, care se întâlnesc printre aceste regiuni nesănătoase.

„De aproape o săptămână, bărcile noa

„Am debarcat pentru ca să explorez terenul și să vânez. Aveam cu mine o excelentă carabină și un revolver solid, arme de care nu mă lipseam nici odată în timpul scurtelor mele excursiuni. Mă depărtați câteva sute de metri și dosindu-mă după niște ridicături ale solului, zării un bivoli sălbatec.

„Pentru întâia oară mă găseam în fața unuia dintre aceste puternice rumegătoare și știam cât e de periculoasă furia lor bestială. Mi se spusese adese ori și citisem că bivoli sălbateci nu se întâlnesc în America meridională, dar nu-mi era permis să mă îndoiesc.

„Mie, simplu pionier amator, îmi aparținea cinstea de a dovedi existența unui bivoli sălbatec pe pământul noului conti-

nent și de a desmînți pe naturalistii, călătorii, care nu se sfișiseră să facă aserțiunile cele mai îndrăznețe cu privire la un animal, cu toate aceste foarte vizibil..., chiar pe teritoriile contestate.

Bivolul făcu vreo câțiva pași în spre mine, ridică cu îndrăzneală capul și scoase un răget sălbatic. Fără îndoială mă văzuse. Pe lângă ardoarea mea de vânător se mai adăoga o oarecare exaltațiune științifică. Invocând în gând pe Diana, zeita vânătoarei, și numele cele mai ilustre ale zoologiei, ridicai arma la umăr și trăsui. Lovit în piept, animalul se legănă pe loc, muși dureros și se aruncă de partea opusă unde stăteam de pândă.

„Fuga aceasta mă contraria. Tineam cu tot dinadinsul la boul meu, vream boul să-l puțin pielea lui. Pornii pe urma lui și-l urmării cu ușurință orientându-mă după urmele de sânge care înroșiseră pământul și erburile. După trei minute de alergare nebunească, constatai că boul slăbise, și eu câștigam teren. Cu orice chip trebuia să-l împiedic de a intra în pădure, căci atunci ar fi fost pierdut pentru mine. Totuși se aruncă într-un tufiș aproape de care curgea un râuleț. Înaintând cu grabă, îl văzui rezemat de un copac, gata să cadă istovit...”

„Eram învinzător! Cu toate că nu treceam prin nici o primeidie, puțină mândrie înăuntru era permisă. Și apoi, dacă m-a destina și surghiuniți totdeauna pe pământ apoi nu trebuie căutată tocmai la un vânător. Apropoindu-mă mereu, sării lângă animal cu dorința de a-l da lovitura de grație și mașinaliceste pusei mîna stîngă pe crupa sa, pentru ca să constat cele de pe urmă palpitări ale agoniei sale.

„Dar deodată simții o durere mare, aproape la braț. Mi se părea că un cerc de oțel mi-l strîngea și se tot îngusta mereu, jupindu-mi pielea, apăsându-mi mușchii, sfărîmându-mi oasele. Boul căzu și mă târă după el. Dăd drumul jos carabinei, avui vreme să mă prind de o liană cu mîna dreaptă și nu mă prăbușii decît pe jumătate... Atunci deabia, imi dădui seama de situația mea, și tot sîngele imi îngheță în vine.

„Un enorm șarpe se încolăcise împrejurul rumezătorului și unul dintre inelele sale prinse și brațul meu. Eram prizonierul reptilei, care după mărimea sa și a culoarei pielii, îl recunoscu că este un boa din specia cea mai mare și mai frumoasă a Americii meridionale. Se vor mira de sigur mulți, cum m'am lăsat prins așa de ușor, dar dacă ați ști cu ce iuteală șerpii își încolățesc victimele, iuteală cu adevărat de necrezut, e evident că orice mișcare de retragere mi-ar fi fost cu neputință când imi trecuse prin mîntie ideea de a pune mîna pe boă.

„Eram petrificat, într-o stare de preschiză asemănătoare cu leșinul. Nemișcarea însă mă scapă. Strîngându-mi neconștient inelele pentru a-mi strînge prada ca să o înghit mai ușor, boă își plimba capul pe gâtul rumezătorului și prinse a-l înbăla cu o salivă lipicioasă. Aruncînd o privire rătăcită împrejurul meu, zării carabina și-mi adusei aminte de revolver... Retinându-mi răsufierea, dădui drumul lianei care-mi servise ca punct de sprijin, și încet, pe nesimțite, cu nesfârșită precauțiune, ducându-mi mîna la cingătoare, izbutii să pun mîna pe ar-

mă, o scoasei din toc și pusei degetul pe trăgaci.

„Cu tot acest exces de prudență, teribilul tărător auzi sau văzu mișcările mele, căci deodată își strânse din nou inelele și ridică verticală partea de corp rămasă liberă și, deodată, își apropiă capul său hidos de fața mea.

Nici odată, atîta cât voi trăi, niciodată nu voi uita ochii lui fulgerători și verzi în același timp, care mă priveau cu o nespusă expresiune de ferocitate... Ce supliciū!... Chiar Dante nu și-a putut închipui unul asemănător pentru cei mai netrebnici condamnați... Infricoșătoarea reptilă își rezezi limba sa bifurcată printre buzele sale ridice și căscă gura.

„A mai aștepta o minută, ce spun? o secundă aș fi fost pierdut... Deodată ridica mîna dreaptă și descărca arma în capul șarpelui, care-și desfăcu pe dată inelele. Atunci putui să-mi liberez brațul strîns sau mai bine zis devenit inert din pricina strînsorilor suferite. Fără a mai pierde o clipă, mă îndepărta vreo câțiva pași.

„Părăsind cadavrul boului, șarpele se svârcolea cu mișcări contractate și desordonate. Se rostogolea, se întindea, se ridica ondula, lovea pământul cu coada, se izbea de copaci, scotînd niște șuierături stranie. De sigur glonte atinsese creierul giganticului ofidian sau poate că flacăra pulberii îl orbise. În sfîrșit el se târă într-un tufiș de fugere și dispăru.

„Atrăși de impuscătură, oamenii mei sesiră și le povestii pe scurt drama în care, fără voia mea, fusesem unul dintre actori. Îndată, indienii începură a căuta șarpele și-l găsiră zăcînd în mijlocul erburilor înalte și-l uciseră tăindu-i capul.

„Privii atunci, nu fără un sentiment de frică, pe teribilul meu dușman, Măsu-

ra douăzeci și opt de picioare lungime și pielea de o bogăție de culori și de un desen remarcabil.

„Ca și toți boa, speța aceasta este de temut din pricina puterii și a agilității. Când atacă un animal, se aruncă asupra lui dintr-o dată, îl încolăcește, îl înăbușă între inele corpului său și-l înghite după ce l-a înbălat cu salivă. În Brazilia, se citează despre niște boa flămânzi, care câteodată au atacat pe un cavaler cu cal cu tot și i-au digerat perfect. Dar după un astfel de copios ospăț, ei cad într-o toropeală absolută și nu mai sunt de temut. Atunci, ori cine îi vînează sau mai bine zis îl omoară fără nici o frică. Indienii secotesc că grăsimia acestor șerpi are puterea de a lecu toate boalele care bîntuie sîrmăna omenire și mai cu seamă ftizia...”

Cu aceste din urmă reflexiuni se sfîrși mișcătoarea povestire a prietenului meu Octav Rabaroux.

— Și bivolul?... îl întrebai, intrigat; ai înfundat pe savanți și ai dovedit că locuința sa se întinde până la...

— Bivolul sălbatic, replică Octav, puțin confuz, nu era decît un taur sălbatic, provenind fără îndoială dintre o cireadă rătăcitoare prin câmpiile vecine...

— Și taurul sălbatic este un animal de temut, a căruia vînașoare prezintă câteodată pericole ca și aceea a unui adevărat bivol. Dacă al meu nu fusese lovit de moarte, desigur că lupta a fost serioasă între noi... E adevărat că nu am contribuit cu nimic la descoperirea zoologică; dar după o experiență în *anima vbi*, am căpătat siguranța că Biblia laudă și cere prea mult de la șarpe.

Șarpele poate impietri, fascina, hipnotiza; dar aci să mărginesc însușirile sale.

Trad. de N. Nelin

CELE TREI AVENTURIERE

— Mare roman de aventuri senzaționale —

— Urmare —

CAP. III

„Căpitanul Michailo Doris era un marinăr bun și demn.

„Cu toate că vasul său nu era construit pentru transportarea călătorilor, găsi mijlocul de a ne găzdui destul de bine.

„Dacă am avea o singură cabină ca lumea, ne spunea dînsul, v'as ceda-o îndată; dar chiar cabina mea este așa de strîmtă, în cât imi este cu neputință s'o locuiesc.

„Ne-am avut prin urmare colțișorul nostru, unde nimeni nu venea să ne supere. Numai la ora prînzului apăream la masa căpitanului, și atunci acesta își cerea mereu ertare pentru faptul că mîncările nu prea erau variate.

Armatorul acelui vas era de sigur un om foarte zgârcit, de vreme ce comandantul însuși mîncea numai conserve, în rînd cu toți ceilalți marinari.

Bieții oameni mai reușeau să-și varieze puțin hrana, prinzînd din când în când câte un pește, care cel puțin le oferea puțină carne proaspătă.

„Seara ne retrăgeam de vreme în cabina ce fusese improvizată „ad-hoc” pentru noi.

Stăteam liniștite acolo, și priveam în depărtare printr-o mică deschidere.

„Trecusem în ziua aceea de lanțul insulelor micilor Antile, strecurîndu-ne printre insulele Grenada și Tarbago. Căpitanul ne spuse că eram în apropiere de insulele Guiane.

— Ce rău imi pare că nu pot avea acel talisman din povești, cu ajutorul căruia am putea fi îndată pe uscat!—murmurai eu.

— Pentru că a venit vorba de talisman, murmură Satina, când ai golit buzunarele banditului de Orsoni, ai găsit talismanul său?

— Ce talisman?

— Acela care produce fulgere.

«Am tresărit.

«Printre obiectele pe care le furasem dela Orsoni, era unul pe care nu l' dădusem ilustrei doamne Ceres. Toate biletele de bancă, tot aurul, toate bijuteriile, le dădusem fără să mă gândesc că ar fi bine să opresc și pentru noi ceva. Furasem doar pentru libertatea lui Carol și nici de cum pentru folosul nostru.

«Am păstrat însă două lucruri: mai întâi o hârtie în care este vorba despre Saint-Germain și în care vei găsi indicațiuni folositoare pentru a ajunge la Casa verde; apoi un mic tub negru de aramă, care semăna foarte bine cu tubul în care fostul nostru stăpân ascundea monedele de aur.

Ambele aceste obiecte fuseseră uitate în buzunarul rochiei mele.

«Am răspuns îndată bunicii mele prietene negre, pe care, ca și pe Fureta, o iubesc din tot sufletul:

— Am păstrat talismanul lui Orsoni pentru că îl socoteam un lucru fără nici o importanță pentru d-na Ceres. Nu știu însă bine dacă am avut dreptate.

Peste un moment cilindrul negru trecu din mână în mână. Dar nici una dintre noi nu văzu nimic deosebit. Fureta îmi dădu cilindrul, zicându-mi:

— Este un simplu tub care se deschide la unul din capete. Fără îndoială că nu cu acesta a fulgerat Orsoni.

«Mărturisesc că în momentele acelea îi împărtășeam cu totul părerea.

«Cu toate acestea nu știu de ce imi veni poftă să deschid tubul. Se vedea bine că într-o parte era un capac, care se deschidea însă de sigur cu ajutorul unui rezort, pentru că se opuse încercărilor mele de a l' ridica în sus.

«Nici una dintre prietenele mele nu putu ridica capacul.

«Eram din ce în ce mai curioasă.

«Mă gândeam cum aș fi putut învinge rezistența capacului, când Fureta veni să mi spue că marea devenise fosforescentă.

Ne-am apropiat toate trei de așa zisa fereastră a presupusei noastre cabine și-am privit spectacolul de pe mare. Eu țineam o mână afară pentru ca să poată avea loc și tovarășele mele.

«Țineam mereu în mână tubul. Știu că fără să vreau am apăsas pe fundul acestui tub, adică pe partea opusă capacului.

«De-odată auzii un ușor zgomet metalic, urmat de un tunet spaimântător. O ploaie de scântei se răspândi în fața noastră.

«Cu un gest instinctiv mi-am retras mâna. Din fericire n'am întors tubul cu partea deschisă înspre mine.

«Ca un copil prins la fructele oprite, am închis repede bizarul tub și l'am ascuns în buzunar.

«Era și timpul. Căpitanul venea să se intereseze dacă nu cum-va descărcarea electrică produsă în partea de dinainte a vasului ne făcuse vreun rău.

«Atunci m'am gândit că era bine să-i pun câte-va întrebări. Căpitanul unui vas trebuia să știe multe lucruri:

— Asemenea fenomene se produc adesea pe vapoare, d-le căpitan?

— Nicidecum. Niciodată n'am mai văzut așa ceva. Ba chiar nici n'am mai auzit vorbindu-se despre un asemenea fenomen.

— Și eu care credeam că d-voastră imi veți putea explica fenomenul...

D. Michaelo înălță din umeri:

— Electricitatea are multe mistere. Mulți savanți studiază azi unele electrice, dar nimeni n'ar putea explica într'un mod sigur fenomenul de adineaori.

«D-ta, Carol, ai făcut studii speciale și cred că-ți vei putea explica fenomenul.

«Mie mi se pare că înțeleg ceva, dar nu sunt de loc sigur. Ah, ce fericiri sunt savanți!

«Am mai pus câte-va întrebări căpitanului și dacă înțeleg bine ce mi a spus, în tubul lui Orsoni se află ceva care provoacă oscilațiile herțiene.

În definitiv, e clar că în micul tub al lui Orsoni, care acuma a devenit al meu, se ascunde tunetul. Și nu sunt de loc supărată de lucrul acesta, pentru că, la urma urmii, tunetul poate fi o armă și mai perfecționată încă de cât puștile, revolvele și cele-lalte arme asemănătoare.

«Trebuie să mărturisesc că respectul meu pentru micul tub al lui Orsoni este foarte mare.

la gândește te, dacă capacul s'ar fi deschis în momentul când tubul era îndreptat asupra Furetei și Satinei. Aceste două prietene credincioase ar fi avut cea mai teribilă soartă.

Mă infior numai când mă gândesc la această posibilitate.

Cât despre bietele mele prietene, pentru nimic în lume n'ar consimți măcar să se atingă de tubul trădător.

«Dar să scurtez povestirea, pentru că sunt foarte grăbită.

«Ajunse fără nici un accident la Buenos-Ayres, am trecut acolo printr-o grea emoție. Un vas, care ne spusese căpitanul, pleca spre Europa, se întâlnește cu noi în estuarul râului La Plata. Pe puntea acestui vas l'am recunoscut toate trei pe Mathiolo, mâna dreaptă a lui Orsoni.

Așa dar, omul acesta se întoarce în Europa?

Și nu cum-va «Oazaca» se opri-

la Buenos-Ayres pentru a l' debarca pe Orsoni?

«Sunt sigură că Mathiolo nu ne-a văzut, căci ne aflam încă în cabina noastră provizorie.

«Îmi pare foarte bine că m'am întâlnit cu omul acesta, pentru că am putut să mă orientez în cercetările pe care le făceam.

După ce ne-am luat rămas bun de la bunul căpitan, care se arătase așa de generos cu noi, am străbătut cheiul, punând întrebări tuturor.

«Am aflat că «Oazaca» stătuse două-zeci și patru de ore în post, pentru a l' completa încărcătura de cărbuni.

«Căpitanul declarase că se ducea la Papeete (Tahiti) spre a obține concesiunea unui «atoll».

Și spusese adevărul pentru că am aflat că trecuse și pe la un negustor de pietre prețioase.

Între Tahiti și La Plata nu există un serviciu regulat de vapoare.

Trebuie să mergi mai întâi pe coasta Pacificului cu noul drum de fer, care leagă Buenos-Ayresul cu Valparaíso.

La Valparaíso găsești vase care merg spre Tahiti și cele-lalte archipelaguri oceanice pentru a încălca diferite măriuri, și mai ales substanța preparată din nucile de cocos, cunoscută sub numele de «caproșe».

Nu-ți mai povestesc în ce mod am rezolvat problema acestei costisitoare călătorii.

Ne trebuiau bani, mulți bani; nu-i așa?

Și nu e de loc ușor să găsească cine-va bani; cât despre apropierea unei sume oare-care prin furt, nici idee nu-ți poți face cât de chinuitor a devenit acum pentru mine lucrul acesta.

Mi se pare că văd în orî ce moment privirile d-tale pline de imputări.

Și cu toate acestea nu lucrez de cât pentru apărarea existenței d-tale; țî-o jur. Poate că nu vei mai voi să știi de mine... Mie mi se pare însă că nu voi regreta nici odată toate furturile pe care le-am făcut spre a te zmulge din ghiara dușmanilor d-tale.

Iartă mă... Nu prea mă pricep să exprim tocmai bine tot ceea-ce simt. Alta dată, înainte de a te cunoaște, eram cu mult mai simplă. Acuma, în creierul meu se ciocnesc o mulțime de lucruri complicate și nu le pot clasa, pentru că nu știu cum ar trebui să vorbesc.

Știu însă că viața mea este a d-tale. Plâng scriind rândurile acestea, și în același timp mă simt așa de ușurată.

Fureta și Satina își amintesc cu dragoste de d-ta.

Sărmanele fete găsesc călătoria noastră foarte plăcută. Mă iubesc a-

măndouă ca niște, câni credincioși, cu toate că aproape în fie-care moment trebuie să-și primejduiască viața pentru mine.

Nu știu ce să mai spun, dar știu că același lucru l-aș putea spune și despre mine față de d-ta.

«Regina»

Am ingenunchiat pentru a săruta foaia de hârtie pe care erau scrise lucrurile acestea.

CAP. IV

— Eurion, iată stăpânul.

— Ei, voi de-acolo, Antonio, Preti, Bepps...

Aceste strigăte aveau de scop să să dea de știre paznicilor mei, cari își petreceau nopțile jucând și bând, că „Oazaca“ se apropia.

Era în zorii zilei de 1 Iunie.

Orsoni se apropia. Mă vizită ca în totdeauna. Putea-voi oare să-i ascund adâncă mea turburare?

Cel mai cuminte lucru era de sigur să întârziî întrevederea cât voi putea mai mult.

Am eșit din colibă și m'am îndepărtat de campamentul pescarilor, unde unchiul meu debarca de obicei.

O oră sau două de drum aveau să fie îndestulătoare pentru a-mi reda liniștea, de care aveam numai de cât nevoie spre a înfrunta privirile sinistrului meu dușman.

Când mă crezui ajuns destul de departe, m'am ascuns într'un stufiș.

Aveam la mine câte-va chibrituri și am putut arde scrisoarea reginei. Mi se părea că și inima mea simte arsura focului care consuma hârtia.

Dar măsura aceasta de prevedere era numai decât trebuitoare. Nimeni nu trebuia să bănuiască ce știri îmi adusesese «Robinson».

Pe urmă rămăsei visător.

Mă gândeam la librarul din Pa-peete, la mijlocul pe care îl găsisese Regina pentru a-și strecura scrisoarea în volumul comandat de Orsoni.

Și Orsoni n'a avut nici o bănuială; el singur mi-a adus aceste pagini de speranță.

Îmi simt capul în flacări. Noaptea trecută nu dormisem de loc; acum eram peste măsură de obosit și adormii îndată.

M'am deșteptat zguduit cu violență.

Două dintre paznicii insulei erau în picioare, lângă mine.

Și fără mult înconjur îmi spuseră cauza prezenței lor:

— Stăpânul a ordonat. Trebuie să te întorci numai decât în colibă.

— Pentru ce?

— Pentru a asculta ordinul stăpânului.

— Dar dacă mă împotrivesc?

Bandiții riseră cu poftă și unul dintre ei îmi răspunse cinic:

— Te vom duce cu forța.

Mi-am urmat călăii fără să mă mai împotrivesc. Ce-aș fi câștigat începând o luptă al cărei rezultat nu putea fi decât prost pentru mine?

Cu o zi mai înainte m'aș fi gândit că poate în luptă aș putea primi o lovitură care să-mi aducă moartea.

Acuma însă nu mai voiam să mor. De vreme ce Regina trăia, viața îmi era dragă.

Când furăm în colibă, unul dintre conducătorii mei îmi zise:

— Veți fi mut și nu veți înțelege nici franceza, nici engleza.

— Cum?

— Așa a ordonat stăpânul.

Unul dintre mizerabili, mișcat, se vede, de mura mea uimită, consimți să-mi dea o explicație.

— După cererea guvernatorului din stabilimentele franceze ale Oceaniei, stăpânul a trebuit să ia pe bordul vasului său pe o tinăre engleză, care era doritoare să vadă cum se pescuiesc perlele.

«Fiind mut, nu veți putea face vre-o destăinuire acestei persoane. Neînțelegând nici una dintre limbele pe cari le vorbește călătoreasa, nu veți putea să-i răspunzi nici măcar prin semne.

— Și credeți că mă voi supune acestui ordin?

— De sigur. Stăpânul nu vrea ca englezoaica aceasta să audă vre-un cuvânt care l-ar putea compromite. Englezii au totdeauna mania de a se ocupa de lucruri cari nu-i privesc.

— În toate acestea nu văd nimic care m'ar putea împiedica să nu vorbesc.

Banditul răspunse hohotind:

— Gândește-te puțin. Presupune că ai voi să împiedici o persoană de a divulga un lucru pe care l'cunoaște...

Tăceam, pentru că mi se părea că întrezăresc concluzia banditului.

— Văd bine că mă înțelegi, continuă acesta. Un stilet bine ascuțit te pune lesne la adăpostul oricărui indiscrețiunii. Dacă vrei s'o condamni la moarte pe englezoaica aceasta care nu ți-a făcut nici un rău...

— Mă înșelați. Pe mine mă veți ucide.

— Ba nicidecum. Stăpânul nu vrea să te atingă măcar, până în ziua de 23 Iulie.

Și cu o inconștiență sălbatică, banditul sfârși:

— Oh, dacă n'am avea libertatea să consumăm în timpul nopții ori-ce cantitate din excelentul vin de Arti, care se află depozitat aici, înțelegi bine că nu ne-ar fi fost de loc plăcut să stăm atâta vreme în această insulă pustie. Și-atunci am fi căutat să ne scăpăm cât mai repede cu putință de acela care ne ținea pe loc.

N'am răspuns nimic. Ce-aș mai fi putut răspunde?

Dacă aș fi vorbit, aș fi rămas răspunzător de moartea unei ființe care nu-mi făcuse nici un rău.

Orsoni mă judecase bine. Știa dinsul că aveam să tac.

Și-apoi supunerea mea avea să-i adormă ori-ce bănuială. N'ar fi fost nevoie să aștepte revoluția care se operase în sufletul meu.

Interesat de străina a cărei viață o cruțam fără s'o cunosc măcar, m'am așezat într'un colț al cabinei, cu «Robinson» în mână. Mă prefăceam că privesc gravurile, dar în realitate priveam spre canalul care ducea la mare, la lacul interior.

Voiam să-l văd pe Orsoni de departe; voiam s'o văd de asemenea pe englezoaica care se interesa de pescuitul perlelor, fără să bănuiască cât de aproape fusese de moarte.

Însfârșit barca se arătă. Teribilul șef al Mafiei stătea în partea dindărăt. Lângă dinsul era o femeie care purta în cap o pălărie de Panama, în jurul căreia era înfășurat un voal de culoarea liliacului.

Orsoni se cobori cel dintâi, oferind cu galauterie brațul streinei. Dar în urma acesteia sări din barcă un groom care purta o redingotă roșie și cizme albe.

Era prin urmare o englezoaică «pur sânge». Căci altfel cum ar fi putut purta pină în fundul Oceaniei un groom îmbrăcat după cerințele dela Regents Park ori dela Piccadilly.

Acuma, după ce mi satisfăcusem curiozitatea, eram și mai hotărât să tac. De ce aș fi provocat moartea unei femei așa de cum se cade, care avea un groom așa de «rococo»?

Am aruncat «Robinson-ul» într'un colț. Băgasem de seamă că era o ediție franțuzească și cum ordinul era ca eu să nu înțeleg această limbă...

M'am culcat și m'am pus să-mi continui somnul pe care mi-l turburaseră bandiții.

Se vede însă că era scris să nu pot dormi în ziua aceea.

Abia ațipisem puțin și un zgomet de voci mă făcu să sar în sus.

Era odiosul meu unchiu, împreună cu englezoaica sa, și cu groomul, care se oprise respectuos la o distanță de câțiva pași.

Orsoni mă strigă în limba italiană.

Aceasta era limba pe care trebuia s'o înțeleg, de vreme ce era se vede singurul dialect pe care nu-l pricepea englezoaica.

Am făcut câțiva pași foarte liniștit, și am salutat surizând.

Englezoaica, cu părul ei blond și cu ochelarii ei de aur, avea o înfățișare aproape comică. Totuși era cât se poate de drăguță.

Groomul însă este o adevărată nostimadă. Cu greu l-aș putea clasifica în vre-o familie omenească. Nu e nici

negru, nici galben, nici indigen american. Mai cu seamă părul acestui individ era o adevărată enigmă.

Mai târziu am aflat cum fusese confectionat părul acesta de către lady Deborah Asmith.

De altfel, lady Deborah nu-mi lăsa prea multă vreme spre a-i examina servitorul.

Vorbind foarte repede, și mâncând pe jumătate cuvintele, cu acel uimi-

tor accent, care pare a fi monopolul englezilor eleganți, ea spunea :

— Foarte bine !... Acesta trebuie să fie gentlemanul mut despre care mi-ai vorbit.

— Tocmai, răspunse Orsoni, inclinându-se.

— Și nu înțelege de loc limba engleză ?

— Nu înțelege de cât italiana.

— Imi pare foarte rău. Aș fi voit

să-i pun câte-va întrebări asupra impresiilor pe care le are în această insulă cu dimensiuni așa de mici.

Trebuie să fie foarte interesant de știut ce gândește un om aflat într-o asemenea situație.

Dar de vreme ce nu știe engleza, trebuie să mă resemnez. Dar oare dânsul ce face toată ziua, pentru a nu i se urie.

(Va urma)

UN TRIB DE AÎNOȘI ÎN EUROPA

Șeful tribului înaintă spre Rege ținând în brațe un copil.

Expoziția anglo-japoneză a avut de țintă să arate celorlalte națiuni civilizate că cele două popoare aliate posedă împreună un «imperiu în care soarele nu apune» și în care se găsește reunite rasele cele mai diferite, acele a căror istorie fu magnifică, în secolele trecute și cele cari au rămas tot-dăuna în întunecul barbariei sau al ignoranței.

Aceasta a făcut să vedem la expoziția anglo-japoneză Ainoși ai căror strămoși fură primii locuitori ai Japoniei, acum două sau trei mii de ani.

Regele George și Regina s'au dus să vază speciile acestea, tot-dăuna sim-

ple, ale unei rase primitive ; bărbații și femeile purtau costumele lor tradiționale : pantaloni largi căzând pe niște încălțăminte mare făcută din piele de animale ; tunică lungă ; turbane acoperind fruntea și susținând la spate părul pe care Ainoșii îl poartă lung.

Unui Ainos nu îi e permis, nici odată să-și tace părul, care este pentru ei un lucru sacru. Japonezii pretinzând Ainoșilor să se tundă, cu siguranță acest popor care a suferit tot felul de neajunsuri din partea invingătorilor săi, s'ar revoltat și ar muri spre a-și apăra tradiția.

Ainoșii, bărbați și femei, eșiră pentru

Regele George din casa lor de scânduri și micul trib se rândui la câți-va pași de Suveran. Atunci șeful tribului înaintă și ținând în brațe un mic Ainos prezentă pe tovarășii săi Regelui.

Spre a se înțelege, Regele avu nevoie de un interpret. Un japonez care cunoștea și limba aino, servi de interpret, căci Ainoșii au o limbă a lor, foarte diferită de cea japoneză și mult mai veche ca ea. Acolo, în țara care fu a lor înainte de a aparține poporului mikadoșilor, Ainoșii sunt proserși și victime. Ei au fost, de foarte multă vreme, respinși spre partea cea mai septentrională

și mulți din ei s'au refugiat în insula Sakhalin, unde sunt maltratați și de japonezi și de ruși.

Când condamnații ruși voiau să evadeze din baia sakhalină, ei cereau să se ascundă în casele Ainoșilor și le furau bărcile lor de pescuit spre a fugi pe mare. Atunci autoritățile ruse tratau pe Ainoși ca complici și îi spânzurau. La rândul lor japonezii restrângeau, pentru ainoși, dreptul de pescuit, așa fel că acest popor era pe cale să piară de foame. Lucru ce se va întâmpla cu siguranță într'un viitor mai mult sau mai puțin depărtat.

Arg.

H. C. ANDERSEN

Lada sburătoare

Se spune că a fost odată un negustor foarte bogat, care ar fi putut acoperi o stradă mare cu bani de argint. El știa să și păstreze averea; nu cheltuia nic un ban, cu credința că va câștiga alții mulți.

Acest negustor era foarte deștept și așa a rămas până a murit. Băiatul lui, moștenind averea toată, se învăța cu petreceri; mergea în fie-care seară la baluri, făcea smee din bancnote, — și fel de fel de alte jucării. Arunca monede de aur în apă cum ar fi aruncat alții pietre.

Nu trecu mult și într-o zi se văzu sărac, având numai patru bani, iar ca îmbrăcăminte, un antereu și o pereche de papuci. Tovarășii lui de altă dată se făceau că nu-l mai văd; numai unul singur îi rămăsese credincios. Acesta îi dădu o ladă cam veche și-i zise: «Adunăți tot ce ați». Învățătura pe care i-o dăde era bună, dar sârmanul băiat n'avea ce să strângă. Și atunci se ghemui el în ladă. Această ladă era fermecată. Dacă apăsai pe broască se ridica în aer și sbura ca o pasăre. După ce pricepu băiatul aceasta, sbură cu dansa, dar când fu sus, în aer, fundul lăzii începu să troznească. Băiatului îi fu frică să nu cadă și să facă o săritură cam primejdioasă. Totuși ajunse sănătos în țara turcească.

Se duse într-o pădure unde își ascunse lada sub o grămadă de frunze. Merse în oraș unde nimeni nu se miră de îmbrăcăminte lui, căci toți turcii se îmbrăcau la fel cu el, în papuci și antereu. Tot mergând pe stradă se întâlni cu o doică care avea în brațe un copil mic. Îi arătă un palat și o întrebă al cui e?

— E al fetei împăratului care locuiește în el, îi răspunse doica. I s'a spus că logodnicul are s'o facă nenorocită. Nimeni nu poate să se apropie de el, când împăratul și împărăteasa nu sunt de față la vizitele făcute.

— Îți mulțumesc îi spuse băiatul negustorului; se duse apoi în pădure se puse în ladă și începu a sbura. În curând ajunse de-asupra acoperișului palatului și se coboră pe fereastră în odaie. Fata împăratului dormea pe o sofa; era atât de frumoasă încât băiatul negustorului nu putu să se abțină de a nu o săruta. Fata se deșteptă speriată, dar el îi spuse că e Dumnezeu turcilor care s'a coborât din cer numai pentru ea; ast-fel o liniști. El se așeză lângă ea, îi spuse povești frumoase despre Fetița cu chibriturile, despre cei unsprezece cocori și despre privighetoarea care cântă la marginea mării. Fata împăratului era încântată auzind aceste povești și îi spuse că vrea să se mărite cu el.

— Te rog vino Sâmbăta viitoare, zise ea, căci am poftit pe împărat și pe împărăteasă la ceai. Vor fi mândri că am să iau de soț pe Dumnezeu turcilor. Te rog însă să spui și povești, tatălui meu îi place povești ușoare, iar mamei serioase și morale.

Când se despărțiră fata împăratului îi dăte o sabie impodobită cu bani de aur. Se sui în ladă și începu a sbura; — se duse și-si cumpără un antereu nou, apoi plecă în pădure și se apucă să faurească o poveste. I-a fost cam greu, căci nu-i lucru ușor să faci povești, dar izbuti, și Sâmbăta povestea fu gata. Împăratul, împărăteasa și toată curtea erau la fata împăratului spre a lua ceaiul. Băiatul negustorului fu primit cu bucurie.

— Vreți să ne spuneți o poveste? întrebă împărăteasa. Ași vrea una de fofos; iar împăratul zise că vrea să audă una de haz.

— Cu mare plăcere, răspunse băiatul.

El spuse următorul basm:

«Era odată o cutie de chibrituri cari erau mândre de înalta lor obârșie: trunchiul de brad. Chibriturile erau puse lângă un amnar și lângă o oală de tuci, în bucătărie, cărora le povesteau din copilăria lor.

— Când eram crenguțe verzi ne simțeam mai fericite, ca n'rai. Dimineața ni se dădea ceaiul limpede ca diamantul: rouă. În fie-care zi aveam soare, și cât timp strălucea el pe cer păsările ne ngănau povești. Eram și foarte bogate, pomii ceilalți nu purtau haine de cât vara pe când părinții ne îmbrăcau în haine verzi și iarna. Odată fu o răscălare mare; tot neamul nostru a fost tăiat. Fie-care din noi căpătă câte o slujbă. Noi cu toate că ne tragem din neam mare, ajunserăm așa cum suntem într-o bucătărie».

Oala de tuci începu a povesti și ea despre soarta ei.

«De când sunt pe lume, m'au curățat și m'au pus pe foc. Trebuie să știți că eu sunt cea mai trebuincioasă la orice casă a oamenilor. Cea mai mare plăcere o am după masă; atunci sunt curată și lustruită, stau pe poliță și vor-

besc cu prietenele mele. Și coșul de piață ne aduce noutăți din afară în fie-care zi».

— Prea mult vorbești, zise amnarul și lovindu-se de o piatră făcu să iasă scântei. Vreți să petrecem în astă-seară?

— Vrem, răspunseră chibriturile; să vedem însă care e dintre toți cel mai nobil.

— Nu-mi place să vorbesc despre mine zise oala de pământ; sunt de spus o grămadă de lucruri, dar am să vi le spun pe cele mai însemnate. Am să vă narez povestea vieții mele; dar fiecare să facă la rândul său ca mine.

— La marginea Mării Baltice, nu departe de pădurile de fagi cari îmbracă țara noastră, vechia Danemarcă; în aceste locuri mi-am petrecut eu copilăria; toate lucrurile din casă erau periate, frecate și spălate; perdelele scuturate la două săptămâni.

— Foarte frumos știți să istorisești, zise mătura, par'că vorbește o gospodină; miroase curat ceea ce spui.

Oala își urmă povestirea pe care o sfârși, tot frumos cum o începuse. Toate lucrurile începură a vorbi și nu mai puteau de bucurie; atunci mătura puse pe oală o coroană de pătrunjel. Cleștele începu a juca foarte frumos, ridicând ba un picior, ba altul.

— Acum încoronați-mă și pe mine, zise cleștele.

Astfel fu și el încoronat. Ceainicul fu rugat să cânte, dar zise că-i răcit; erau mosturi, căci el cânta, însă numai când era lume în salon. La fereastră era o pană veche de găscă, plină de cerneală și mândră. Ceainicul, nevrând să cânte, pana zise că afară în colivie, este o privighetoare care cântă fără să fie rugată.

— Această aluzie e necuviincioasă, zise cratița de fier apă, care era soră cu ceainicul și primadona obișnuită a bucătăriei.

— Ar fi mai bine să stăm fiecare la locul nostru, căci în astă seară mă simt cam jienit, răspunse coșul.

— Mai bine să facem gălăgie, ziseră toate lucrurile.

Deodată ușa se deschise și intră servitoarea: nimeni nu mai vorbea, era liniște. Fiecare se gândea, zicându-și: Dacă m'asculta pe mine, ce bine petreceam! Servitoarea luă chibriturile ca să aprindă focul. Cum mai trozneau chibriturile! Ele ziseră: «toți trebuie să cunoască strălucirea noastră, căci deși e puțină cenușă, dar și ce lumină!»

— Aceasta este o poveste minunată, zise împărăteasa. Eu mă credeam în bucătărie, lângă chibrituri.

— Veți lua de soție pe fata noastră, negreșit, zise împăratul...

... În ajunul nunții orașul tot fu luminat: prăjituri și cozonaci se mbulzeau pe stradă. Era în adevăr ceva frumos, ce merita să fie văzut.

— Trebuie să fac ceva nemaî văzut, zise băiatul negustorului.

Cumpără o mulțime de artificii, se puse în ladă și își luă zborul.

Se auzeau de sus fel de fel de pocnete, și se zăreau stele verzi, roșii, de toate culorile. Când turcii văzură acestea, nu mai putură de bucurie. Ei nu văzuseră niciodată așa ceva. Fiul negustorului se întoarse în oraș să afle cum li s'a părut turcilor minunile lui. Auzi despre el fel de fel de vorbe și nu mai putea de bucurie. Se duse în pădure ca să zboare iar cu lada; însă nu o mai găsi, căci i-o aprinsese o scântee dela artificii și era arsă. Sărmanul băiat nu mai putea să se ducă la logodnica lui și nici să zboare. Fata l'a așteptat, dar el s'a dus în lume să și povestească nenorocirea...

T. Severin Trad. de Ch. Lica

TARA COCOSULUI

Tăiat de linia ecuatorială, arhipelagul oceanian al insulelor Gilbert sau Kingmill este un grup de opt-spre-zece insule joase, formate din coraliu, sărace în pământ și de apă. Acest sol hrănește cu toate astea o populație deasă. A trebuit însă ca locuitorii să creeze ei înșiși pământul vegetal care le lipsea.

Un indigen din țara cocosului

Din fericire, ei au arborele cocotier căruia nu-i pasă nici de vânt, nici de sare. E providența lor.

Cocotierul dă indigenilor o migdală pe care o mănâncă și un lapte pe care îl beau și scot din florile lui un alcool cu care se îmbată. Migdala uscată devine *coprah*, pe care îl vând și din care scot un fel de ulei. Trunchiul și foile se întrebuințează la construcțiuni. Din învelișul nucii se fac fringhii, rogojină, coșuri.

La resursele furnizate de pământ, insularii din Gilbert adăugă pescuitul în care sunt foarte îndemânatici. Ei posedă pirogi și prind cu înlesnire rechini cari mișună pe acolo. Așezând dinți ascuțiți de-ai acestor pești pe bețe de lemn, fac arme cu numeroase brațe și cari sunt cu totul periculoase.

În ilustrația ce publicăm se vede un indigen din insulele Gilbert cu un coș făcut din cocotier și cu o armă în mână.

Doru.

MUNTELE MAI FRUMOS CA CERUL

În lunile de vară, când soarele ne frige cu razele sale de foc, ar face cine-va bine să se refugieze... sub ecuator!

Străbateți Mediterana, infundați-vă în adâncimile celor trei Egipturi, treceți Abisinia, acest pitoresc amestec de lacuri, câmpii și munți, mergeți ceva mai departe de țara Gallas ai cărei locuitori treceau de cei mai feroci din lume, până când exploratorii au descoperit triburi și mai feroce încă, și ajungeți în cel mai plăcut climat din lume, în țara Massailor. Priviți acest ținut care se întinde între munții Kenia la Nord, Kelimangiaro la Sud și atențiunea din primul moment va fi atrasă de colosul Kelimangiaro.

Este o imensă masă solitară, înaltă de mai mult de 5500 de metri, peste care de veacuri soarele ecuatorial varsă torrente de raze arzătoare în văi pe când Kelimangiaro păstrează pe fruntea sa o coroană de zăpezi eterne pe care în fie-care dimineață aurora o face să strălucească ca o splendidă diademă! Când primele lumini ale zilei izbesc albeața imaculată a zăpezilor, atunci pare că o mare de diamante și perle apare pe neașteptate pe azurul cerului. Apoi de odată niște vapori albicioși se lasă deasupra ca un voal! Massaifezul se îndreaptă cu respect spre muntele Kelimangiaro, murmurând: «Ngaje Ngai!» Casa lui Dumnezeu!

Văile lui Kelimangiaro sunt de o fertilitate excepțională. Dar de la 1800 de metri înălțime, temperatura devine foarte friguroasă, în timp ce jos atmosfera arde de incandescență ecuatorială!

Aerul e tot-deauna curat, de unde

și vine că această climă este cea mai delicioasă ce se poate visa!

Massaiezii nu sunt negri, limba lor și conformația capului lor arată că ei formează o ramură a vechii rase nubiene sau abisiniene care s'a sustras, dacă se poate zise astfel, prin împrejurări, de la civilizațiunea congenerilor săi.

Fata unui Massai este de o culoare ușor închisă. Printre cele 12 clănuri cari compun această populațiune, un singur clan, acel din Aua-Kuafi, pare că s'a încrucișat cu negrii de rasă bantua. Dar cei-lalți Massai i-au desconsiderat și le-au declarat război.

Bătrânii din Aua-Kuafi au povestit călătorilor isbânda curioasă a primei bătălii între frații Massai. Atacul a avut loc pe neașteptate. Massaii s'au repezit asupra satului Aua-Kuafi masacrând cu măciucile sau lăncile pe bărbații, femeii și copii.

În primul moment uimiți, cei din Aua-Kuafi s'au așezat în ordine de bătae. Însă Massaii, revenind într'un număr mare, ei începură să se retragă, mișcare ce era tot odată și o emigrare. Massaii i-au urmărit spre a-i goni departe de granițele vechii patrii. Dar când cei din Aua-Kuafi au văzut apărând la orizont ceața minunată și scumpă lor a muntelui Kelimangiaro, au strigat: «Puteți să ne masacrați pe noi și pe familiile noastre până când nu va mai rămâne nici unul din trib; dar nu vom pleca mai departe de locul unde suntem, căci nu putem să trăim fără să vedem muntele care este mai frumos ca cerul și care este casa lui D-zeu.»

Massaii n'au de sigur nici un sentiment de artă, nici de poezie, în sufletul lor barbar. Dar iubirea și cultul lor pentru sublimul Kelimangiaro le-a ținut loc de toate. Aceasta fu cauza că Massaii învingători răspunseră fraților lor:

«Pentru că sunteți la poalele muntelui strălucitor, noi vă permitem să trăiți spre a-l vedea de aproape. Să nu căutați să vă apropiați, căci veți fi pentru tot-deauna sclavi!»

Se înțelege că orgoliul rasei este imens la Massai, pentru că ei locuiesc mai aproape decât toți ceilalți oameni de acest munte așa de magnific.

Massaii n'au nici un rit, nici o religie. Inferiori mai multor triburi negre, cum sunt de pildă Basutoșii, cari cred în posibilitatea unei vieți viitoare, Massaii nu respectă nici viața, nici moartea. Astfel, se pot vedea în satele lor oameni trăgând afară din colibe cadavrele rudelor și părinților lor, pe cari transportându-le pe umeri, le duc până la o câmpie nisipoasă, unde le aruncă și pleacă fără o lacrimă, fără să arunce măcar o privire asupra celor mai de aproape ai lor, cari peste câțva timp devin